

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Первинна профспілкорова організація ЧНУ ім. Петра Могили
Південний науковий центр НАН та МОН України
Ca' Foscari University, Venice (Італія)
Saarland University (Німеччина)
Інститут історії Університет гуманітарних та природничих наук
імені Яна Длугоша (Польща)
Університет Сегеда (Угорщина)
Інститут політичних наук і міжнародних відносин Ягеллонського університету (Польща)
Академія військового мистецтва в Варшаві (Польща)
Інститут історії Лодзького університету (Польща)
Університет Марії Кюрі-Склодовської (Польща)
Інститут національної пам'яті (Польща)

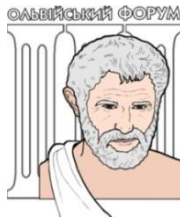

ОЛЬВІЙСЬКИЙ ФОРУМ – 2019:
стратегії країн Причорноморського регіону
в геополітичному просторі

XIII Міжнародна наукова конференція
6–9 червня 2019 р., м. Миколаїв

ПРОГРАМА ТА ТЕЗИ

Державна політика формування спроможних
до самоврядування територіальних громад
у процесі децентралізації
як запорука національної безпеки

Миколаїв
2019

Ольвійський форум – 2019 : стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі : XIII міжнар. наук. конф. 6–9 червня 2019 р., м. Миколаїв : програма та тези доповідей : наукової конференції «Державна політика формування спроможних до самоврядування територіальних громад у процесі децентралізації як запорука національної безпеки» / Чорном. нац. ун-т ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. – 144 с.

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Первинна профспілквова організація ЧНУ ім. Петра Могили
Південний науковий центр НАН та МОН України
Ca' Foscari University, Venice (Італія)
Saarland University (Німеччина)
Інститут історії Університет гуманітарних та природничих наук
імені Яна Длугоша (Польща)
Університет Сегеда (Угорщина)
Інститут політичних наук і міжнародних відносин Ягеллонського університету (Польща)
Академія військового мистецтва в Варшаві (Польща)
Інститут історії Лодзького університету (Польща)
Університет Марії Кюрі-Склодовської (Польща)
Інститут національної пам'яті (Польща)

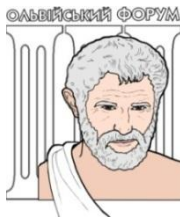

ОЛЬВІЙСЬКИЙ ФОРУМ – 2019: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі

ХІІІ Міжнародна наукова конференція
6–9 червня 2019 р., м. Миколаїв

ПРОГРАМА

**Державна політика формування спроможних
до самоврядування територіальних громад
у процесі децентралізації
як запорука національної безпеки**

Миколаїв
2019

СЕКЦІЯ.

Публічне управління в Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів

Керівник секції: **Смельянов В. М.** – д-р наук з держ. упр., професор, директор інституту державного управління.

Секретар секції: **Штиршов О. М.** – канд. наук з держ. упр., доцент, завідувач кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку.

Смельянов В. М. (д-р наук з держ. упр., професор, директор інституту державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Другий етап реформи децентралізації в Україні (2019–2021 роки).**

Лізаковська С. В. (канд. наук з держ. упр., доцент, викладач Військово-морської академії ім. Героїв Вестерплатте в м. Гдиня, Республіка Польща). **Лобювання інтересів громадян: до проблеми питання.**

Беглиця В. П. (д-р наук з держ. упр., доцент, проректор з наукової роботи чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Характерні риси сучасної антикорупційної політики в Україні.**

Євтушенко О. Н. (д-р політ. наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Трудова міграція в Україні як індикатор соціально-економічного становища країни.**

Хоржевська І. М. (канд. психол. наук, доцент, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), **Гольдін Т.** (доцент народної вищої школи у місті Ольденбург, земля Нижня Саксонія, Федеративна Республіка Німеччина). **Реформування психологічних аспектів професійної культури в процесі децентралізації влади в Україні.**

Шульга А. А. (канд. наук з держ. упр., старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Передвиборна агітація як один із ефективних механізмів впливу на суспільну свідомість.**

Багмет М. О. (д-р іст. наук, професор кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), **Довгань Г. Г.** (магістр публічного управління та адміністрування, заступник начальника Головного територіального управління юстиції з питань державної виконавчої служби – начальник Управління державної виконавчої служби Миколаївської області, м. Миколаїв, Україна). **Децентралізація влади в країнах ЄС: уроки для України.**

Верба С. М. (магістр державного управління, старший викладач, аспірант Інституту державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Державна міграційна політика: регулювання ризиків та використання значного позитивного потенціалу міграції в інтересах національного розвитку.**

Поштаренко Ю. В. (магістр управління та адміністрування, заступник начальника відділу персоналу Головного територіального управління юстиції у Миколаївській області, м. Миколаїв, Україна). **Службова кар'єра державного службовця: теорія і правове регулювання.**

Костін М. С. (магістр управління та адміністрування, менеджер з будівництва компанії «ВІК Технології», м. Миколаїв, Україна). **Державна політика зміцнення національної ідентичності в умовах євроінтеграції.**

Нікітенко С. В. (канд. іст. наук, доцент, Херсонський державний аграрний університет, м. Херсон, Україна). **Фізична культура і спорт як складова частина соціальної політики держави.**

Нечепуренко О. І. (магістр управління та адміністрування, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Роль та місце громадських організацій у формуванні публічної політики в Україні.**

Мещеряков М. В. (магістр управління та адміністрування, викладач кафедри фізичного виховання та спорту, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Державна політика у галузі фізичної культури та спорту в Україні.**

Романюк С. В. (магістр управління та адміністрування, провідний державний фінансовий інспектор, Державна фінансова інспекція в Миколаївській області, м. Миколаїв, Україна). **Контроль та облік у системі державного управління України.**

Шапошнік Г. О. (магістр управління та адміністрування, Служба у справах дітей Миколаївської обласної державної адміністрації, м. Миколаїв, Україна). **Загальна характеристика державної служби у Сполучених Штатах Америки.**

Ткач Г. С. (магістр управління та адміністрування, секретар судового засідання, Миколаївський окружний адміністративний суд, м. Миколаїв, Україна). **Модернізація судової системи в умовах реформування.**

Скориненко В. С. (магістр управління та адміністрування, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Державна антикорупційна політика: сутність та особливості реалізації в постіндустріальному суспільстві.**

Багмет М. О. (д-р іст. наук, професор кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), **Кушнарєва В. О.** (магістр публічного управління та адміністрування, копірайтер

ІТ-компанії Template Monster (DOU), м. Миколаїв, Україна). **Публічна служба України в умовах євроінтеграції.**

Дерега В. В. (канд. політ. наук, доцент кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку, Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Правове регулювання конфлікту інтересів у державному управлінні.**

Євтушенко Н. О. (магістр філології, магістрант публічного управління та адміністрування, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Евфемізми та їх функції у сучасному політичному дискурсі.**

Ткаченко О. В. (магістр управління та адміністрування, Заступник начальника ДВС Управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Миколаївській області, м. Миколаїв, Україна). **Концептуальні основи формування іміджу країни в системі публічного управління.**

Кремзіон Н. М. (магістрант публічного управління та адміністрування, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, заступник начальника відділу з питань банкрутства, Головне територіальне управління юстиції в Миколаївській області, м. Миколаїв, Україна). **Суд Європейського союзу як орган, що перевіряє та тлумачить право Європейської Спільноти.**

Листопад Л. Д. (магістр управління та адміністрування, інспектор відділу документування службової діяльності Національної академії внутрішніх справ, м. Київ, Україна). **Державна служба в Україні в умовах адміністративної реформи.**

Матюхіна М. В. (магістрант публічного управління та адміністрування, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Механізми публічної політики протидії бідності в Україні.**

Доманська Д. Г. (студентка факультету економічних наук, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), *Пасніченко Т. В.* (магістрантка Інституту державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Сучасні актуальні проблеми запровадження в Україні надійної обороноздатності та створення національної безпеки.**

Єрко І. А. (магістр управління та адміністрування, Міністерство освіти і науки України, м. Київ). **Застосування систем електронного документообігу та інформаційно-комунікаційних технологій у державному управлінні.**

Секція.

Актуальні проблеми місцевого самоврядування, формування об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації як запорука національної безпеки

Керівник секції: **Євтушенко О. Н.** – д-р політ. наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування.

Секретар секції: **Козлова Л. В.** (канд. наук з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування).

Євтушенко О. Н. (д-р політ. наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), **Стадніченко Л. М.** (магістр управління та адміністрування, заступник начальника служби – завідувач сектору Державної служби з лікарських засобів, м. Миколаїв, Україна). **Органи самоорганізації населення: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.**

Лизаковски П. (канд. наук в сфері наук о безпеки, преподаватель Военно-морской академии им. Героев Вестерплатте в г. Гдыня, Республика Польша). **Роль органов местного самоуправления в системе здравоохранения в Республике Польша.**

Андрияш В. І. (д-р наук з держ. упр., доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування, Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Нормативно-правові основи організації та проведення публічних закупівель.**

Сорока С. В. (д-р наук з держ. упр., професор кафедри публічного управління та адміністрування Інституту державного управління Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Міграція українських громадян до Польщі в 2014–2019 роках та її наслідки для України.**

Лушагіна Т. В. (канд. політ. наук, старший викладач кафедри політичних наук, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), **Сербіна Д. В.** (магістр управління та адміністрування, головний спеціаліст відділу з питань виплати пенсій управління пенсійного забезпечення, Головне управління Пенсійного фонду України в Миколаївській області, Миколаїв, Україна). **Особливості здійснення децентралізації в Україні.**

Тимофєєв С. П. (канд. наук з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування, Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Актуальні питання розбудови громадянського суспільства в Україні.**

Глубоченко К. О. (канд. наук з держ. упр., доцент кафедри менеджменту організацій та ЗЕД Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв, Україна). **Створення та підтримка регіональних кластерів на засадах міжнародних інтеграційних процесів.**

Лазарєв Д. А. (магістр управління та адміністрування, директор Департаменту з надання адміністративних послуг Миколаївської міської ради, м. Миколаїв, Україна). **Механізм державного управління інноваційними процесами надання адміністративних послуг.**

Галинтовська О. О. (магістр управління та адміністрування, Начальник управління, Головне управління Пенсійного фонду України в Миколаївській області, м. Миколаїв, Україна). **Поняття та сутність електронних адміністративних послуг.**

Євтушенко О. Н. (д-р політ. наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), *Сторчева О. В.* (магістрант публічного управління та адміністрування, Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Бюджет Баштанської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області в умовах децентралізації.**

Бондар Г. Л. (канд. політ. наук, доцент кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку, Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Адміністративні послуги в Україні за умов децентралізації.**

Євтушенко О. Н. (д-р політ. наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), *Гончар С. В.* (здобувач кафедри публічного управління та адміністрування, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна) **Дослідження соціально-психологічного клімату в органі місцевого самоврядування за допомогою методу анкетування.**

Козлова Л. В. (канд. наук з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), *Малікіна О. А.* (магістр державної служби, старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Стратегії SMART-спеціалізації як засіб соціально-економічного розвитку регіонів.**

Штиршов О. М. (канд. наук з держ. упр., доцент, завідувач кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку, Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), **Запорожець І. П.** (магістр публічного управління та адміністрування, Головний спеціаліст відділу зведеного бюджету та міжнародних відносин бюджетного управління Департаменту фінансів Миколаївської ОДА, м. Миколаїв, Україна). **Шляхи підвищення податкових надходжень до об'єднаних територіальних громад.**

Самсонюк О. О. (магістр управління та адміністрування, Головний спеціаліст відділу санітарної інспекції управління комунального господарства та благоустрою адміністрації Центрального району Миколаївської міської ради, м. Миколаїв, Україна) **Місцеві (муніципальні) вибори – інститут муніципальної демократії в сучасній Україні.**

Шульга О. В. (магістр управління та адміністрування, державний фінансовий інспектор в Миколаївській області, м. Миколаїв, Україна) **Публічні закупівлі та національна система електронних закупівель PROZORRO.**

Архипова К. Г. (магістр публічного управління та адміністрування, начальник Кривоозерського районного відділу ДВС Головного територіального управління юстиції у Миколаївській області, смт. Криве Озеро, Миколаївської області). **Зарубіжний досвід управління людськими ресурсами та питання його імплементації в Україні.**

Лінінська О. А. (магістрантка публічного управління та адміністрування, Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Начальник відділу земельних відносин Воскресенської селищної ради Вітовського району Миколаївської області, Україна). **Земельний потенціал громади в умовах децентралізації (на прикладі Воскресенської ОТГ).**

Лушагіна Т. В. (канд. політ. наук, старший викладач кафедри політичних наук, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), **Фурко С. Г.** (магістр державного управління та адміністрування, провідний спеціаліст суду, Ленінський районний суд м. Миколаєва, м. Миколаїв, Україна). **Система професійного навчання кадрів публічної служби в незалежній Україні.**

Гаркуша А. М. (магістрантка Інституту державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна), **Ловчієва В. В.** (магістрантка Інституту державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Хронологія розвитку відносин між Україною та ЄС на шляху до підписання Угоди про Асоціацію.**

Мамчур Р. С. (магістрант Інституту державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, Головний спеціаліст відділу по роботі з інститутами громадянського суспільства управління молодіжної політики Миколаївської міської ради, м. Миколаїв, Україна). **Роль органів місцевого самоврядування в реалізації молодіжної політики в умовах децентралізації.**

Бабаян А. Е (магістр з державного управління, аспірант кафедри публічного управління та адміністрування ІДУ, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Проблеми правового регулювання містобудівної діяльності в сфері будівництва нового житлового фонду.**

Слободянюк Д. С. (аспірант кафедри публічного управління та адміністрування, Інститут державного управління, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Актуальні питання державного управління інтелектуальною власністю в Україні.**

Акімова Т. Ю. (канд. наук з держ. упр., ст. викладач кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки, Інститут державного управління, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна). **Комплексний підхід до системи забезпечення якості вищої освіти.**

Говорова Д. Ю. (магістр спеціальності економіка підприємства ННІАДО). **Удосконалення системи управління ефективністю діяльності підприємств електроізоляційної галузі.**

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Первинна профспілквова організація ЧНУ ім. Петра Могили
Південний науковий центр НАН та МОН України
Ca' Foscari University, Venice (Італія)
Saarland University (Німеччина)
Інститут історії Університет гуманітарних та природничих наук
імені Яна Длугоша (Польща)
Університет Сегеда (Угорщина)
Інститут політичних наук і міжнародних відносин Ягеллонського університету (Польща)
Академія військового мистецтва в Варшаві (Польща)
Інститут історії Лодзького університету (Польща)
Університет Марії Кюрі-Склодовської (Польща)
Інститут національної пам'яті (Польща)

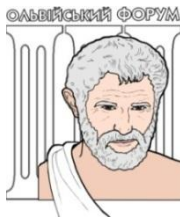

ОЛЬВІЙСЬКИЙ ФОРУМ – 2019:
стратегії країн Причорноморського регіону
в геополітичному просторі

XIII Міжнародна наукова конференція
6–9 червня 2019 р., м. Миколаїв

ТЕЗИ

Державна політика формування спроможних
до самоврядування територіальних громад
у процесі децентралізації
як запорука національної безпеки

Миколаїв
2019

СЕКЦІЯ.

Публічне управління в Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів

УДК 35.071.6:005.591.4](477)»2019/2021»(043.2)

Смельянов В. М.,
д-р наук з держ. упр., професор,
директор інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ДРУГИЙ ЕТАП РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ (2019–2021 роки)

Реформа децентралізації є однією з наймасштабніших реформ в Україні. В результаті її реалізації було створено 882 об'єднаних територіальних громади (ОТГ), що об'єднали 4043 громади (36,7 % від загальної кількості місцевих рад станом на 01.01.2015 року), це 38 % території України і близько 69 % населення. Власні доходи місцевих бюджетів з 2014 по 2018 рік збільшилися на близько 200 млрд грн (з 68, 6 млрд грн до 267 млрд грн). Отже фінансові й матеріальні ресурси ОТГ реально збільшилися (Рис. 1) став інструментом впливу на досягнення результату та відповідальність за довіру громад.

Рис. 1. Децентралізація в цифрах

Новостворені громади отримали більше фінансових ресурсів, прями відносини з Державним бюджетом, та, одночасно, ширші повноваження та обов'язки, належним чином використовувати ресурси для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, та нести відповідальність за свої дії чи бездіяльність перед людьми та державою.

Реформа децентралізації створила стійке підґрунтя для наступних кроків реформи місцевого самоврядування, а також сприяє прискоренню реформ у сфері освіти, охорони здоров'я культури, соціальних послуг тощо.

Підтримка реформи децентралізації в Україні є одним з пріоритетних завдань українського Уряду, що сприятиме розвитку місцевого самоуправління і економічного розвитку країни в цілому. Очікується, що 2019 рік стане ключовим у питанні формування базового рівня місцевого самоврядування. Тобто до кінця року більшість існуючих малочисельних громад повинні об'єднатися та стати спроможними, отримав відповідні ресурси.

Новий етап реформи децентралізації був ініційовано Кабінетом Міністрів України 23 січня 2019 року. Етап передбачає: закріплення вже набутих успіхів і формування спроможних громад; зміну територіального устрою на рівні районів та громад; чітке розмежування повноважень та функцій контролю різних рівнів управління; розвиток форм місцевої демократії. Реалізація нового етапу передбачає виконання наступних завдань (Рис. 2).

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

1 ЗАТВЕРДЖЕННЯ НОВОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОСНОВИ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ НА РІВНІ ГРОМАД І РАЙОНІВ	5 УПОРЯДКУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ТА НАГЛЯДУ ЗА ЗАКОННІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ОМС
2 ПЕРЕДАЧА (ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ) ПОВНОВАЖЕНЬ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ОРГАНАМ МС ТА ЇХ РОЗМЕЖУВАННЯ МІЖ РІВНЯМИ І ОРГАНАМИ ЗА ПРИНЦИПОМ СУСПІЛДІАНОСТІ	6 РОЗВИТОК ФОРМ ПРЯМОГО НАРОДОВЛАДДЯ: ВИБОРІВ, РЕФЕРЕНДУМІВ
3 СТВОРЕННЯ НАЛЕЖНОЇ РЕСУРСНОЇ БАЗИ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МС	7 УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНИХ ТА МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ
4 ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ СЛУЖБИ В ОМС ТА ОБВ	

Рис. 2. Основні завдання другого етапу реформи децентралізації

Також на цьому етапі Кабінетом міністрів України пропонується подальше розвитку законодавчої бази, зокрема це стосується внесення зміни до Конституції щодо децентралізації, які необхідні для подальшого просування реформи та її завершення.

Урядом пропонується прийняти ряду важливих законів:

– Про засади адміністративно-територіального устрою України (визначення засад, на яких має ґрунтуватися адміністративно-територіальний устрій України, види населених пунктів, систему адміністративно-територіальних одиниць, повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань адміністративно-територіального устрою, порядок утворення, ліквідації, встановлення і зміни меж адмінтеродиноць та населених пунктів, ведення Державного реєстру адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів України);

– Про внесення змін до закону «Про регулювання містобудівної діяльності» (щоб усунути існуючі недоліки регулювання містобудівної діяльності, унеможливити нецільове використання та розподіл земель);

– Про службу в органах місцевого самоврядування (нова редакція) (щоб забезпечити рівний доступ до служби в органах місцевого самоврядування, підвищить престижність служби в ОМС, мотивацію місцевих службовців до розвитку громад та власного розвитку);

– Щодо державного нагляду за законністю рішень органів місцевого самоврядування;

– Про місцевий референдум;

– Оновлення законів про місцеві вибори, про місцеве самоврядування, про місцеві державні адміністрації тощо.

Отже чергові місцеві вибори восени 2020 року мають пройти на новій територіальній основі районів та громад. Повноваження між рівнями управління повинні бути розмежовані за принципом субсидіарності. Мешканці громад мають бути забезпечені механізмами та інструментами впливу на місцеву владу та участі у прийнятті рішень.

УДК 328.184(477)(043.2)

Лізаковська С. В.,

канд. наук з держ. упр., доцент, викладач,

ВМА ім. Героїв Вестерплатте, м. Гдиня, Республіка Польща

ЛОБПОВАННЯ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН: ДО ПРОБЛЕМИ ПИТАННЯ

У сучасних соціально-економічних умовах на локальному й державному рівнях відбувається активізація такого процесу як відстоювання інтересів та прав групами індивідів, які зацікавлені у вирішенні актуа-

льного нагального питання, що торкається або їх особисто, або соціально вразливої категорії населення. В наукових джерелах таку діяльність окреслюють термінами «лобізм», «лобіювання». Це відстоювання різними соціальними групами своїх інтересів на політичному рівні, просування потрібних законопроектів і стимулювання тих, хто хоче допомогти у досягненні потрібних цілей.

У світовій практиці найчастіше використовують такі форми лобізму як:

- складання законопроектів і винесення їх на обговорення парламенту;
- виступ на слуханнях у профільних комітетах законодавчого органу;
- організація пропагандистських кампаній у засобах масової інформації з приводу підготовлених або прийнятих рішень;
- проведення науково-практичних конференцій за участю представників законодавчих органів;
- психологічний тиск на депутатів і представників виконавчої влади (дзвінки, листи, телеграми на їх адресу, особисті візити впливових діячів і місцевих виборців);
- мітинги, страйки, демонстрації, пікети.

Суб'єктами процесу лобіювання можуть виступати як окремо активні громадяни, ініціативні групи, зацікавлені у вирішенні конкретного питання, так і громадські організації. Науковець В. Сергєєв підкреслює, що неурядові чи громадські організації не обов'язково стають маскою для лобістських організацій, оскільки й самі є лобістськими організаціями за природою чи, принаймні, використовують лобізм у своїй діяльності як інструмент досягнення своїх цілей; ...лобізм є чи не єдиною можливістю ефективно репрезентувати свої інтереси в органах державної влади, і це особливо стосується громадських об'єднань. Звідси можна зробити висновок, що процес лобіювання інтересів громадян є невід'ємним елементом розвитку громадянського суспільства. Громадські організації, займаючись пошуком фінансування, правовою підтримкою для задоволення інтересів вразливих категорій населення, займаються соціальним лобіюванням, яке полягає на підтримці соціально незахищених верств, які не в змозі самостійно захищати свої інтереси та права. Їх діяльність можемо визнати цивілізованим лобіюванням, оскільки в жодному з програмних документів неурядових організацій не знайдемо положення, в якому б визначалося, що мета цієї організації – стримування держави.

Залежно від того, на чію користь «вирішується питання», Д. Виговський виділяє такі види лобіювання:

- лобіювання різноманітних соціальних структур: громадських організацій, рухів, партій, груп тощо;
- відомче лобіювання – це лобіювання міністерств і відомств, державних комітетів та інших установ;
- регіональне лобіювання – це вплив на владу з боку представників районів, областей, що прагнуть отримати певні дотації чи інші переваги від центральних органів державної влади;
- іноземне лобіювання – це вплив іноземних груп тиску на ті чи інші державні органи з метою добитися від них певних рішень.

Тобто сутність лобіювання розуміють як можливість легального впливу на державні інститути задля захисту власних інтересів чи інтересів третіх осіб під час ухвалення тих чи інших рішень.

Таким чином, лобіювання полягає в застосуванні різних форм, методів, способів впливу в конкретній ситуації, в залежності від об'єкта впливу і поставлених цілей.

Процес лобіювання інтересів громадян виступає дієвим механізмом впливу на органи публічної влади, оскільки виступає так званим соціальним індикатором в суспільстві і показує нагальність проблеми, яка виникла й активізує відповідні органи до її вирішення. Доцільно підкреслити, що рівень політичної культури та відповідна нормативно-правова база можуть забезпечити легальне вирішення проблем на різних рівнях в державі, оскільки, як показує світова практика, лобізм може бути ефективною формою впливу на владу, і правове регулювання даного процесу дозволяє запобігти корупційним діям в країні.

УДК 35.072.22(477)(043.2)

Беглиця В. П.,
д-р наук з держ. упр., доцент,
проректор з наукової роботи,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ХАРАКТЕРНІ РИСИ СУЧАСНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Відповідно до досліджень Transparency International Україну було названо країною з одним з найбільших у світі рівнем корупції та розташовано у списку поряд з такими країнами, як Непал, Гватемала, Ліван та ін. При цьому немає жодних сумнівів, що в українському суспільстві є великий попит у подоланні корупції, проведенні ефективної дер-

жавної політики, яка б дозволила зменшити корупційний тиск в усіх сферах суспільного життя. Значний відсоток громадян впевнений, що саме корупція виступає майже головною проблемою для країни, гальмує проведення реформ та заважає входженню до Європейської спільноти. При цьому існує переконання, що протягом останніх років рівень корупції не зменшується, а сама влада проводить неефективну антикорупційну діяльність.

Аналіз соціологічних опитувань Center for Insights in Survey Research, Міжнародного республіканського інституту, Інституту масової інформації, а також Стратегії комунікацій у сфері запобігання та протидії корупції дозволяє виділити наступні проблеми антикорупційної діяльності в сучасній Україні (рис. 1).

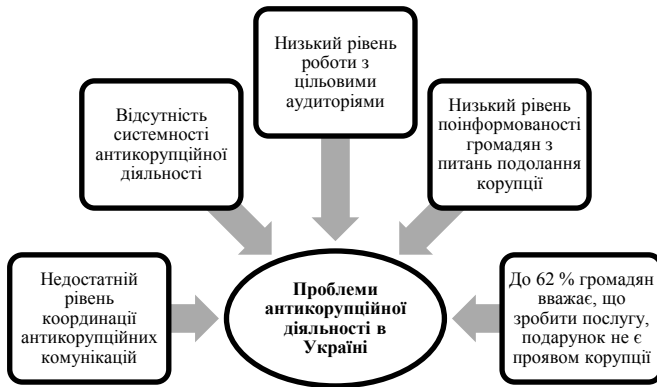

Рис. 1. Проблеми антикорупційної діяльності в сучасній Україні

Фактично можна констатувати наявність окрім високого рівня корупції та глибокої кризи на цьому фоні ще низки проблем комунікаційного характеру. Наразі простежується складнощі у взаємодії як між різними суб'єктами антикорупційної діяльності, так і з громадськістю. Особливо критичною є недостатня комунікація з активною частиною громадян, участь яких є важливою.

За умов прийнятого курсу на проведення політичних та правових реформ одним з пріоритетів для держави є ефективне проведення антикорупційної діяльності, реальні розслідування корупційних злочинів, а головне – визначення та подальше усунення причин виникнення й поширення корупції, продуктивна робота з її запобігання. Вагому роль у цьому має відігравати вироблення реальної антикорупційної стратегії та залучення до протидії корупції не тільки органів публічно-го управління, а й громадські організації, громадян загалом.

Вирішення проблеми комунікацій суб'єктів антикорупційної діяльності може вбачатись в ініціативній участі широкої громадськості у розгляді необхідних змін, виробленні й опрацюванні проєктів нормативних актів та подальшому їх прийнятті очікуваним є визначення базових пріоритетів антикорупційної діяльності. Це повинно дати змогу планувати та впроваджувати дієві механізми протидії корупції, прогнозувати діяльність спеціалізованих інституцій, якісніше проводити контроль за їх роботою як з боку держави, так і з боку суспільства. Для досягнення цього варто переглянути комунікаційну політику органів влади, особливо тих, що безпосередньо задіяні у процесі протидії корупції. Бажано, по-перше, налагодити співробітництво з громадськими організаціями, які є рушійною силою суспільних перетворень, по-друге, узгодити планомірне інформування суспільства з питань запобігання та протидії корупції з метою формування атмосфери неприйняття корупції.

З обранням шляху на євроінтеграцію на Україну покладено певні зобов'язання, серед яких постійна ефективна діяльність по боротьбі з корупцією, яка заважає нормальному розвитку всіх сфер суспільного життя. Саме це й стало першоджерелом для створення антикорупційних інституцій. В першу чергу увага приділяється структурам, що здійснюють розслідування корупційних правопорушень та покарання осіб, що визнаються винними: створено Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру у складі Генеральної прокуратури та Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), щодо яких протягом довгого часу точилися дискусії.

Певні кроки у подоланні проблеми антикорупційних комунікацій за останні роки вже зроблено. Важливим нововведенням можна вважати створення умов для повноцінної громадської участі у забезпеченні антикорупційної діяльності та проведенні інформаційних заходів стосовно формування негативного ставлення до корупції серед широкого загалу разом з органами публічного управління. Фактично визнається необхідність залучення до участі у затвердженні положень антикорупційної стратегії держави окремих представників громадськості, громадських організацій та об'єднань, представників бізнесу тощо. Разом з цим чільне місце призначається громадському контролю за антикорупційною діяльністю, що є запорукою створення умов для розбудови демократичної правової держави. Громадський контроль набирає все більше обертів, функціонують вузькоспрямовані громадські організації, однак, поки що мало помітні результати їх співпраці з органами влади й подолання корупції.

Як відмічають дослідники, на теперішній час вироблено нову систему законодавства антикорупційного спрямування, в якому враховуються рекомендації міжнародних організацій:

- у межах реалізації антикорупційної політики передбачено періодичну оцінку проблем корупції, а також моніторингу та звітування стосовно реалізації антикорупційної політики;
- на шляху превентивних дій виробляється методика запобігання конфлікту інтересів;
- окреслено нормативне забезпечення проведення моніторингу способу життя відповідних суб'єктів, а також перевірку їх доброчесності;
- зроблено кроки у забезпеченні захисту людей, що виступили у ролі викривачів корупційних діянь;
- розширено повноваження громадськості у контролі за антикорупційною діяльністю відповідних органів;
- і головне – створено самостійні антикорупційні інституції;
- підвищення відповідальності за скоєння корупційних злочинів та вироблення нових норм антикорупційного характеру з новими механізмами протидії.

Звісно, подібні нововведення у законодавстві є прогресивними й створюють сприятливі умови для вирішення проблематики в антикорупційній сфері, але потребується проведення широкомасштабної інформаційної кампанії серед громадськості.

За таких умов метою вироблення та реалізації антикорупційної політики має стати зниження рівня корупції в країні на усіх рівнях, обмеження впливу корупції на соціально-економічні процеси. Саме тому ефективна антикорупційна політика визнається як один з елементів піклування влади про громадян.

Загалом, якщо говорити про сучасну ситуацію в Україні, то можна констатувати створення за останні роки цілої низки інституцій антикорупційного спрямування. Тим самим створено своєрідну модель, за якої є багатоцільові та вузькоспеціалізовані органи, органи з превентивними функціями, а також в органах публічного управління функціонують структурні підрозділи, на які покладено функції антикорупційної діяльності. Існування такої моделі дає можливість говорити про наявність політичної волі та намагань законодавця кардинально вирішити проблему корупції. Однак, як показує практика, велика розгалуженість супроводжується проблемою розподілу повноважень та складністю взаємодії. В Україні зараз функціонує достатня кількість антикорупційних інституцій, необхідність утворення яких була обумовлена великим рівнем корупції, яка прослідковується в усіх сферах суспільного життя. Наразі є передумови для підвищення ефективності антикорупційної діяльності в державі. За умови унормування усіх взаємин між різними антикорупційними інституціями та їх постійної співпраці можна очікувати позитивних зрушень в зменшенні рівня корупції до такого, який не заважатиме сталому розвитку держави.

Євтушенко О. Н.,
д-р політ. наук, професор,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ В УКРАЇНІ ЯК ІНДИКАТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНОВИЩА КРАЇНИ

Боротьба олігархічних кланів в Україні загострює політичну боротьбу, і все це в умовах військових дій на Сході країни, економічної кризи і скорочення виробництва. Погіршення соціально-економічного становища країни спричинило велику внутрішню міграцію (1,4 млн людей з окупованих територій) на більш придатні для життя території (Київ, Одеса, Львів, Дніпропетровськ та інші) та прилеглі до них райони. Внутрішня міграція посилює тиск на місцеві ринки праці, на яких і так кількість шукачів роботи перевищує кількість вакансій.

Крім внутрішньої, в Україні, зростає масова трудова еміграція. За даними Світового Банку, понад 6,5 млн українців навчаються та працюють за межами Батьківщини, а Україна є п'ятою державою у світі за кількістю емігрантів. Дослідження показують, що покидають Україну переважно особи віком від 20 до 40 років, 65 % мігрантів становлять чоловіки, 35 % – жінки. Найпоширенішими видами економічної діяльності трудових мігрантів є будівництво (45,7 %), діяльність домашніх господарств (18,3 %), сільське господарство (11,3 %) та торгівля (9,1 %) (Рис. 1).

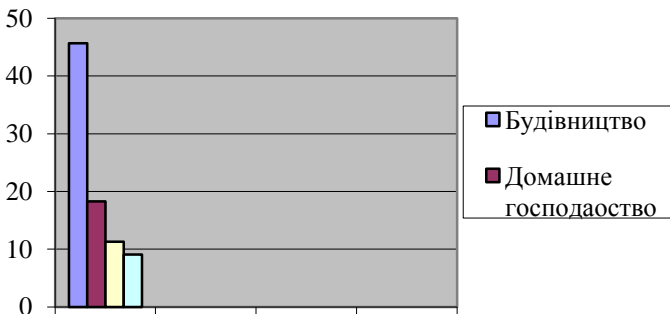

Рис. 1. Види економічної діяльності трудових мігрантів з України

Тобто покидає країну в пошуках кращої долі саме працездатне населення, яке повинне створювати внутрішній валовий продукт, але воно позбавлене уваги і турботи своєї Батьківщини. Замість того щоб використати цей великий людський потенціал на розвиток власної країни, ми легко віддаємо його іншим країнам. Як результат маємо величезну диспропорцію між працездатними особами та категоріями, які потребують соціальної допомоги.

Таким чином, ситуація з трудовими ресурсами показова не тільки в плані втрати власної висококваліфікованої робочої сили, але й в плані реагування населення на економічні та політичні зміни, причому не лише в Україні, але й в країнах, куди спрямовується міграційний потік. Зокрема прагнення людей скористатися більш сприятливішими економічними умовами у більш розвинених країнах.

Країнами, що приймають робочу силу з України є Росія, Польща, Італія, Чехія, Угорщина, Білорусія, а також Португалія, Іспанія, Німеччина (Табл. 1). Найактивніше виїжджають за кордон на роботу жителі прикордонних регіонів (Західна Україна аж до Хмельницької області та Схід).

Таблиця 1

Країни, що приймають робочу силу з України

№ з/п	Країни-реципієнти	Кількість українських емігрантів у відсотках
1.	Російська Федерація	43, 2
2.	Польща	14, 3
3.	Італія	13, 2
4.	Чеська Республіка	12, 9
5.	Іспанія	4, 5
6.	Німеччина	2, 4
7.	Угорщина	1, 9
8.	Португалія	1, 8
9.	Білорусь	1, 8

В той же час дослідники відмічають, що за останні роки змінюється вектор зовнішньої міграції. Зараз українці все більше емігрують до країн Європейського Союзу (приблизно 60 % трудових мігрантів). За дослідженням GFK тільки за 2015 рік офіційно мігрувало 500 000 людей, проте не всі виїжджають офіційно за трудовими візами, відповідно, реальна цифра може бути вищою на 40 %.

Цифри трудової міграції вражають, але вони допомагають зрозуміти, що відродити українську економіку та забезпечити високий рівень життя громадян країни без наявності працездатного населення неможливо.

Хоржевська І. М.,

канд. психол. наук, доцент,

ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна,

Гольдін Т.,

доцент народної вищої школи у місті Ольденбург,

земля Нижня Саксонія, Федеративна Республіка Німеччина

РЕФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах здійснення в Україні децентралізації влади та євроатлантичного імплементації комплексні теоретико-методологічні дослідження, пов'язані із психологічними аспектами професійної культури є актуальними і потребують всебічної підтримки.

У широкому сенсі під культурою розуміють рівень освіченості, вихованості людини, а також рівень оволодіння якоюсь галуззю знань або діяльності. Головним джерелом культури є діяльність людини. Культура включає в себе способи і результати діяльності людини, також розглядається як механізм, що регламентує і регулює поведінку та діяльність людини, оскільки людина є її носієм і ретранслятором, культура – специфічно людський спосіб буття, який визначає весь спектр практичної і духовної життєдіяльності.

У структурі культури особистості особливе значення належить професійній культурі. Професійна культура створюється людьми, професійно зайнятими у будь-якій галузі діяльності і, як правило отримавшими спеціальну підготовку до неї.

Сьогодні в Україні до когорти вітчизняних державотворців відносяться представники різних соціогуманітарних наук, у тому числі і психологи. Саме вони у період розбудови Української держави і утвердження її на світовому рівні надзвичайну увагу приділяють проблемі професіоналізму у всіх сферах. Насамперед, пріоритетами дослідження є визначення базових категорій професійної культури.

В даному контексті особливого значення набуває професійна як система матеріальних та духовних цінностей, переконань, вірувань, уявлень, очікувань, проявів, що взаємодіють між собою. Саме на ці чинники нині вказують фахівці різних соціогуманітарних наук і, насамперед, психологи, державні управлінці, соціологи та. ін. В останні роки дослідження вказаної проблеми набуло широкого резонансу як у вітчизняній, так і в зарубіжній науці. Окремо варто виділити напрацю-

вання вітчизняних психологів, таких як: Г. Балл, С. Максименко, В. Панок, В. Рибалка, О. Чебикін, які розглядають психологічні напрями професійної культури спеціаліста будь-якої галузі. Аналіз опублікованих джерел, вивчення вітчизняних теоретичних та практичних робіт засвідчують необхідність подальшого дослідження проблеми формування професійної культури в сучасних реаліях.

Професійна культура, як частина загальної культури, розглядається не тільки як форма людської діяльності, але і як найважливіший аспект життєдіяльності особистості, як соціальна діяльність, яка не зводиться лише до певного комплексу знань, умінь і навичок. У сучасних глобалізаційних умовах розвитку суспільства надзвичайно актуальною виступає проблема формування професійної культури різних фахівців. Особливо актуальною ця проблема є для України, яка змінює свої орієнтації, пов'язані з функцією соціальних органів. На жаль, узагальнення чисельних досліджень засвідчує, що психологічні основи професійної культури фахівців правоохоронної діяльності переважно аналізувалися з точки зору її актуальності та декларативних вимог, які в реальному житті не могли бути реалізованими.

Професійна культура – це універсальна система, що включає спеціальні знання й цінності, які у вигляді зразків і норм, прийнятих у конкретній галузі, регулюють професійну діяльність. Професійна культура розглядається як певний ступінь оволодіння професією, тобто способами і прийомами вирішення професійних завдань на основі сформованості духовної культури особистості. Професійна культура особистості передбачає засвоєння професійних знань, професійну компетентність, сформованість професійно значущих якостей, які необхідні для участі у професійній діяльності.

У вузькому розумінні професійна культура – це сукупність спеціальних теоретичних знань і практичних умінь, пов'язаних з конкретним видом діяльності. Це універсальна система, що включає спеціальні знання й цінності, які у вигляді зразків і норм, прийнятих у конкретній галузі, регулюють професійну діяльність. Даний прояв культури розглядається як певний ступінь оволодіння професією, тобто способами і прийомами вирішення професійних завдань на основі сформованості духовної культури особистості. Професійна культура особистості передбачає засвоєння необхідних знань, професійну компетентність, сформованість професійно значущих якостей, які необхідні для участі у діяльності.

На формування професійної культури спеціаліста в Україні впливають притаманні лише нашій країні чинники: це і сучасне політичне становище, і чітко невизначена внутрішньополітична та зовнішньополітична ситуація, психотравмуючий стан у зв'язку з реформуванням наявної

економічної, соціальної системи. Проблема соціально-політичної нестабільності, відсутність єдиної державної ідеології та системи цінностей призводять до трансформацій особистісного розвитку, що не може не позначатися на формуванні і прояві професійної культури фахівців.

У сучасному світі розвиток України визначається у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності західної культури: права людини, лібералізація, гуманізація, свобода отримання освіти будь-якого рівня та інше, що є невід'ємним атрибутом громадянського демократичного суспільства. В Україні все більше зростає попит на фахівців, які володіють не лише ґрунтовними спеціальними знаннями, але і мають разом з високою загальною культурною підготовкою ще й сформовану фахову культуру. У сучасних глобалізаційних умовах розвитку суспільства надзвичайно актуальною виступає професійна культура різних фахівців. На даному етапі становлення Української держави, побудови соціально-економічної стратегії країни висуваються нові вимоги до особистості професіонала у будь-якій галузі діяльності. Незважаючи на значну увагу вчених до проблеми професіоналізму, питання професійної культури, її місце у структурі особистості фахівця і досі є невизначеним. Особливо актуальною ця проблема є для України, яка змінює свої орієнтації, пов'язані з ходом євроатлантичної інтеграції.

УДУ323.2:342.849.2(034.2)

Шульга А. А.,

канд. наук з держ. упр.,

*старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

ПЕРЕДВИБОРНА АГІТАЦІЯ ЯК ОДИН З ЕФЕКТИВНИХ МЕХАНІЗМІВ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬНУ СВІДОМІСТЬ

У 2019 р. в нашій державі заплановано проведення чергових виборів Президента України та народних депутатів України. Серед усіх питань пов'язаних із цими двома подіями, передвиборна агітація є чи не найбільш суперечливою, ресурснозатратною та психологічно дієвою складовою частиною виборчого процесу. Багато зусиль кандидатів на виборні посади витрачається саме на агітацію, ніж на розроблення якісної та ефективної власної програми, яку вони мають впроваджувати у випадку перемоги, на об'єднання різних політичних сил з метою вироблення спільної стратегії щодо покращення соціально-економічного

стану країни та підняття рівня життя її населення. Теоретично таку ситуацію можна назвати абсолютно нормальною, оскільки у більшості випадків бажання перемогти переважає здоровий глузд та у повній мірі не враховує реалії, у площині яких все це відбувається. Тому в передвиборчих перегонях невдачі зазнають не ті, хто їх програв, а безпосередньо громадяни, інтереси та потреби яких фактично не враховуються в незалежності від того, хто отримав суспільну підтримку.

Передвиборна агітація, відповідно до чинного законодавства, являє собою здійснення будь-якої діяльності з метою спонукання виборців голосувати за або не голосувати за того чи іншого кандидата (партію). Існує три концепції передвиборної агітації:

1) агітація як політичний маркетинг – пропонує шляхи вирішення найважливіших проблем того чи іншого регіону країни; формує такий імідж кандидата (партії), який має відповідати бажанням електорату;

2) агітація як ведення інформаційної війни – застосовує різну інформацію для перемоги над суперниками (наприклад, «чорний піар», антиреклама інших кандидатів (партій), підроблені факти біографії опонентів та ін.);

3) агітація як передвиборна дипломатія – має за мету формування домовленостей з усіма більш-менш важливими суб'єктами виборів (бізнесменами, політичними конкурентами, громадянами), створення відповідного політичного дискурсу між усіма зацікавленими особами.

На практиці передвиборна агітація здійснюється на основі усіх трьох концепцій. При цьому чим нижчий рівень проведення демократичних та вільних виборів у державі, тим вищий рівень маніпулятивного застосування передвиборної агітації. За таких умов інформаційно-пізнавальна сутність агітації та її дипломатично-об'єднувачий аспект залишаються лише законодавчим та морально-етичним ідеалом.

Коли громадяни йдуть на вибори знаючи напроти кого саме вони поставлять у бюлетені відповідну помітку, вони навіть і не усвідомлюють, що цей вибір можливо зроблено ними не самостійно, а є результатом грамотно вибудованої і вдало проведеної передвиборної агітації. Оскільки кваліфіковані політтехнологи, політичні PR-фахівці та маркетологи використовують різні технології, які впливають на підсвідомість людей, забезпечуючи можливість керувати їх вибором. Це такі технології як:

– навіювання – постійне повторення імені того чи іншого кандидата та зображення його зовнішнього вигляду, а також заклики до певних дій. В наслідок цього у свідомості людей формується «ефект впізнавання» та позитивне ставлення до такого кандидата. Використання такої технології змушує людей роботи свій вибір керуючись принци-

пом «наш – не наш» чи «знайомий – незнайомий», тим самим позбавляючи їх можливості критично мислити;

- дезорієнтування – використання «брудних» методів, надання неточної і необ’єктивної інформації, внаслідок чого змінюється уже сформований погляд виборців на певного кандидата, що спонукає їх зробити інший вибір, інколи діаметрально протилежний. Застосування такої технології є етично неприйнятним у демократичному суспільстві;

- нейролінгвістичне програмування – значний системний вплив на свідомість людей з метою подальшого примушування їх діяти у своїх інтересах. Цінність такого програмування полягає у тому, що воно природним чином і непомітно закладається у виступи кандидатів, їх стиль поведінки та зовнішній вигляд, у такий спосіб здобуваючи значну прихильність громадськості;

- міфологізація – надання тому чи іншому кандидату не притаманних йому рис характеру, опис вигаданих його позитивних вчинків тощо, за допомогою вербальних і візуальних образів та символів. Впровадження такої технології спотворює реальність зміщуючи її у так званий міфологічний простір, внаслідок чого виборці втрачають нормальне сприйняття дійсності і роблять свій вибір на психоемоційній основі.

Наведений перелік не є вичерпним, оскільки у наш час існують й інші технології, способи та методи впливу на політичний вибір суспільства, які дозволяють повномасштабно маніпулювати громадською думкою і масовою свідомістю для задоволення власних корисливих потреб.

На кінець варто зазначити, що вміле маніпулювання суспільною думкою, особливо у поєднанні зі значними фінансово-економічними ресурсами та владно-управлінськими повноваженнями, дозволяє при всіх політичних режимах із різною формою правління тривалий час легітимно утримувати владу, зберігаючи при цьому формальні ознаки демократії.

Кожен громадянин має розуміти всю важливість і значущість свого вибору, свідомо підходити до можливих варіантів обрання, критично аналізуючи інформацію, яка є доступною для них. Оскільки заради перемоги у виборах та реалізації власних бажань кандидати (партії) у своїх передвиборних агітаціях активно використовують різні політико-психологічні технології, усвідомлюючи їх вагомий вплив на вибір людей. Тому йдучи на вибори усякий раз запитуйте себе, а чи дійсно це ваш свідомий вибір або це лише результат вміло продуманих та вдало використаних методів впливу.

*Багмет М. О.,
д-р іст. наук, професор,
професор кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна,
Довгань Г. Г.,
магістр публічного управління та адміністрування,
заступник начальника Головного територіального управління
юстиції з питань державної виконавчої служби,
начальник Управління державної виконавчої служби
Миколаївської області, м. Миколаїв, Україна*

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ В КРАЇНАХ ЄС: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Реформа децентралізації управління в Україні, яка була проголошена як одна з основних для зміни старої неефективної системи та підвищення участі громад в управлінні державою, наразі перебуває у невизначеному стані, що не дає підстав у найближчому майбутньому очікувати її якісних позитивних результатів. Розглядаючи започатковану ініціативу укрупнення територіальних громад в Україні, доцільно звернути увагу на подібні заходи, які були проведені в багатьох країнах-членах ЄС.

Зокрема, шлях об'єднання і посилення власне локального рівня управління пройшли північноєвропейські та окремі постсоціалістичні центрально- та східноєвропейські країни. При цьому йдеться насамперед про унітарні країни. Усього у період з 1950 р. у Європі загальна кількість органів місцевого самоврядування суттєво скоротилась майже на 40 тис., що обумовлено як процесами урбанізації, так і націленістю на підвищення ефективності забезпечення суспільними послугами (благами) на місцевому рівні. Така тенденція започаткувалася у країнах північної Європи, уряди яких першими прийняли рішення щодо укрупнення територіальних одиниць до розмірів, які є оптимальними для реалізації урядових соціальних програм.

Наприклад, у Данії з 2007 р. ще більше посилено систему місцевого самоврядування шляхом укрупнення територіальних громад і закріплення за ними надійних джерел надходжень. Зокрема, кількість комун зменшилася з 271 до 98, а їх розмір суттєво збільшився – майже 75 % громад з чисельністю населення понад 30 тис., а середня чисельність перевищує 50 тис. осіб. Крім того, укрупнення стосувалось і регіонів – з 14 до 5 із населенням 0,6–1,6 млн осіб, що дозволило їм увійти до групи регіонів рівня NUTS-2 і відповідно стати об'єктами регіональної політики ЄС (політики згуртування ЄС).

Основними напрямками фінансування на рівні муніципалітетів у Фінляндії є: середня та професійна освіта, професійна підготовка, культура; превентивне, основне та спеціалізоване медичне забезпечення, стоматологія, формування здорового середовища проживання; соціальне забезпечення літніх людей та інвалідів, догляду за дітьми; територіальне планування (землекористування, водопостачання, енергетика, управління відходами, підтримка інфраструктури, охорона навколишнього середовища, пожежна і рятувальні служби).

Для країн, які не пройшли шлях укрупнення на локальному рівні, механізми міжмуніципального співробітництва стали єдиною можливістю виконувати широкий спектр послуг на місцях. Найбільш розвинутою є практика міжмуніципального співробітництва у Франції, де кількість міжмуніципальних одиниць перевищує 2,5 тис., а в їх діяльності задіяно близько 93 % усіх комун. Співробітництво може реалізовуватись як у легкій формі – без належного фінансування, досягаючи виключно цілей забезпечення надання окремих спільних послуг, так і у формі створення міжмуніципальної одиниці з власним фінансуванням для виконання делегованих від комун-засновників повноважень.

Слід зазначити, що сучасна практика країн-членів ЄС передбачає можливість впровадження й інших моделей децентралізації без посилення локального рівня. Зокрема, Іспанія є прикладом так званої регіональної децентралізації, коли основні результати децентралізації сконцентровано в напрямі передачі повноважень від центрального уряду до урядів автономій (регіонів). Наразі витрати автономій складають 35 % від загального обсягу державних витрат Іспанії, тоді як через муніципалітети фінансується лише 13 % видатків. Проте для сучасної України запровадження такої моделі навряд чи дозволить розв'язати наявні місцеві проблеми, а може спровокувати виникнення низки нових проблем політичного характеру. Слід також звернути увагу, що в ЄС регіони (включаючи і муніципалітети чи комуни) є об'єктом не тільки державної чи регіональної політики, але й надзвичайно потужної політики.

Загалом важливою проблемою країн з перехідною економікою є зменшення надмірної централізації у прийнятті рішень і адмініструванні задля забезпечення ефективної локалізації ресурсів для надання суспільних благ і стимулювання їх забезпечення за рахунок мінімальних витрат. Досягнення таких структурних змін в економіці є дуже складним завданням оскільки, існує ще низка інституційних умов і проблем, які супроводжують процеси децентралізації в таких країнах і роблять її ще складнішою. Тому, здійснюючи реформи децентралізації, не варто очікувати швидких результатів покращення якості управління розвитком на місцях. Досвід проведення таких реформ у транзи-

тивних країнах засвідчив важливість адекватного інституційного впорядкування економічного простору держави, що може призвести до позитивного впливу децентралізації на економічний розвиток тільки у середньо- або довгостроковій перспективі.

Загалом європейський досвід переважно підтверджує вплив процесів фіскальної децентралізації на економічний розвиток держави та її регіонів. Проте такий взаємозв'язок не є однозначним і характеризується певними особливостями, які зумовлені специфікою розвитку економічного простору країни, і залежить від соціокультурних особливостей господарювання, інституційного середовища, рівномірності розподілу продуктивних сил на території, стадії, на якій перебуває господарська система (криза, депресія, зростання) тощо.

Таким чином, децентралізація створює можливості для формування більш відповідальної та ефективної системи управління на низовому рівні та кращого задоволення місцевого попиту. Проте вона несе й певні загрози, пов'язані з підвищенням територіальних асиметрій у розвитку, зменшенням макроекономічної стабільності, формуванням інституційних пасток, пов'язаних з відтворенням конфліктів інтересів різних ланок управління. У контексті дослідження фінансового забезпечення відтворення суспільного сектору територіальних економічних систем слід відзначити особливо важливу роль децентралізації, яка підвищує ефективність розподілу ресурсів, стимулює участь громади у власному розвитку і допомагає захистити її свободу і самобутність. Тому можемо припустити, що позитивна кореляція фіскальної децентралізації з розвитком держави та регіонів має нелінійний характер не тільки для високорозвинутих, але й для держав з перехідною економікою.

Отже, здійснивши аналіз проведення децентралізації в країнах ЄС, можна зробити висновок, що однією з найважливіших загроз децентралізації в Україні є скорочення обсягів надходжень від ПДФО внаслідок проведення податкової реформи. У більшості країн-членів ЄС це джерело надходжень є основними для місцевих бюджетів, а компенсувати його зменшення іншими податковими джерелами навряд чи вдасться. При всій важливості податків на майно, не варто переоцінювати їх значення для місцевих бюджетів: навіть у країнах з високим рівнем капіталізації власності такі джерела переважно не перевищують 10 % доходів місцевих бюджетів. Тому при виборі проекту податкової реформи необхідно враховувати важливість надходжень від ПДФО для місцевих бюджетів.

Верба С. М.,

*магістр державного управління, старший викладач,
аспірант кафедри місцевого самоврядування
та регіонального розвитку,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

ДЕРЖАВНА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА: РЕГУЛЮВАННЯ РИЗИКІВ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗНАЧНОГО ПОЗИТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МІГРАЦІЇ В ІНТЕРЕСАХ НАЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Розуміючи, що можливості державного регулювання сучасними міграційними процесами досить обмежені внаслідок їх високої інертності й зумовленості всією історією людства, значну роль у міграційній політиці відіграє регулювання як м'який коригувальний вплив на об'єкт управління. Державне регулювання міграції має ґрунтуватися здебільшого на соціологічному аналізі, в результаті якого повинно виникнути чітке уявлення про якісний стан міграційних потоків. Це передбачає знання суб'єктом державного регулювання структури міграційного потоку, основних соціальних груп, що його утворюють, мотивації мігрантів та груп, а також їх цінностей, потреб, інтересів, професійних параметрів учасників міграцій.

У своїй функціональній структурі державна міграційна політика містить функції, притаманні будь-якій політичній діяльності, з особливостями, зумовленими об'єктом, у цьому випадку міграційними процесами. Найбільш загальними функціями є ідеологічна, організаційна, координаційна, регулятивна, комунікативна. У списку загальнополітичних функцій міграційної політики особливу роль відіграє регулювання міграційних процесів.

Міграційна політика має враховувати світовий досвід. Дослідження питання міграційної політики ЄС показує, що міграційна політика європейських країн має враховувати усі важливі суспільні, політичні, культурні та етнічні цінності, регулювання міграційних процесів європейських країн повинно відбуватись комплексно, адже неврегульованість зазначеного питання приводить до загострення міжетнічних та соціальних проблем. Слід зазначити що інтеграція мігрантів повинна відбуватись поетапно, країна що приймає повинна допомагати біженцям та мігрантам вивчати мови та адаптуватись до культури, відкривати легальний доступ до ринків праці, давати можливість отримати освіту та користуватися системою охорони здоров'я, забезпечити від випадків дискримінації. Зі свого боку, іммігранти зобов'язані бути за-

цікавленими інтегруватися у європейське суспільство, поважати його культуру і традиції. Сьогодні ми спостерігаємо значне зростання масштабів міграції, яке пов'язане із загостренням політичної ситуації в світі, сформувалися її нові види, змінився характер, у зв'язку з міжетнічними непорозуміннями міграція перетворилася у гостро конфліктне явище. Соціокультурні зміни, що створюються процесами імміграції, релігійними і етнічними конфліктами змушують суспільство знаходити найприйнятніші варіанти міжнаціональної співробітництва.

Результатом сьогоднішнього незадоволення громадян є наявність заборгованості по заробітній платі та й сам рівень заробітної плати, низький рівень соціальної захищеності людей, великий розрив між наявністю робочих місць та кількістю випускників ВНЗ що призвело в Україні до сучасної хвилі міграції. Зазначені процеси стали наслідком щорічного збільшення кількості мігрантів, і, на даний час ми можемо спостерігати як за кордон у пошуках роботи і кращого життя виїжджає усе більша кількість кваліфікованих працівників. Така ситуація в Україні призводить до значних втрат трудового потенціалу. Кожного року чисельність українських мігрантів збільшується, країна втрачає сотні талановитих людей, які б могли залишити для економічного розвитку своєї країни частину своєї праці. Проблема також полягає в тому, що статистика щодо реальної кількості українських громадян, які працюють за кордоном в Україні не ведеться. Це викривляє цілісну картину еміграційних процесів в Україні, робить не можливим їх ефективне регулювання і потребує приділення більшої уваги уряду до цієї проблеми.

Здійснюючи постійний моніторинг якісних параметрів міграційних процесів, держава може й повинна впливати на структуру потоку мігрантів, підтримуючи переселення представників певних категорій населення. Заборонні заходи можуть використовуватися тільки як протидія порушникам міграційного законодавства. Селективна міграційна політика не повинна порушувати механізми самоорганізації міграційних процесів, надаючи змогу державі забезпечувати свої соціально-економічні інтереси. Ці інтереси спрямовані, насамперед, на підвищення якості життя населення країни.

Нажаль, негативні наслідки для нашої держави та економіки несуть сучасні міграційні процеси, а саме – виникнення тенденції економічного спаду, значна втрата кваліфікованих працівників, погіршення демографічної ситуації. Для припинення негативних наслідків щодо скорочення трудової міграції держава повинна розробити дієвий механізм та якнайшвидше запровадити його у життя. Згідно з останніми дослідженням, все більшу частку українських мігрантів, складають солоди люди які зазвичай, володіють іноземними мовами й добре освічені. Пошук кращих умов для життя і праці вони називають головною причиною міграції.

Поштаренко Ю. В.,
магістр управління та адміністрування,
заступник начальника відділу персоналу
Головного територіального управління юстиції
у Миколаївській області, м. Миколаїв, Україна

СЛУЖБОВА КАР'ЄРА ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ: ТЕОРІЯ І ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Аналіз законодавства щодо прийняття на державну службу в різних країнах свідчить, що практично у кожній з них передбачено право рівного доступу громадян до державної служби на основі професійних здібностей незалежно від їх політичних поглядів, раси, релігії, національного походження, статі, віку, сімейного стану і навіть наявності інвалідності (якщо вона не заважає виконувати посадові обов'язки) при повній повазі до їхніх конституційних прав і особистого життя.

В Україні Законом «Про державну» та Законом «Про очищення влади» встановлені обмеження щодо прийняття на державну службу та проходження державної служби.

Єдиною конституційною вимогою до претендента на посаду державного службовця є громадянство України.

Вступ на державну службу здійснюється шляхом призначення громадянина України на посаду державної служби за результатами конкурсу. Загальна процедура конкурсу передбачає прийняття рішення про оголошення конкурсу та його оприлюднення; приймання та попередній розгляд документів від претендентів на посаду; тестування і розв'язання ситуаційних завдань та визначення їх результатів; проведення співбесіди; визначення переможця конкурсу та другого за результатами конкурсу кандидата та оприлюднення результатів конкурсу.

Важливим елементом структури службової кар'єри в широкому розумінні є просування по державній службі (іншими словами – служба в кар'єра в вузькому розумінні).

У теорії адміністративного права вважають, що просування по службі здійснюється тільки двома шляхами: зайняття більш високої посади та присвоєння державному службовцю більш високого рангу. Отже, просування по службі можливе за посадами чи за рангами.

Просування за посадами передбачає, що посадовець має намір зайняти більш високу посаду службовими сходами у будь-якому державному органі. Особливість цього просування полягає в тому, що воно можливе лише при наявності вакантної посади та, з прийняттям нового закону «Про державну службу», вдалого проходження конкурсу.

Слід зазначити, що визначення в вищезазначеному законі трьох категорій посад та визначення дев'яти рангів наближує до європейської класифікації посад публічної служби.

Просування по службі ще можна визначити як постійне оцінювання державного службовця, його особистісних і професійних якостей.

В структурі службової кар'єри оцінювання займає центральне місце, є визначальним як при просуванні за посадами, так і при просуванні за рангами.

В Україні, відповідно до чинного законодавства про державну службу органами, що здійснюють керівництво/управління службовою кар'єрою всіх видів державної служби, є Президент України (адміністративною, спеціалізованою, мілітаризованою) та Кабінет Міністрів України (як правило, адміністративною службою, та окремими питаннями щодо спеціалізованої та мілітаризованої державної служби – насамперед, щодо режиму службової кар'єри останніх двох видів державної служби). Наочним підтвердженням цього є те, що реформування системи ЦОВВ призвело й до розширення повноважень Кабінету Міністрів України у сфері державної служби. Важливо зазначити, що Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» не тільки встановив законодавче положення щодо спрямування й координації діяльності ЦОВВ, у тому числі й НАДС, через відповідного міністра, але й визначив зміст понять «спрямування» й «координація». Аналіз визначених законом повноважень міністра як посадової особи, яка здійснює спрямування та координацію ЦОВВ, дає підстави визначити, що поняття «спрямування» й «координація» не є тотожними. Як уявляється, спрямування безпосередньо пов'язане з визначенням основних напрямків, пріоритетів у діяльності певного державного органу, його реформування, а координація передбачає певні взаємовідносини конкретного органу з іншими державними органами щодо вирішення певних питань, завдань, проблем. Водночас, поняття «спрямування» й «координація» є взаємопов'язаними, оскільки вони досить органічно і логічно доповнюють одне одного і досить часто важко визначити, де закінчується «спрямування» і де починається «координація».

Таким чином, управління службовою кар'єрою характеризується, насамперед, цілями й завданнями, які, у свою чергу, визначають функції та механізм її управління. Важливе значення має зарубіжний досвід управління як публічною службою, так і службовою кар'єрою з огляду на те, що ряд положень вже запроваджені в Україні, такий досвід може сприяти більш ефективному впровадженню нововведень.

Отже, на теперішній час в Україні створено розгалужену систему управління державною службою, до якої входять: 1) Кабінет Міністрів України; 2) НАДС; 3) Комісія з питань вищого корпусу державної служби та відповідні конкурсні комісії; 4) керівники державної служби; 5) служби управління персоналом (спеціаліст з питань персоналу).

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗМІЦНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Останнім часом, зростає актуальність проблеми політики зміцнення національної української ідентичності. Населення охоплене загальною кризою ідентичності, наслідки якої впливають на можливості влади сприяти мобілізації громадян та їх консолідації для вирішення завдань стратегічного характеру. Актуальність обумовлена також відсутністю державної концепції щодо формування національної ідентичності, недостатньою кількістю теоретико-методологічних праць із всебічним висвітленням та аналізом проблеми створення дієвої державної політики, скерованої на зростання української національної ідентичності, окресленням шляхів її впровадження.

Українська самоідентифікація здебільшого залежить від того, як держава структурована економічно і соціально, які має регіональні культурні особливості, які відмінності спостерігалися під час ключових історичних процесів, як виявлялася специфіка формування соціальних інститутів. А також, яким чином формується політика держави щодо національної ідентичності та якою, власне, є національна ідея?

Врешті-решт, ідентичність індивідуума має формуватися внаслідок: усвідомлення суспільного блага, цінностей соціуму; залученості у політичний процес, і, як наслідок, ототожнення себе із суб'єктами політичного процесу, їх ідейно-важливими позиціями; відмежування себе та своєї групи від носіїв іншої ідентичності; співвіднесення себе із державними інститутами та усвідомлення себе як суб'єкта політичного процесу.

Глобалізація питання ідентифікацій постала одним із вирішальних факторів соціальних трансформацій і розвитку окремих районів світу, яскраво вираженим у другій половині ХХ – початку ХХІ ст. На сьогодні глобальна ідентифікація досягла всеохоплюючого масштабу і практично переступила кордон реальних можливостей її контролю з боку національних держав. Глобальні процеси надбали проявів етносоціального і етнополітичного характеру та зумовили вихід соціальних та мікросоціальних взаємозв'язків за межі національно-державних утворень, активізували перетворення в етнонаціональному існуванні

людей, суттєво зменшили рівень однорідності корінних націй. В результаті, на теперішній час, світове суспільство знаходиться в стані посилювання процесів утворення, зміни та реактуалізації ідентичностей, перш за все національної. Зважаючи на складність та поліфункціональність, національна ідентичність трансформується як на державному рівні, так і на індивідуальному.

Отже, національна ідентичність – це заплутана структура, складена з багатьох взаємопов'язаних компонентів – етнічних, культурних, територіальних, економічних та політико-юридичних. Саме завдяки такому змістовному розмаїттю, національна ідентичність виявляється гнучкою, невідступною силою в існуванні суспільства та політичному житті, і може результативно зливатися з іншими ідеологіями та рухами, не гублячи особистого характеру. Питання зміцнення національної української ідентичності на сьогодні набуває вкрай необхідного та особливого завдання становлення держави, виступає підґрунтям для впровадження соціально важливих реформ, легітимації політичного устрою, формування активного громадянського суспільства та зміцнення національної єдності.

Крім того, консолідація взаємопов'язаних компонентів ідентичностей (державної, громадянської, національної, етнічної, регіональної, територіальної тощо), а не їх суперництво та ієрархічне підкорення, є ознакою сталого і злагодженого розвитку суспільства. Розвиток ідентифікації соціуму України демонструє, що локальна, регіональна та громадянська ідентичності не конкурують між собою, а на усвідомлення себе громадянином величезний вплив справляють події у країні. Сучасне українське суспільство не почуває себе достатньо українізованим, ідеї патріотизму та національної гідності найбільш застосовані у політичному дискурсі. Розщеплення серед громадянського товариства проявляється у різновекторності суспільних (ментально-ідеологічних, геополітичних, соціально-економічних, інституційно-правових) переваг, у формуванні груп поглядів на корпоративній засаді, в міжрегіональних, міжетнічних, міжконфесійних протистояннях, у чітких рисах політичних субкультур.

Отже, на шляху цілковитого утвердження національної ідентичності Україна робить лише перші кроки. Найперше важливо реалізувати обов'язок перед самою собою, втілити місію остаточного самоутвердження як незалежної і суверенної держави.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Фізичну культуру і спорт, науковці відносять до особливого виду соціальної діяльності (у всьому його структурному різноманітті), яка може бути розглянута в самих різних вимірах, включаючи, скажімо, власне специфіку даного виду змагальної діяльності, етапи її історичного розвитку, особливості організаційно-управлінської, економічної та інших складових. Фізична культура і спорт здійснює істотний вплив на сприйняття сучасної людини, на стиль її повсякденного життя. Вони нерідко виступають значущим соціальним чинником. Все це, безсумнівно, самостійні предметні складові дослідницького поля з метою пізнання цього феномену в різних наукових сферах (педагогіці, біомеханіці, психології, медицині, генетиці, історії, політології та державному управлінні), багато з яких є традиційними і досить добре розробленими. У свою чергу, соціальна природа державної служби виступає як особливий різновид трудової діяльності певної категорії зайнятого населення України. Для неї характерні дві ключові ознаки. Першу пов'язують із тим, що державна служба має реалізовуватися в контексті завдань та функцій покладених на неї державою, а друга – з тим, що це трудова діяльність, спрямована на організацію взаємозв'язку держави та суспільства, яка має на меті захист прав, свобод й законних інтересів всіх учасників суспільних відносин.

При організації фізкультурно-спортивної діяльності в умовах намагання розбудувати сучасну правову державу функціонування виконавчої влади залежить від зв'язків і взаємин, які встановлюються між структурними елементами системи державного управління (виконавча влада – законодавча влада – Президент), а також безпосередньо в самій системі виконавчої влади, між її політичним і адміністративним компонентами та між державою і суспільством, адже ефективна робота органів державного управління вимірюється, в першу чергу, підтримкою громадян або відсутністю такої підтримки. На думку Т. Кусмінської: «... Державна служба, яка виступає елементом суспільної структури, має наступні особливості:

1) вона являє собою лише властиву їй сферу професійної діяльності. За своїм змістом, формами та методами ця діяльність спрямована на забезпечення виконання повноважень державних органів;

2) як сполучна ланка між державою й громадянином державна служба має захищати права й інтереси громадян;

3) державна служба як суспільне явище являє собою дещо більше, ніж діяльність державних службовців і органів управління. Це своєрідна форма відображення суспільних зв'язків і відносин, показник ступеня дотримання прав та свобод людини і діючих у суспільстві правових норм;

4) державна служба не просто відображає суспільні відносини, а має соціальну орієнтацію, спрямовану на наближення конституційного ідеалу правової, демократичної держави до об'єктивної реальності;

5) державна служба – не тільки правова, а й етична система. Формуючи правосвідомість громадян, вона одночасно виступає носієм моралі й орієнтує державних службовців і громадян дотримуватися моральних норм і правил суспільного життя».

Маємо враховувати, що традиційно держава сприймається населенням і зачасти самими чиновниками як громіздкий бюрократичний механізм із своїми корпоративними правилами. Реформування державного управлінського механізму пов'язують із де-бюрократизацією. «Де-бюрократизація є організаційним забезпеченням економічних імперативів, що орієнтують на ефективність держсектора в цілому. Основний зміст де-бюрократизації включає такі елементи:

- зміна принципів формування організаційної структури державного управління (децентралізація й де-концентрація замість централізації та концентрації, домінування функціонального начала проти галузевого, інтеграція замість спеціалізації та диференціації та ін.);

- зміна складу і змісту функцій державного управління, їхньої структури; поява додаткових функцій прогнозування, стратегічного аналізу, оцінка і планування, маркетингу ресурсів, продуктів, споживачів, управління людськими ресурсами адміністрації, фінансового менеджменту та ін.;

- посилення й організаційне відособлення функцій аналізу, оцінки та координації, зосередження їх на вищих рівнях управління;

- зміна принципів комплектування підрозділів (команди, комітети і робочі групи) на основі змістовних кваліфікаційних, а не формальних критеріїв;

- зміна систем планування, звітності й контролю;

- зміна системи оцінки роботи, стимулювання й контролю персоналу;

- зміна системи винагороди, встановлення залежності її від результатів роботи;
- встановлення домінування кваліфікаційних критеріїв просування й наймання персоналу;
- підвищення мобільності персоналу;
- скасування інструкцій і правил, що ускладнюють досягнення цілей і показників проміжної ефективності;
- перегляд і скасування видів робіт і операцій, не орієнтованих на кінцевий результат;
- тотальна орієнтація на продуктивність і якість робіт і послуг;
- скорочення чисельності адміністративного персоналу».

Одним з актуальних питань виступає удосконалення системи управління фізичною культурою і спортом, що впливає із діючої стратегії розвитку галузі. Тому за останні роки значно зросла кількість наукових робіт з цієї проблематики. Вивчаються питання підвищення ефективності менеджменту на всіх рівнях управління. Російський дослідник Л. Матвеев звернув увагу на інтегративну сутність фізкультури, виділивши три напрямки фізичної культури: фізичного виховання, спорту і професійно-прикладну фізичну підготовку. Переконані, що важливим елементом фізичної культури є здоровий спосіб життя. Фізичну культуру і спорт в Україні можуть характеризувати розгалужені суспільні відносини. З огляду на це вона виконує суспільно корисні функції, які посилюють роль державного управління у даній сфері. Основний зміст ключових понять задіяних в процесі державного управління фізичною культурою та спортом і її теоретичне обґрунтування широко висвітлено в роботах доктора наук з державного управління І. Гасюка. Розробляючи теоретичні положення свого попередника І. Шевчук характерними і приналежними до фізичної культури і спорту наголошує: принцип діалектичної взаємодії явищ симетрії і асиметрії; принцип взаємодії системи процесів між суб'єктом управління і об'єктом управління на місцевому рівні; принцип інтенсифікації державного управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні; принцип випереджального стану відображення дійсності; принцип критеріальності; принцип структурно-ієрархічної побудови державного управління на регіональному рівні та розмежування владних повноважень; принцип диверсифікованого цілепокладання; результативно-оціночний принцип; принцип причинно-наслідкової обумовленості; принцип ресурсної спроможності та об'єктивної достатності; принцип доцільної відповідності.

Фізична культура і спорт трактується науковцями як складова частина соціальної політики держави, один із проявів загальної культури

людства, здорового трибу життя індивіда. Тому рівень розвитку фізичної культури і спорту в суспільних відносинах визначає поведінку людини в освітньому процесі, на виробництві, в побуті, сприяє вирішенню соціально-економічних, виховних і оздоровчих питань.

Таким чином, є підстави стверджувати, що останнім часом у значної частини населення нашої держави сформувався активний інтерес до дотримання низки заходів, що забезпечують здоровий спосіб життєдіяльності (створюються групи спільного проведення дозвілля, напрацьовуються велосипедні маршрути). Маємо підстави вести мову про те, що виникає новий соціальний феномен, який виражається в гострому економічному зацікавленні громадян у збереженні власного здоров'я як основи матеріального благополуччя. Держава в особі її управлінських органів покликана сприяти зацікавленню своїх громадян займатися фізичною культурою і спортом, шукати нові підходи скеровані на розвиток цієї галузі, зокрема більше уваги приділяти програмно-цільовому підходу в процесі реалізації намічених завдань.

УДК 35.072.2:061.2(477)(043.2)

Нечепуренко О. І.,

*магістр управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФОРМУВАННІ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Публічна політика – досить нове явище для України. Тим не менш, вона стає все більш значимою і привертає увагу вчених, політиків, представників органів влади, громадських організацій, внаслідок наявності недостатньо розвиненої здатності органів влади відповідати на нові виклики сучасної політичної системи, декларовані публічні цілі і нові суспільні цінності. Залучення населення і їх громадських структур до участі в процес розробки, прийняття і здійснення політичних рішень щодо суспільних благ, громадських інтересів і потреб реалізуються органами влади не в повній мірі.

Положення Основного Закону гарантують (ст. 36) громадянам нашої держави право на свободу об'єднання у політичні партії, громадські організації для здійснення та захисту власних прав та свобод і задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів. Права людини – це не дарунок держави, уряду, політичної партії чи її лідера, а суверенний, не відчужуваний атрибут кожної людини, кожної особистості, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, віросповідання, політичних поглядів і переконань, соціа-

льного чи походження майнового положення; не народ існує для держави чи уряду, а держава й уряд – для народу, не народ для Конституції, – а Конституція для народу.

Населення країни відчуває нагальну потребу в публічній політиці. Прагнення до розуміння того, що відбувається у владі, в політиці, економіці, соціальній і духовній сферах, в країні в цілому має не тільки традиційні, цілком звичні, підстави, але і вагомі причини. У кожному суспільстві, у кожній країні створюється та діє власна модель державного будівництва і його цілей, організації та функціонування вищих органів влади, розмежування повноважень між ними, громадянських прав і свобод, участі громадян у державному управлінні, судового розв'язання конфліктів, територіального устрою. Разом з тим сучасний демократичний державний устрій передбачає створення громадських об'єднань із метою захисту від небажаних дій державної влади з прийняття того чи іншого політичного, економічного або культурно-національного рішення. Сукупність таких об'єднань отримала назву громадянського суспільства. Воно включає велику кількість організацій, що утворюють його інституціональну інфраструктуру, становлячи важливі рамкові умови для громадянської активності населення країни. У вітчизняній літературі під громадськими організаціями розуміють добровільні формування громадян, які утворюються в результаті вільного волевиявлення з метою висловлення колективних інтересів і вирішення громадських питань та проблем.

Сучасна публічна політика має тенденцію до розширення і включення в процес формування великої кількості як державних, так і недержавних акторів. Механізми вироблення публічної політики тим самим ускладнюються, і пред'являється все більше сучасних вимог до її здійснення. У демократичних системах планування і реалізація публічної політики здійснюються під пильною увагою громадянського контролю, який по-різному представлений в державних практиках, але має одну мету – це соціальний аудит усіх прийнятих владою рішень. Для систем, що знаходяться в процесі трансформації, формування публічної політики набуває особливого змісту. Особливо гостро це питання стоїть перед сучасною Україною, яка знаходиться в стані вирішення проблем, викликаних глибокими політичною й економічною кризами.

Формування та розвиток публічної політики в Україні відбувається під впливом глобалізаційних процесів. Публічна політика є наслідком цього процесу, який спрямований на формування громадянського суспільства. Це підтверджується прийняттям державною владою або новою публічною владою відповідних нормативно-правових документів.

Мещеряков М. В.,
*магістр управління та адміністрування,
викладач кафедри фізичного виховання та спорту,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку українського суспільства зберігається актуальність всебічної підтримки сфери фізичної культури і спорту з боку держави. Такий стан речей унормований чинним законодавством. Зокрема редакція Закону України «Про фізичну культуру і спорт» не містить вичерпного визначення «державна політика в сфері фізичної культури і спорту», не визначає основних, пріоритетних напрямів державної політики в галузі, не містить також конкретизації щодо обов'язків владно-управлінських утворень із її реалізації. Також у законопроекті визначено, що центральним органом виконавчої влади з фізичної культури і спорту розробляється Державна програма розвитку фізичної культури і спорту, яка затверджується Кабінетом Міністрів України. Державна програма має передбачати вимоги щодо організації підтримки та зміцнення здоров'я різних категорій громадян, вимоги до навчальних програм щодо фізичного виховання, систему програмно-оціночних нормативів і вимог щодо фізичного розвитку і підготовленості різних вікових груп населення, основні напрями розвитку масового самодіяльного спорту та спорту вищих досягнень, а також основні засади організаційного, матеріально-технічного, кадрового, інформаційного, нормативно-правового та іншого її забезпечення

Так у статті 3 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» відзначається, що держава регулює відносини у сфері фізичної культури і спорту шляхом формування державної політики у цій сфері, створення відповідних державних органів, фінансового, матеріально-технічного, кадрового, інформаційного, нормативно-правового та іншого забезпечення розвитку фізичної культури і спорту, а також визнання широкого самодіяльного статусу фізкультурно-спортивного руху в Україні і комплексної взаємодії державних органів з громадськими організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості. Реалізація вказаної норми законодавства потребує цілеспрямованої злагодженої роботи державних інституцій, територіальних громад, виробничих структур, приватних організацій, громадських об'єднань та фахівців сфери. Насамперед це стосується категорії фахівців, які мають статус державних службовців або працюють в організаціях, які фінансуються з державного або місцевих бюджетів.

Варто зауважити, що з моменту набуття Україною статусу незалежної, суверенної держави було прийнято і різною мірою реалізовано низку державних програм, заходів щодо розвитку і поліпшення стану фізичної культури і спорту країни. Як свідчить порівняльний аналіз державних програм, спостерігається неухильна тенденція до погіршення стану галузі, а реалізація державної політики і здійсненні заходи характеризуються низькою ефективністю і результативністю. Державна політика, пріоритетні напрями щодо розвитку галузі повністю змінювались в залежності від соціально-економічних умов, що склалися.

Протягом 2014–2018 років в Україні спостерігається збільшення кількості спортивних споруд різного призначення, що свідчить про поступальний розвиток галузі в складних соціально-економічних умовах. Нагальною є потреба в реконструкції багатьох спортивних споруд відповідно до вимог державних будівельних норм. Інформаційне забезпечення функціонування галузі вимагає посилення уваги з боку держави, а саме щодо нівелювання негативного впливу алкогольної реклами на свідомість громадян під час трансляції спортивних програм, шляхом прийняття відповідних законодавчих актів.

Але в цілому ситуація в сфері фізичної культури та спорту нині залишається складною. Найгострішою проблемою є низький рівень залучення населення (13 %) до занять фізкультурно-оздоровчої спрямованості. За цим показником Україна суттєво поступається: Фінляндії, Швеції, Великобританії, Чехії, Німеччині та деяким іншим країнам. Світовий досвід засвідчує, що оптимальна рухова активність упродовж усього життя кожної людини – найефективніший засіб профілактики захворювань та зміцнення здоров'я. За очікуваною тривалістю життя населення України посідає одне з останніх місць в Європі.

Проблемним є подальше забезпечення гідного представництва держави у світовому спортивному русі. Особливе занепокоєння викликає результативність підготовки резерву для національних збірних команд України, особливо, з олімпійських видів спорту.

На сьогодні нажаль можемо констатувати, що більшість проголошених заходів так і залишилась лише виписаними на папері внаслідок низької виконавчої дисципліни, недостатності фінансових ресурсів, відсутності взаємної узгодженості в діях між державними і громадськими органами управління сферою фізичної культури і спорту в горизонтальній і вертикальній площинах взаємовідносин. В цій ситуації що склалася потребує внесення відповідних змін до нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері фізичної культури і спорту, за окремими підсистемами галузі в частині вдосконалення механізмів кадрового, фінансового, ресурсного, інформаційного, медичного забезпечення, а саме: Закону України «Про фізичну культуру і спорт», проектів законів України «Про фізичну культуру і спорт» тощо.

Романюк С. В.,
*магістр управління та адміністрування, провідний державний
фінансовий інспектор Державна фінансова інспекція
в Миколаївській області м. Миколаїв, Україна*

КОНТРОЛЬ ТА ОБЛІК У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ

За сучасних умов соціально-економічних перетворень та тенденції системи державного управління до децентралізації, а також перерозподілу владних повноважень, рівень відповідальності органів державної влади перед суспільством значною мірою залежить від ефективного виконання ними таких функцій, як контроль та облік. За часи незалежності української держави в країні створені засади розвитку державного контролю та обліку, проте наявність розгалуженої системи ще не забезпечує її ефективність. В наш час, аналіз такого досвіду є досить важливим в процесі реформування державної служби України.

Теоретико-методологічне й практичне дослідження використання контролю й обліку в державному управлінні – це важливий та самостійний напрямок досліджень в галузі державного управління, що зумовлено в першу чергу важливістю здійснення аналізу чинного правового забезпечення державного управління, формуванням процесуального змісту його дотримання в умовах реформування публічної служби й державного управління в нашій державі, оскільки ефективність роботи державного апарату є передумовою зростання якості та рівня життя, матеріального добробуту наших громадян, авторитет нашої держави у світовому співтоваристві. Потреба в підвищенні ефективності управління на державному й місцевому рівнях здійснює актуалізацію проблем підвищення ефективності функцій контролю й обліку у центральних та місцевих органах влади.

Першочергово необхідно усунути недосконалість нормативно-правової бази, задля забезпечення умов встановлення прозорої процедури здійснення державного контролю та обліку, ефективнішого використання ресурсів державних органів, зосередження уваги на тих суб'єктах господарювання, діяльність яких становить найбільшу загрозу для населення і навколишнього природного середовища, а також зниження навантаження на суб'єктів господарювання завдяки зменшенню кількості перевірок та строків їх проведення, що в свою чергу забезпечить створення сприятливого бізнес-клімату в Україні.

Застосування наведених рекомендацій та реалізація вказаних позицій забезпечить вирішення існуючих проблем при здійсненні державного контролю та обліку, сприятиме їх вдосконаленню, дозволить

побудувати єдину ефективну систему здійснення контролю та обліку в нашій країні, а також надасть можливість значно підвищити роль контролю та обліку в державному управлінні, що є одним з основних чинників успішного проведення адміністративної реформи в Україні.

УДК 35(73)(043.2)

*Шапошнік Г. О.,
магістр управління та адміністрування,
Служба у справах дітей Миколаївської обласної
державної адміністрації, м. Миколаїв, Україна*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

В умовах подальшої розбудови України особливого значення набуває державна служба як невід'ємний атрибут функціонування громадянського суспільства та правової соціальної держави. Україна робить великі кроки у напрямку удосконалення, оптимізації та вдосконалення механізмів державної служби. Тому вивчення закордонного досвіду навряд чи втратить свою актуальність і у найближчому майбутньому.

Сполучені Штати Америки є одною з провідних держав світу з розвинутим демократичним ладом, та накопичили потужний досвід забезпечення демократичних цінностей у повсякденній роботі державного апарату. Державна служба США унікальна і не схожа на жодну іншу систему публічної служби Європи. Це винятковий інститут, породжений американською політичною системою, що не має аналогів у світовому просторі. Основним принципом, який лежав з самого початку становлення інституту державної служби США була система заслуг і «силова» система, що спирається на жорсткі традиції захисту та охорони державних цінностей.

Організаційну діяльність американських державних службовців регулює Закон про цивільну службу. Наприкінці 1970-х рр. у країні було проведено великі реформи Інституту цивільної служби.

Закон про реформу цивільної служби був розроблений адміністрацією Картера і прийнятий конгресом у 1978 році. Відповідно до нього, Комісія цивільної служби припинила своє існування. Її функції були поділені між Бюро управління персоналом і Радою з захисту системи заслуг. Потім була створена Федеральна рада з управління трудовими відносинами.

Нові агентства почали функціонувати з 1 січня 1979 року. Окремо була створена Комісія з рівних можливостей зайнятості, що взяла на се-

бе функції контролю за дотриманням Закону про цивільні права, спонукаючи федеральний уряд до розслідування певних скарг з дискримінації.

Завданням Бюро управління персоналом є забезпечення централізації та координація кадрової роботи в апараті адміністративно-державного управління. За Бюро збереглися консультативні та контрольні функції по дотриманню системи заслуг, а саме «перевірка дотримання відомствами законів та інструкцій по найму, проведення іспитів та просування співробітників на основі їх знань і практичної кваліфікації, незалежно від їх раси, релігії, статі, політичних поглядів чи інших сторонніх чинників». Довгий час свого існування Бюро управління персоналом координувало процедури прийому на державну службу та проходження державної служби. У ході реформ ці функції були передані окремим державним органам

Існує дев'ять основних принципів «системи заслуг», включених до законодавства:

1) справедливе та безстороннє ставлення у процесі управління персоналом незалежно від політичних поглядів, раси, релігії, національного походження, кольору шкіри, сімейного статусу, статі, віку або інвалідності з належною повагою до конфіденційності особистого життя й конституційних прав;

2) рекрутування службовців з усіх сегментів суспільства з підбором і просуванням на основі їх здібностей, знань та вмінь при справедливому і відкритому змаганні;

3) рівна оплата праці за роботу рівної цінності з обліком як національного, так і місцевого рівня оплати працівників приватного сектора у поєднанні з заохоченням та визнанням відмінного виконання завдань;

4) захист службовців від необґрунтованих дій, персонального фаворитизму або політичного примусу;

5) діюче та ефективне використання федеральної робочої сили;

6) збереження відповідально працюючих службовців, виправлення роботи тих, чия діяльність є неналежною, і відсторонення тих, хто не може й не хоче задовольняти необхідним стандартам;

7) високі стандарти чесного поведіння й турботи про суспільний інтерес;

8) поліпшення роботи шляхом ефективного навчання й відповідного підвищення кваліфікації;

9) захист службовців від покарань у разі законного розкриття ними інформації.

«Професійні цивільні службовці займають посади, які розподілені в ієрархічному порядку за 18 категоріями. Зазначена схема посад відповідає складності, відповідальності роботи та ступеню участі кожної кате-

горії у процесі прийняття управлінських рішень. Характеристика та опис відповідно кожної з 18 категорій затверджені у законодавчому порядку.

Категорії 1–4 відносять до так званого нижчого персоналу адміністративних установ. Службовці цих категорій виконують найпростішу роботу, вони мають деяку невелику відповідальність та працюють під безпосереднім контролем за їх діяльністю. У процесі виконання посадових обов'язків зазначеною категорією службовців або взагалі не потрібно винесення незалежних суджень, або допускається, але обмежено – «відповідно до встановленої політики й процедури». Кількість таких службовців становить 21,1 % від загального числа службовців в апараті адміністративно-державного управління.

Державні службовці 5–8 категорій виконують роботу, що потребує володіння спеціальними знаннями, відповідним рівнем підготовки та здібностей до індивідуальної роботи. Це виконавський персонал вищої кваліфікації, такі працівники мають дипломи вищих навчальних закладів. Вони не виконують ніяких функцій з обслуговування, а їх професійна діяльність проходить під загальним контролем. Кількість таких службовців становить 31,1 % від загального числа службовців в апараті адміністративно-державного управління.

Державні службовці 9–14 категорій відносяться до середнього управлінського персоналу, хоча їх діяльність відбувається під загальним адміністративним контролем та керівництвом. Наприклад, хто працює за 11-ю категорією посад повинен бути здатний приймати самостійні рішення, 12-ю категорією – виявляти здібності до керівництва, хто працює за 13-ю категорією – можуть бути помічниками керівників невеликих структурних підрозділів, а за 14-ю – керівниками таких підрозділів та бюро. Кількість таких службовців становить 46,6 % від загального числа службовців в апараті адміністративно-державного управління.

Державні службовці 15–18 категорій є вищим керівним складом державних установ. Їх посадовим обов'язком є планування та управління спеціалізованими програмами виняткової складності та виключна відповідальність. Як правило, вони очолюють бюро та відділи. Загальна кількість таких службовців є невеликою – 2,35 %.

Цивільна служба в США поділяється на конкурсну й виняткову. Назва «конкурсна» служба пояснюється тим, що всі призначення на цю службу здійснюються за результатами відбору на конкурсних іспитах. Через конкурсну систему проходять понад 90 % усіх державних службовців США.

Назва «виняткова» служба відбиває положення, за яким посади цієї служби не підлягають дії Закону про цивільну службу. До «виняткових» відносяться агентства, що служать національній безпеці, ФБР,

ЦРУ, Держдепартаменту, представництв США в міжнародних організаціях. Цікавим є факт, що організація діяльності цих служб будується на особливих принципах. Це пояснюється політичними міркуваннями правлячих кіл – прагненням створити привілейований статус для службовців тих відомств, які відіграють особливо важливу роль у забезпеченні інтересів США.

У США існує також патронажна система, тобто призначення на вищі адміністративні посади за політичні заслуги і періодичну змінюваність вищих чиновників залежно від часу знаходження у Білому домі представника партії, прихильниками якої вони є. Сьогодні тільки 5 % особливо важливих посад заповнюються «патронажними» методами. Це глави виконавчих відомств і агентств, послы, консули. Їх призначає президент за згоди Сенату (звичай «сенаторської ввічливості»). Існує також низка посад, призначати на які президент може без згоди сенату: керівники урядових програм, радники, помічники й особисті секретарі президента.

Таким чином, у США політична активність більшості державних службовців досить обмежена. Виключення становлять лише вищі посадові особи з найближчого оточення президента.

УДК 347.97/.99:316.422](043.2)

Ткач Г. С.,
магістр управління та адміністрування,
секретар судового засідання,
Миколаївський окружний адміністративний суд,
м. Миколаїв, Україна

МОДЕРНІЗАЦІЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ

З моменту проголошення незалежності України відбувається перманентний процес реформування судової системи з метою модернізації інститутів судової влади, які в умовах сучасної демократії грають важливу роль у здійсненні правосуддя в країні.

Реформування судоустрою та судочинства, що здійснюється сьогодні одна з наймасштабніших реформ. Її стартом став указ Президента України від 20 травня 2015 року, яким було затверджено Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки (далі Стратегія). Стратегія визначила пріоритети реформування судоустрою, судочинства, як на рівні конституційних змін, так і на рівні прийняття першочергових законопроектів у галузі правосуддя.

Її мета побудувати таку судову систему та суміжні правові інститути, які будуть працювати, керуючись, насамперед, принципом верховенства права, стануть підзвітними громадянам України, вільними від будь-якого політичного впливу та відповідатимуть європейським стандартам і практикам.

Протягом 2016–2017 рр. здійснено низку вагомих кроків на шляху реалізації визначених Стратегією завдань. Серед найбільш значущих – ухвалення Верховною Радою пакету реформаторських законів, а саме внесення відповідно до Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» змін до розділу «Правосуддя», ухвалення законів «Про забезпечення права на справедливий суд», «Про судоустрій і статус суддів» та «Про Вищу раду правосуддя».

Важливим здобутком на шляху реформування судоустрою та судочинства стало ухвалення Закону України «Про Конституційний Суд України», яким запроваджується новітній інститут конституційної скарги – важливої гарантії у механізмі судового захисту основних прав і свобод людини та громадянина; Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», що запроваджує нові правила судового процесу в цивільному, господарському, адміністративному судочинстві. Внесені зміни до правил кримінального процесу, впроваджується система «електронного правосуддя», що спрощує комунікацію із судом, зменшує витрати на утримання судової системи.

Вказані зміни, по-перше приводять українські правила судового процесу у відповідність із кращими європейськими та міжнародними практиками, а по-друге є найбільш комплексним реформуванням процесуального законодавства з моменту створення незалежної України.

Формування нормативно-правової бази реформи супроводжується низкою організаційно-практичних заходів. Серед них – завершення формування на основі проходження кандидатами новітньої процедури – кваліфікаційного оцінювання, оновленого Верховного Суду; утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності та оголошення конкурсу на обіймання 21 вакантної посади цього суду; проведення добору кандидатів на посади суддів місцевих судів; завершення конкурсу на посади приватних виконавців у рамках впровадження реформ системи виконання судових рішень.

В той же час реформа потребує подальших системних і цілеспрямованих заходів, реалізація яких дозволить повністю виконати завдання визначені Стратегією. Серед них – формування і початок роботи місцевих окружних судів. Як відомо, замість чинних 663 районних, міськрайонних, районних у містах судів планується утворити 266 окружних судів. Це дуже нелегкий процес, адже реорганізація цієї ланки судової сис-

теми потребує суттєвих бюджетних витрат, може призвести до виникнення проблеми дотримання процесуальних строків та ін.

Наступним завданням є відновлення ефективної діяльності Конституційного Суду України (далі КСУ). Перші кроки на цьому шляху вже зроблені – затверджено Регламент КСУ, впроваджено інститут конституційних скарг громадян (що, до речі, в перспективі може стати навіть дієвим за скарги до ЄСПЛ), прийняті важливі рішення, в тому числі, й таке як рішення про незаконність оподаткування пенсій (№1-рп/2018). Крім того, на початку квітня 2018 року КСУ вперше відвітував про свою роботу, затвердивши на своєму засіданні текст щорічної інформаційної доповіді. У вищезазначеному звіті окреслено основні стратегічні напрями планування діяльності КСУ. Зокрема, підвищення інституційної спроможності суду шляхом застосування міжнародних стандартів, принципів та цінностей для ефективного захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина через реалізацію та розвиток інституту конституційної скарги; забезпечення доступності та відкритості конституційного судочинства через сприйняття, розвиток та імplementацію комунікаційної стратегії Суду; впровадження новітніх інформаційних та цифрових технологій у Суді.

Серед інших важливих завдань:

- закінчення проведення повномасштабного кваліфікаційного оцінювання всіх суддів в Україні;
- початок функціонування утвореного Указом Президента України від 29 вересня 2017 Вищого суду з питань інтелектуальної власності;
- запровадження діяльності Служби судової охорони;
- створення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, що має забезпечити обмін документами в електронній формі між судами, між судом та учасниками судового процесу, між учасниками судового процесу.

Крім того, безумовно, надзвичайно важливим завданням в реалізації судової реформи є утворення у системі судоустрою Вищого антикорупційного суду, передбаченого Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року. Як відомо, 23 травня 2018 року ВРУ розпочала розгляд у другому читанні законопроекту про Вищий антикорупційний суд, внесений президентом України у грудні 2017 року. До зазначеного Закону, після ухвалення у першому читанні першого березня 2018 року, надійшло 1927 правок. Слід зазначити, що усі неузгоджені правки стосуються однієї теми – повноважень громадської ради міжнародних експертів.

Безсумнівно, діяльність судів повинна здійснюватись на загальнодемократичних принципах: законності, справедливості, гласності, забезпечення справедливого та відповідного покарання за проступки та злочини.

Згідно щорічного соціологічного дослідження «Барометр світової корупції» Transparency International за 2017 р., що було оприлюднено на офіційному сайті 21 лютого 2018 р., Україна посідає 130 місце з 180 можливих, розділяючи його з Гамбією, Іраном, М'янмою та Республікою Сьєрра-Леоне. На думку українців, найкорумпованішими є державні службовці (65 %), парламент (64 %), працівники податкової сфери (62 %) та судді (61 %).

Населення вимагає боротьби з корупцією. Саме тому, є необхідність створення спеціалізованого органу (Антикорупційний суд), який розглядав би справи, слідство у який проводиться НАБУ. Однак відповідний законопроект прийнятий Верховною Радою лише у першому читанні.

Створення в Україні спеціалізованих антикорупційних судів є однією з рекомендацій Організації Економічного Співробітництва і Розвитку (ОЕСР) у контексті аналізу антикорупційних реформ в країні та є однією з вимог надання Україні чергового траншу фінансової допомоги від МФВ. У меморандумі з МВФ від 2017 р. кінцевим терміном створення суду було зазначено кінець березня 2018 р.

На сьогоднішній день прийняття Закону «Про Вищий Антикорупційний суд» є нагальною потребою для завершення формування довершеної антикорупційної системи боротьби з топ-корупцією: НАБУ – САП – Антикорупційний суд. Ця спеціалізована система має зіграти роль ферменту для очищення та оздоровлення усєї влади, яка має працювати виключно в національних інтересах суспільства та держави, громадян. До того ж, необхідно проводити активну роботу щодо підвищення правової свідомості та культури громадян, адже корупція – це величезна загроза суспільній безпеці, державі, а вирішення цієї проблеми починається, зокрема, з кожного з нас.

УДК 35.072.22:316.324.8](043.2)

Скориненко В. С.,
магістр управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ДЕРЖАВНА АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Під час нинішнього етапу суспільного розвитку корупція є суттєвим стримуючим фактором, що значно уповільнює економічні, соціальні та політичні трансформації. Наразі в Україні корупцію визнають однією з найбільш суттєвих загроз національній безпеці. В суспільстві чітко усвідомлюється неможливість досягнення мети розвитку, виходу

на провідні позиції у світі та впровадження європейських стандартів життя без використання дієвих механізмів протидії корупції.

В Україні протягом років незалежності здійснюється процес реалізації та розробки державної антикорупційної політики, яка втілюється в прийнятті антикорупційних законів, відповідних концепцій та стратегій, в тому числі прийняття державних програм щодо їх виконання. Проте із року в рік рівень корупції в українському суспільстві зростає та Україна займає останні позиції в міжнародних рейтингах за рівнем корумпованості. З огляду на це виникає потреба в дослідженні питань державної антикорупційної політики.

В умовах постіндустріального суспільства корупційні прояви вже не зводяться виключно до хабарництва. Сталий розвиток держави пов'язується зі становленням економіки знань, в тому числі створенням умов для широкого впровадження інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у сферах суспільного життя. Знання та інформація як фактори виробництва дають можливість розглядати корупцію як послугу, що надається корумпованими чиновниками на основі інформаційного ресурсу, доступ до якого вони отримують під час виконання своїх посадових обов'язків. Корупційні мережі пронизують усю ієрархічну систему державної влади. Учасники цих мереж деформують роботу державного апарату задля особистого збагачення. У цей же час саме технологічні досягнення постіндустріального суспільства підвищують можливості стосовно вдосконалення державної антикорупційної політики.

Найбільш важливими результатами діяльності щодо реалізації державної антикорупційної політики в постіндустріальному суспільстві можемо вважати: закріплення на законодавчому рівні відповідного категорійно-понятійного апарату; криміналізація всіх видів корупційних злочинів; закріплення можливості застосування кримінально-правової відповідальності до юридичних осіб; заміна терміна «хабар» поняттям «неправомірна вигода» з метою охоплення матеріальної та немайнової вигоди; забезпечення процедури спеціальної конфіскації по предикатних злочинах; публічність Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення; визначення механізму фінансового контролю через перевірку декларацій; визначення інституцій, відповідальних за контроль дотримання законодавства щодо конфлікту інтересів; посилення гарантій анонімності та захисту викривачів; поширення юрисдикції України за корупційні злочини на іноземців та осіб без громадянства; встановлення механізму виявлення фізичної особи – кінцевого вигодоодержувача юридичних осіб та вільного доступу до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно; запровадження електронної системи подання та оприлюднення декларацій осіб, упов-

новажених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування; створення Національного антикорупційного бюро України, Національного агентства з питань запобігання корупції та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

УДК 35.072.2(477)(043.2)

Багмет М. О.,
д-р іст. наук, професор,
кафедра місцевого самоврядування та регіонального розвитку,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна,
Кушнарєва В. О.,
магістр публічного управління та адміністрування,
копірайтер IT-компанії,
Template Monster (DOU), м. Миколаїв, Україна

ПУБЛІЧНА СЛУЖБА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Вже не перший рік Україна та її суспільство перебувають у русі змін, що скеровані євроінтеграційними процесами. Так, зовсім не помилково стверджувати, що найбільше значення вони мають для фундаменту нашої країни, а саме – інституту державної служби.

Розвиток України, як незалежної та суверенної держави, вимагає ефективного й злагодженого функціонування усіх без виключення державних інститутів. Передусім, публічна служба виступає комплексним соціально-правовим інструментом для досягнення широкого спектру цілей. До того ж публічна служба не лише спрямована на реалізацію прав і свобод людини у межах держави, але й має на меті практично втілити, покладені на державні й муніципальні органи влади, завдання. Успішність функціонування публічної служби залежить від цілої низки умов, зокрема ефективності професійної діяльності службовців та узгодженості й продуманості нормативно-правової бази, якою вони послуговуються.

Щодо історії публічної служби України, вона нерозривно пов'язана зі становленням самостійності та незалежності нашої держави. Публічна служба України з перших років незалежності багато в чому повторювала закладені у Радянському Союзі звичаї й традиції. В наш же час відбуваються активні процеси реформування органів державної служби. Це також обумовлено потребою перебудови радянських структур у сучасні,

наближені до європейських стандартів адміністрування органи публічної влади. У історії становлення публічної служби в Україні можна виділити п'ять послідовних етапів: I – 1991–1999 рр., II – 2000 – 2004 рр., III – 2005–2010 рр., IV – 2011–2014 рр., V – з 2015 р. і до наших днів. На кожному з них відбувались важливі зміни та трансформації.

В умовах сьогодення модернізація системи публічної служби має надзвичайно важливе значення для забезпечення сталого розвитку країни та інтеграції з країнами Європейського Союзу і Північноатлантичного Альянсу.

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом передбачає низку заходів, що спрямовуються на реформування державного управління за дев'ятьма основними напрямками:

1) створення умов рівного доступу громадян до державної служби та вироблення механізмів антикорупційної роботи;

2) посилення персональної відповідальності державних службовців;

3) створення ефективної системи підзвітності державних органів через залучення фахівців з різних сфер;

4) забезпечення політичної незаангажованості державних службовців;

5) забезпечення політичної нейтральності органів державного управління через чітке розмежування політичних та адміністративних посад;

6) запровадження заходів щодо ефективного управління кадровими ресурсами в межах публічної служби в цілому;

7) створення більш досконалої та продуманої схеми проходження державної служби;

8) створення ефективної системи підвищення кваліфікації державних службовців;

9) становлення прозорої схеми оплати праці у сфері публічної служби, в тому числі уніфікованого підходу до вирахування посадового окладу.

Також варто зазначити, що одним із пріоритетів державної кадрової політики країн ЄС є Розвиток професійного і творчого потенціалу державних службовців. Під кадровою політикою слід розуміти загальний курс держави щодо формування вимог, відбору, професійної підготовки державних службовців, а також перспективи розвитку державної служби в цілому. Саме від кадрового потенціалу структур державної служби безпосередньо залежить успішне проведення економічних і соціальних реформ в державі.

Відповідно в Україні для досягнення поставлених завдань розпочато створення законодавчої основи реформування державної служби.

Перші кроки у цьому напрямку зроблені в кінці 2014 р. під час підписання коаліційної угоди. На початку 2015 р. підписано указ Президента «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». Серед інших основних документів слід відзначити нову редакцію Закону «Про державну службу», Закону «Про очищення влади», нову редакцію Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» та ін.

Наведемо приклад перших кроків імплементації європейських стандартів в публічну службу та адміністрування України. Електронне урядування є один із найбільш прогресивних шляхів розвитку системи публічної служби. На законодавчому рівні це поняття закріплене у Розпорядженні Кабінету Міністрів України від грудня 2010 р. Відповідно, «Електронне урядування – форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян».

Запровадження електронного урядування в Україні перебуває на початкових етапах, однак, залишається надзвичайно важливим для сталого розвитку України. Окрім того, історія впровадження електронного урядування в Україні починається з початку 90-х рр. минулого століття, у цей період розпочато створення нормативно-правової бази. На перший погляд, усі прийняті у 90-х і на початку 200-х рр. акти мають досить опосередкований зв'язок із електронним урядуванням, однак, саме вони створюють основу для нього. Процес впровадження електронного урядування в Україні розпочався ще у 1992 р. Саме тоді було закладено підґрунтя для формування нормативно-правової бази його функціонування. Однак, на сьогодні, цей процес потребує більш активних та ефективних дій.

Подальший розвиток електронного урядування сприятиме успішному впровадженню реформи державної служби у відповідності до стандартів Європейського Союзу, а відтак вимагає цілеспрямованих дій держави у низці перспективних напрямків. Серед яких, забезпечення контролю за якістю надання електронних адміністративних послуг, створення сприятливих умов для запровадження електронної взаємодії між органами влади та запровадження електронного документообігу у всіх структурах публічної служби, стимулювання розширення кількості механізму електронної ідентифікації, сприяння поширенню відкритих даних та робота над кадровим забезпеченням галузі, зокрема, фахівцями з кібербезпеки. Однак, прогрес є, справді, помітним – щодня відбувається поступове розширення кількості доступних для

населення електронних адміністративних послуг та відмічається загальна інтеграція технологій електронного урядування у різні сфери життя країни. Поряд із цим, на жаль, існує низка проблем, що перешкоджають реформуванню публічної служби.

Отже, підсумовуючи, хотілося б зазначити, що реформування публічної служби в цілому та всіх її складових має бути одним із першочергових завдань для держави у найближчі роки, адже саме це є одним із ключових моментів успішного виконання умов Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом і сприятиме сталому розвитку нашої держави.

УДК 342.95:316.48](043.2)

Дерега В. В.,

канд. політ. наук, доцент кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку, Інститут державного управління, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Конфлікт інтересів як явище є складною проблемою. У більшості країн категорія «конфлікт інтересів» має неоднозначні характеристики, у результаті чого нормативні акти різних держав, що стосуються характеру і складу конфлікту інтересів, суттєво різняться один від одного. В найзагальнішому вигляді конфлікт інтересів можна визначити як ситуацію, в якій особа або сторона, що укладає угоду, має протилежні професійні або особисті інтереси, що можуть ускладнити неупереджене виконання обов'язку. У державному управлінні, як правило, наслідком конфлікту інтересів є отримання державним службовцем вигоди особисто для себе, своїх близьких чи друзів, всупереч інтересам держави.

Дослідження конфлікту інтересів в публічному управлінні має особливе значення. Розпорядження владою надає державним службовцям можливості управляти значними матеріальними та людськими ресурсами, і в процесі цього управління небезпека виникнення конфлікту інтересів є потенційною.

У Конвенції ООН проти корупції, яка була ратифікована Україною 18 жовтня 2006 р., наголошено на важливості закріплення у внутрішньому законодавстві норм щодо запобігання конфлікту інтересів. У ч. 5 ст. 8 Конвенції наголошено на запровадженні заходів і систем, які

«зобов'язують державних посадових осіб надавати відповідним органам декларації, *inter alia* про позаслужбову діяльність, заняття, інвестиції, активи та про суттєві дарунки або прибутки, у зв'язку з якими може виникнути конфлікт інтересів стосовно їхніх функцій як державних посадових осіб». У Конвенції окремо окреслено ситуації, у яких існує потенційний ризик виникнення конфлікту інтересів, тобто в яких існують корупційні ризики, хоча про корупцію ще не йдеться.

Про конфлікт інтересів йдеться в таких міжнародних документах, як Лімська декларація по боротьбі з корупцією (прийнята 11.09.1997), у Міжнародному кодексі поведінки державних посадових осіб (прийнятий 23.07.1996), у Рекомендації № R (2000) 10 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи щодо кодексів поведінки державних службовців (прийнята Комітетом міністрів на 106 сесії 11 травня 2000 р.).

В Україні одним із перших нормативно-правових актів у сфері державної служби, де законодавець використав поняття «конфлікт інтересів», були Загальні правила поведінки державного службовця, затверджені наказом Головного управління державної служби України № 58 від 23 жовтня 2000 року і спрямовані на створення умов для підвищення авторитету державної служби та зміцнення репутації державних службовців, а також інформування громадян про поведінку, яку вони мають очікувати від державних службовців.

У п. 21. Загальних правил передбачалося, що державний службовець повинен на вимогу заявляти про наявність чи відсутність у нього конфлікту інтересів. У новій редакції Загальних правил поведінки державного службовця № 214 від 4 серпня 2010 року, було розширено розуміння конфлікту інтересів, зокрема у п. 3. 1. Загальних правил зазначалося, що в основі конфлікту інтересів були як «реальні» так і ті, що «видаються реальними», протиріччя між приватними інтересами та службовими повноваженнями.

Подальше визначення змісту поняття «конфлікт інтересів» дістало у Законі України «Про засади запобігання та протидії корупції» від 5 квітня 2011 р. Цей закон зазнав істотної критики з боку експертів, юристів та науковців. За поданням Верховного Суду України частина його положень була визнана Конституційним Судом України такими, що не відповідають Конституції України. За таких умов 14 жовтня 2014 р. було прийнято новий Закон України «Про запобігання корупції». Цей Закон визначив правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень.

У Законі розрізняються потенційний та реальний конфлікти інтересів. Потенційний конфлікт інтересів пов'язаний з наявністю у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи

неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Реальний конфлікт інтересів – це суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень. Таким чином, головними складовими конфлікту інтересів є загроза об'єктивності державного службовця під час реалізації ним посадових обов'язків, суперечність між особистим інтересом службовця та інтересами інших суб'єктів, та можливість завдання шкоди законним інтересам інших суб'єктів.

Закон передбачає заходи щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів; механізм усунення від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів; здійснення повноважень під зовнішнім контролем; переведення, звільнення особи у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів тощо.

Конфлікт інтересів можна врегулювати ззовні (проблему вирішують розпорядчим актом керівника або керівного органу), або самотійно. В останньому випадку мова йде про дії, які працівник може вчинити особисто, для вирішення певного питання.

Таким чином, законодавство України у сфері запобігання конфлікту інтересів охоплює різні за юридичною силою та суб'єктами видання нормативно-правові акти, і відображає необхідність регулювання конфлікту інтересів – явища, яке підриває довіру зі сторони громадян до органів публічної влади і ставить під сумнів неупередженість та справедливність діяльності посадових осіб. Разом з тим, необхідним є вдосконалення чітких правил подолання конфлікту інтересів, визначення заходів з виявлення корупційних ризиків, узгодження правових норм, забезпечення належних умов для виявлення та уникнення конфлікту інтересів на державній службі.

УДК 32:81'42'373.49](043.2)

Євтушенко Н. О.,
магістр філології,

*магістрант публічного управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

ЕВФЕМІЗМИ ТА ЇХ ФУНКЦІЇ У СУЧАСНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Політичний дискурс є основою політичної культури суспільства, він охоплює всі форми комунікативної активності людини, її рефлексію щодо

політичного світу. Саме політичний дискурс найбільш придатний для того, щоб прикрашати дійсність і приховувати справжній стан справ.

Евфемізми (від грец. *euphémia* – утримування від неналежних слів, пом'якшений вираз) – це слова, або вирази, що використовуються для заміни прямих найменувань, вживання яких з соціально чи психологічно зумовлених причин вважається небажаним. В той же час евфемізми у політичному дискурсі не обов'язково є заміниками грубого чи образливого слова, спектр їх вживання більш різноманітніший:

1) намір уникнути будь-якого виду табу: Great leveller, final curtain, call (смерть); intoxicated, balmy (на підпитку);

2) бажання бути ввічливим (виявлення поваги, бажання пом'якшити неприємний факт чи уникнути дискримінації тощо): memorial service (похорон); grief therapist (патологоанатом); optically darker, visually challenged (сліпий);

3) прагнення завуалювати негативні аспекти дійсності в межах певної професійної, соціальної чи вікової групи: action, operation, program (воєнне вторгнення); legally accurate, factually challenged (неправдива інформація);

4) намір здійснити прагматичний вплив на адресата (намагання підвищити статус особи чи якість речей, переконати аудиторію тощо): modern, regular (маленький); Mexican two-step, Montezuma's revenge, Napoleon's revenge (діарея).

Поява у політичному дискурсі евфемізмів зумовлена двома чинниками:

– внутрішньою мотивацією (з'являються у мовленні співрозмовника, з намаганням зберегти власний імідж або підняти престиж іншої особи);

– зовнішнім стимулом (з'являються у мовленні співрозмовника в результаті імпульсу від репліки-стимулу іншого комуніканта, тобто використовуються з метою підвищення самооцінки співрозмовника, захисту від нападів з боку комуніканта).

Отже, евфемізація у сучасному політичному дискурсі є стратегією завуалювання назв і суті негативних явищ, процесів соціальної дійсності, загушовування небажаної інформації, що дозволяє зробити менш очевидними неприємні факти, вплинути на ціннісні установки адресата, а саме уникнути можливої втрати репутації: або власної, або репутації адресата, або якоїсь третьої сторони. Прикладами таких евфемізмів може бути як вживання «*embrace*» або «*romance*» замість «*sexual intercourse*», так і «*automobile engineer*» замість «*mechanic*», «*customer engineer*» замість «*salesperson*» тощо.

Евфемізми у політичному дискурсі, як засіб, що забезпечує успіх мовного спілкування можуть виконувати багато функцій, найважливішими з яких є: контактоустановлююча (з метою забезпечення успіш-

ної комунікації; блокування конфліктогенної ситуації; збереження іміджу («обличчя») – свого або співрозмовника, а також третіх осіб; створення іронічного ефекту; етично-мітигаційна, іделогічно-дійова з метою нав'язування поглядів, вигідних пануючим політичним режимам, а також прикриття їх неправових дій; рекламна.

В. Великородова на основі прагматичних особливостей вживання евфемізмів та їх трактування пропонує наступні функції евфемізмів у політичному дискурсі: вуалітивна, кооперуюча, превентивна, риторична, елевативна, конспіративна та дистортивна.

Вуалітивна – це прагнення адресанта приховати аспекти дійсності, про які він не бажає говорити відверто, приховати політичні реалії, які можуть викликати негативну реакцію публіки, для чого використовує одиниці на зразок *game* (війна), *rectification of frontiers*, *transfer of population* (депортація), *to stretch the truth*, *to embroider the truth* (брехати). Або наприклад таке речення: *Our nation is at **military conflict**. It is against a far-reaching network of violence and hatred* (Джо Байден). – *Наша країна перебуває в **стані війни**. Ми боремося проти широкої мережі насильства та ненависті*. За допомогою вуалітивного евфемізму *military conflict* мовець намагається приховати реальні події, що відбуваються в країні, тим самим уникаючи слова *war*, яке має негативну конотацію.

Кооперуючи – прагнення комунікантів до збереження мовленнєвого співробітництва для вирішення завдань спілкування (особливо чітко виражена в евфемізмах, які вживаються з метою уникнення дискримінації): *vertically challenged* (короткий), *physically handicapped* (каліка), *developmentally disabled* (розумово відсталий), *hearing-impaired* (глухий). *I promise that **Physically handicapped and developmentally disabled** people will receive financial aid from the state. Я обіцяю, що **фізично неповноцінні та розумово відсталі** люди отримуватимуть фінансову допомогу від держави*. Задля збереження політкоректності мовець використовує евфемізми: *Physically handicapped and developmentally disabled* аби зм'якшити те, що неприємно звучить для аудиторії. Відбувається заміна таких грубих слів як *каліка* або *недорозвинутий*, які можуть образити людину.

Превентивна – використання евфемічних слів та виразів як альтернативи давніх табу, які ще збережені у свідомості людини (позначення денотатів фізіології людини, смерті, релігійної тематики тощо): *Cape of Good Hope*, *Temple of Venus* (жіночі геніталії), *Father of Lies*, *old boy*, *Prince of evil* (диявол), *Creator*, *Almighty*, *Savior* (Бог), *to sleep* (бути мертвим), *to answer the final summons*, *to pass away* (вмерти).

Риторична – намагання мовця певним чином впливати на ціннісні установки адресата, змінити його ставлення до повідомлюваного, спонукати його до певних дій (придбати певний продукт, обрати певну організацію для отримання послуг тощо): de-luxe (дорогий), economy (дешевий), message (комерційний).

Елевативна – прагнення мовця представити аспекти реальності у позитивнішому світлі. Здебільшого елевативними евфемічними одиницями номінуються непрестижні професії, товари, організації чи установи, що за інших обставин не привернули би уваги адресата: large (середнього розміру), average-looking (страшний), embalming surgeon (патогаанатом), access controller (швейцар), sanitation engineer (сміттяр).

Конспіративна – навмисна евфемізація неприйнятних аспектів реальності членами певної соціальної, професійної чи вікової групи задля ускладнення сприймання інформації особами, що до групи не належать: magpie (автомат), company, customer (ЦРУ, ФБР), to hemorrhage (проливати кров), D&C (аборт). Конспіративна функція евфемізмів сприяє можливості ідентифікації мовцями членів своєї групи, дозволяє їм спілкуватися, розуміти один одного та ізолювати себе від інших мовців, які не здатні адекватно інтерпретувати інформацію, котрою обмінюються члени групи. Наприклад, Дджефрі Пастт в своїй промові використовує наступне евфемістичне словосполучення: «*These measures will affect neither the **anti-terroristic operation** nor will they assist the peaceful settlement of the conflict*». Ці заходи не тільки не впливатимуть на **хід антитерористичної операції**, а й не сприятимуть мирного вирішення конфлікту.

Дистортивна – створення спотвореного відображення інформації у свідомості адресата, як результат вуалітивної чи конспіративної функції і притаманна політичним, медичним, рекламним евфемізмам. Дистортивна функція є близькою до вуалітивної, проте завуальювання інформації набуває більших масштабів, тому використовуються для найменування найнеприйнятніших для адресанта аспектів дійсності. Дистортивна функція евфемізмів найбільш негативно впливає на ефективність комунікації та заважає досягненню мовленнєвого співробітництва, тобто виключає реалізацію кооперуючої функції: democracy (диктатура), rescue mission, brotherly help (військове вторгнення).

Залежно від обставин комунікативної ситуації, прагматичного наміру мовця, мотивації вживання евфемізми можуть виконувати одну або декілька з семи перерахованих нами функцій.

Таким чином, основна функція евфемізмів у політичному дискурсі – завуальювати неприйнятні об'єкти дійсності, переконати потенційного адресата (людину, масову аудиторію) у власній точці зору, ви-

кликаючи у його свідомості позитивні асоціації, тобто змінити емоційний тон, акцент повідомлення, не змінюючи його зміст.

Евфемізація сучасного політичного дискурсу обумовлюється, як соціально-історичними, національними і мовними традиціями суспільства, так і прагматичними чинниками: дотримання ідеології політкоректності, що існує у суспільстві; прагнення уникнути суспільного резонансу, масових збурювань, конфліктів; камуфлювання об'єктивної реальності, завуалювання негативних явищ, або наслідків непривабливих політичних та економічних заходів, приховуванні правдивої інформації.

УДК 35:17.022.1](477)(043.2)

Ткаченко О. В.,
*магістр управління та адміністрування,
Заступник начальника ДВС
Управління державної виконавчої служби
Головного територіального управління юстиції
у Миколаївській області, м Миколаїв, Україна*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ КРАЇНИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Поняття «іміджу» порівняно нове в наукових дисциплінах, проте активно використовується і вже має міждисциплінарний характер, відповідно, досліджується у різних галузях науки. Єдиного визначення, яке б урахувало всі його аспекти, немає. Так, одні довідкові видання розкривають його зміст як «цілеспрямовано сформований за допомогою комунікації (ЗМІ, рекламні технології, інші способи спілкування) образ кого-небудь (наприклад, політика) або чого-небудь (фірми, підприємства, товару)», інші – як «емоційно привабливий образ, що склався у масовій свідомості і має характер стереотипу».

Імідж країни віддзеркалює її економічний розвиток, дотримання в ній прав і свобод громадянина, рівня соціальної захищеності населення та розвитку культури. Формування позитивного іміджу – це сучасна технологія, яку слід застосовувати в публічному управлінні системно, цілеспрямовано і з баченням перспективи майбутнього.

Імідж держави є також і збірним іміджем її окремих територій. Формування сприятливого внутрішнього й зовнішнього іміджу кожного регіону на державному та міжнародному рівнях виступає дієвим інструментом ефективного розвитку країни в цілому, позитивно збагачує

національний бренд. Саме тому, особливу увагу слід приділяти створенню єдиної іміджевої політики на рівні публічного (державного) управління, підтримувати конструктивний діалог між підрозділами зв'язків з громадськістю органів публічної (державної) влади.

Як показник економічного та суспільно-політичного розвитку імідж країни можна використовувати для аналізу ситуації в країні, рівня соціального добробуту, захищеність прав і свобод громадянина.

Зокрема, на міжнародний імідж країни впливає участь офіційних представників держави у міжнародних заходах, зустрічах чи переговорах на найвищому рівні тощо. Імідж державної влади впливає на імідж держави, оскільки під її керівництвом працює дипломатичний корпус держави, усі підвідомчі установи, які займаються питаннями міжнародними характеру, як то участь у роботі міжнародних організацій, туризм, експортно-імпортна діяльність. Державна влада являє собою певну систему, іміджем якої є уявлення про неї, про діяльність її органів, її бачення в очах громадськості.

До факторів на основі яких формується імідж держави можна віднести: політичний устрій; діяльність суспільно-політичних лідерів; культура; новини; наукові досягнення; імідж торгових марок; експорт культурних цінностей; спортивні «зірки» та змагання; туристи і туристична реклама; експорт товарів і послуг; реклама товарів і послуг.

Система державного управління визначає та формує умовнодинамічні інституційні фактори: показник ВВП, рівень доходу на душу населення, обсяги інвестицій в державу, відповідність правових норм міжнародним стандартам – ось ці показники іміджу країни, які є результатами ефективного виконання функцій, повноважень державними службовцями. Ефективної роботи всього державного механізму, регулюючого різні сфери діяльності в країні. В контексті процесу розвитку та формування іміджу країни вчені розглядають різні поняття, серед яких національний брендинг, територіальний маркетинг, імідж території, міста, регіону.

Успішні на міжнародному рівні держави практикують використання різноманітних інструментів формування і розвитку свого іміджу, зокрема стратегічно розвивають національний брендинг - репутація країни і тісно пов'язаний з ним територіальний маркетинг.

Теорія брендингу держави пройшла декілька етапів своєї еволюції, які знайшли втілення в розробках вчених Д. Хайдера, Ф. Котлера та І. Рейна, що пропонують для просування територій враховувати наступні напрямки розвитку: іміджеву, інвестиційну, туристичну та соціальну привабливість.

Теорія брендингу держав С. Ангольта пропонує наступні напрями розвитку національного бренду: туризм, експорт, уряд, люди, культура і спадок, інвестиції, імміграція, що й розвиває у своїх працях: «Бренд всім суддя: як брендинг територій та продуктів може допомогти розвитку світу» (2005 р.), «Бренд «Америка»: праотець всіх брендів» (2005 р.), «Конкурентоспроможна ідентичність: новий брендменеджмент для країн, міст та регіонів» (2007 р.), «Території: айдендика, імідж і репутація» (2009 р.).

Провідні вчені у галузі брендингу, маркетингу та маркетингу територій К. Дінні в праці «Брендинг держав: поняття, проблеми, практика», Е. Аврахам та Е. Кеттер «Медіа-стратегії з маркетингу територій під час кризи: покращуючи імідж міст, країн та місць відпочинку» аналізують комунікаційні кризи, види кризових ситуацій в маркетингу територій.

Т. Мойланен та С. Райністо в праці «Як створити бренди держав, міст та курортів: план брендингу територій» вважають, що необхідним кроком на цьому шляху є формування команди та створення плану просування територій; Ф. Го та Р. Говерс «Брендинг територій: локальність, віртуальність та сконструйована, придумана і існуюча айдендика» розглядають поетапно процес просування території – формування стратегії, запуск і отримання результатів.

Таким чином, можна зробити висновок, що зважаючи на відносно недавній початок наукових досліджень питань формування та розвитку міжнародного іміджу країни у світі, однозначного визначення поняття міжнародного іміджу країни немає. Саме тому вчені пропонують декілька дотичних понять, які так чи інакше стосуються іміджу держави, серед яких: брендинг держав; національний брендинг; маркетинг територій; територіальний маркетинг; брендинг міст, регіонів та ін.

Отже «міжнародний імідж країни» ми визначаємо як сукупний образ, або уявлення про добробут та рівень життя громадян країни, ставлення країни в особі інститутів публічної (державної) влади, як до своїх громадян, так і до громадян інших країн світу, який формується в очах громадськості. Для формування міжнародного іміджу країни в системі публічного управління необхідно об'єднувати діяльність усіх органів публічної влади в одну довгострокову іміджеву стратегію, яка буде ґрунтуватися на стратегічних пріоритетах розвитку країни, визначених у її національній стратегії, з одного боку, а з іншого – буде використовуватися як іміджевий інструмент для їх реалізації.

Кремзіон Н. М.,
*магістрант публічного управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна,
заступник начальника відділу з питань банкрутства,
Головне територіальне управління юстиції
в Миколаївській області,
м. Миколаїв, Україна*

СУД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ОРГАН, ЩО ПЕРЕВІРЯЄ ТА ТЛУМАЧИТЬ ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

Право Європейського Союзу є унікальною правовою системою, що функціонує паралельно із законодавством держав-членів ЄС. Норми права ЄС мають пряму дію в межах правових систем його держав-членів і в багатьох сферах регулюють питання, враховані національним законодавством, особливо це стосується економічної та соціальної політики. ЄС не є міжурядовою організацією чи федеративною державою. Він засновує новий правовий порядок у рамках міжнародного права з метою взаємного соціального та економічного зростання держав-членів. В основу права ЄС було покладене прагнення до збереження миру та створення кращих умов життя в Європі шляхом розвитку тісніших економічних зв'язків.

Європейська інтеграція України, а також необхідність здійснення судової реформи в Україні потребують вивчення досвіду взаємодії органів державного управління держав-членів Європейського Союзу з його наднаціональними (союзними) інституціями, зокрема і судовою.

Як зазначає С. В. Сорока, на сучасному етапі виокремлюють наступні органи Європейського Союзу: Рада Європейського Союзу, Європейська Рада, Європейська Комісія, Європейський Парламент, Суд Європейських Співтовариств, Європейська рахункова палата.

На думку С. В. Сороки, право Європейського Союзу складається з первинного або договірної та вторинного або похідного. Первинне право має пріоритет над вторинним, тобто вторинне право має відповідати первинному. *Первинне законодавство* – це частина європейського права, яка була вироблена безпосередньо країнами-членами. До *вторинного законодавства* Європейського Співтовариства відносяться ті правові акти, які були вироблені інституціями Європейського Союзу на основі первинного права.

Судова система Європейського Союзу (ЄС) була створена з метою вирішення суперечок між суб'єктами європейської інтеграції, а також

забезпечення цілісності та узгодженості права європейських інтеграційних організацій шляхом відповідного тлумачення його норм. Важливим завданням судової системи Євросоюзу стало також забезпечення безконфліктної взаємодії норм права Євросоюзу та внутрішнього права держав-членів як передумови для нормального функціонування організаційно правового механізму європейської інтеграції.

Організаційна структура Європейського союзу, поряд з політичними органами включає Суд, який здійснює свої повноваження у відповідності з умовами для досягнення цілей, передбачених положеннями договорів, що засновують ЄС. Суд ЄС відноситься до інститутів, які виконують покладені на ЄС задачі, тобто Суд є основним органом ЄС.

Європейський Союз представляє збалансовану систему інститутів. Механізм реалізації повноважень інститутів ЄС відбивається у процедурах прийняття рішень, що забезпечують, як захист і реалізацію спільних інтересів, так і дотримання інтересів всіх держав-учасниць, оскільки в основу побудови ЄС були покладені принципи рівності та солідарності.

Для гідного виконання своєї місії щодо забезпечення «дотримання права при тлумаченні і застосуванні договорів», покладеним на Суд ЄС (ст. 19 Лісабонського договору), цей інститут володіє широкими повноваженнями, якими його наділяють установчі договори ЄС і які дозволяють йому здійснювати судовий контроль над значною частиною права ЄС. Слід мати на увазі, що як судовий орган міжнародної організації, Суд ЄС має тільки делегованими повноваженнями, які закріплені за ним в нормах права ЄС, мабуть тому сучасна судова модель Союзу відводить національним судовим органам виконання першорядної ролі звичайних судів, що застосовують норми права Співтовариства. Компетенція Суду щодо тлумачення права ЄС та перевірки його на дійсність закріплена у ст. 267 Договору про функціонування ЄС.

Відповідно до цієї статті Суд ЄС уповноважений виносити за запитами національних судових установ попередні рішення стосовно тлумачення установчих договорів, а також чинності та тлумачення актів інститутів, органів та установ ЄС. Під установчими договорами мається на увазі не лише безпосередньо Договір про ЄС та Договір про функціонування ЄС, але й договори, які доповнюють його та Договори про приєднання. Слід зазначити, що Суд ЄС наділений юрисдикцією тлумачити положення Договору про Євратом відповідно до ст. 150 цього Договору. Тим самим засновники ЄС знайшли відповідний засіб регулювання взаємовідносин, а точніше, кооперації між національними судовими установами та Судом ЄС.

Розглядаючи діяльність Суду ЄС, як тлумачення норм права ЄС, то крім установчих договорів, як постає зі ст. 267 Договору про функціо-

нування ЄС, Суд ЄС може тлумачити акти, які включають такі документи, як регламенти; директиви; рішення; міжнародні угоди, укладені ЄС або ЄС спільно з державами-членами ЄС; «неофіційні» акти незалежно від того, чи мають вони пряму дію; рекомендації комісії; резолюції Ради, які вважаються вираженням суто її політичної волі.

Відповідь Суду ЄС щодо тлумачення норми права ЄС надається не спеціально для конкретної держави, суд якої подав запит, а тому органи правосуддя інших держав-членів ЄС наділені можливістю використовувати надане тлумачення під час здійснення судочинства. Щодо перевірки актів на дійсність Судом ЄС, то під цю функцію підпадають акти усіх інститутів, органів, установ та служб, що існують в межах ЄС. Серед цього переліку основне місце посідають інститути, як основні органи, на які покладено виконання основних завдань Союзу. Відповідно до Договору про функціонування ЄС, до основних таких інститутів належать: Європейський парламент, Європейська Рада, Рада Європейського Союзу, Суд ЄС, Європейська Комісія, Європейський центральний банк та Рахункова палата.

Суд ЄС обмежується тлумаченням положень та перевіркою положень права ЄС та не має юрисдикції тлумачити та перевіряти національне законодавство держав-членів. Проте опосередковано він може надати тлумачення національного законодавства для визначення його змісту з метою уникнення повторного змісту у випадках, коли таке національне положення містить посилання на положення права ЄС.

Отже, пряма дія норм права ЄС та його примат по відношенню до внутрішнього (національного) права держав-членів стали основою для обґрунтування Судом ЄС концепції права Євросоюзу як «нового правопорядку». Таким чином, пріоритет права Євросоюзу означає, що будь-які акти законодавчої, виконавчої або судової влади держав-членів не повинні застосовуватися, якщо вони суперечать нормам права Євросоюзу.

Європейський Союз має особливу правову природу, яка відрізняє його від міжнародних організацій і від держав. За своєю юридичною природою право Євросоюзу становить особливу третю правову систему поруч з міжнародним і національним правом. Право ЄС має пріоритет по відношенню до внутрішнього права держав-членів, а певні його норми мають пряму дію у внутрішніх правопорядках цих держав. Усе це надає праву Євросоюзу особливого характеру, що відрізняє його як від міжнародного, так і від національного права.

Листопад Л. Д.,
*магістр управління та адміністрування,
інспектор відділу документування службової діяльності,
Національної академії внутрішніх справ, м. Київ, Україна*

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА В УКРАЇНІ В УМОВАХ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ

Становлення України як суверенної та демократичної держави, а також обраний курс на євроінтеграцію та здійснення адміністративної реформи зумовлюють необхідність суттєвого підвищення ефективності державної служби й винайдення шляхів її реформування.

Аналіз існуючої в Україні системи державної служби свідчить про те, що вона не відповідає стратегічному курсу держави на демократичний розвиток та впровадження європейських стандартів урядування, оскільки залишається недостатньо професійною, відповідальною, авторитетною, ефективною, є внутрішньо суперечливою та громіздкою, внаслідок чого замість того, щоб бути рушійною силою соціально-економічних і державно-управлінських реформ, гальмує можливість швидких позитивних змін у суспільстві й державі.

Слід констатувати, що професіоналізм державних службовців, їх якісний склад набагато нижчий порівняно з необхідним в сучасних умовах. Спостерігається низький рівень інституційного розвитку та престижності державної служби; недосконала система управління персоналом (порядок добору кадрів і проведення конкурсів, щорічного оцінювання, оплати праці й мотивації, планування та розвитку кар'єри, визначення потреб у підготовці професійних кадрів); наявність прогалин у нормативно-правовій базі; нестабільність; недостатній рівень культури державних службовців; недосконалість системи їх підготовки й підвищення кваліфікації; низька якість та ефективність результатів їх діяльності. Ця низка проблем у системі державної служби в Україні потребує невідкладного вирішення, а перетворення, що проходять у державі, – нових підходів до державної служби. Саме тому дослідження проблем та особливостей проходження державної служби в Україні та визначення напрямів її вдосконалення є надзвичайно актуальним.

Дослідження проблем і сучасного стану проходження державної служби в Україні свідчить, що демократичні перетворення, які відбуваються в країні, процеси здійснення адміністративної реформи потребують нових підходів до державної служби, її проходження. Варто зауважити що основними проблемами проходження державної служби є

зокрема недосконалість існуючої нормативно-правової бази проходження державної служби, недосконала система управління персоналом (порядок добору кадрів і проведення конкурсів, оцінювання, планування службової кар'єри, визначення потреб у професійному навчанні, мотивації), недостатній рівень професіоналізму та адміністративної культури державних службовців, недосконалість системи їх професійного навчання та високий рівень плинності кадрів, низький престиж державної служби. Ці та інші проблеми проходження державної служби в Україні в умовах адміністративної реформи потребують невідкладного вирішення і визначення нових підходів до порядку, процедур, технологій і механізмів проходження державної служби.

Важливим є також питання реформування інституту державної служби, а особливо вдосконалення правового регулювання її проходження в умовах адміністративної реформи. Важливе значення мали прийняті впродовж 1998–2016 років акти законодавства: Концепція адміністративної реформи в Україні, Концепція адаптації інституту державної служби до стандартів Європейського Союзу, Концепція розвитку законодавства про державну службу в Україні, Стратегія державної кадрової політики на 2012–2020 роки, Стратегія реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року, Стратегія реформування державного управління України на 2016–2020 роки, закони України «Про запобігання корупції», «Про очищення влади» та новий Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889, який передбачає модернізацію державної служби, суттєву зміну її системи, розробку нових механізмів і нового порядку проходження державної служби, внесення суттєвих змін у процес проходження державної служби, зокрема нові підходи до класифікації посад, визначення процедур і процесів проходження державної служби. Можемо констатувати що існуючий стан справ стосовно правового регулювання проходження державної служби в Україні свідчить про необхідність прискорення розробки законодавчих засад і впровадження нових механізмів проходження державної служби.

В цьому контексті варто виокремити основні напрями вдосконалення проходження державної служби в Україні в умовах адміністративної реформи на засадах міжнародних стандартів з урахуванням європейських цінностей та принципів належного врядування: демократії, поваги до прав людини і основоположних свобод та верховенства права, прозорості, відкритості, підзвітності, професійності, доброчесності, результативності, ефективності, якості, а також лідерства і соціального партнерства.

*Матюхіна М. В.,
магістрант публічного управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ

Проблема бідності є складною багатогранною проблемою, причини якої є як національними, так і міжнародними. Не існує універсального способу вирішення цієї проблеми. Її треба вирішувати на національному рівні, з урахуванням специфіки конкретної держави.

Уперше проблему бідності розглядав у своїх роботах Б. С. Роунтрі, ще у другій половині XIX ст. Цьому досліднику належить перше визначення терміну «бідність». У зв'язку з цим він ввів концепцію кошика базових продуктів, а хто не міг дозволити собі придбати цей кошик продуктів вважався бідним.

Бідні люди в Україні мають багато спільного з бідними в будь-якій іншій частині світу. Для них характерними рисами є: трудний доступ до продуктів та послуг, поганий стан здоров'я, низький рівень життя, обмеженість соціальних відносин, почуття незахищеності і безсилля.

У той же час бідність в Україні відрізняється винятковими рисами, властивими тільки їй і частині країн-сусідів на пострадянському просторі. Дослідники вважають, що одним із найбільш значущих чинників поширення бідності є падіння обсягів виробництва у країні. Воно має місце у всіх колишніх соціалістичних країнах, але особливо воно торкнулося країн СНД, зокрема і України. Масштабне скорочення виробництва в країні має місце в результаті непослідовних реформ, політичної та економічної обстановки у державі та великих зовнішніх боргів, що викликає зниження зайнятості і рівня оплати праці.

Такі наслідки поширюються в поєднанні з необхідністю підвищення продуктивності і подолання системної практики збереження на українських підприємствах надлишкової робочої сили. Також знижуються показники пропозиції на ринку праці, у зв'язку із раннім виходом на пенсію, обранням жінками ролі домогосподарок та низькою заробітною платою на підприємствах. Все це сприяє бідності населення країни.

По суті, на сучасному етапі в Україні в соціальній сфері здійснюється перехід від патерналістської до більш ефективної моделі соціальної політики, коли відповідальність за її реалізацію розподіляється між державою і громадянами. Її можна назвати субсидіарною моделлю. Сенс цієї моделі полягає в тому, щоб, з одного боку, забезпечити гідною роботою працездатне населення, створити необхідні робочі місця, тим самим забезпечити умови для підвищення реальних доходів

населення, надати якісні медичні та освітні послуги, підготувати висококваліфікованих фахівців, необхідних для роботи в нових умовах інформаційного суспільства, розвивати нові наукомісткі технології; з іншого боку, бідним громадянам (непрацевдатним, малозабезпеченим, які перебувають з об'єктивних причин у важкій життєвій ситуації, неконкурентним на ринку праці) надати соціальний захист. Особлива увага при цьому приділяється дітям, молоді, пенсіонерам, ветеранам, інвалідам. Це ті групи населення, які потребують державної підтримки.

Механізми публічної політики протидії бідності в Україні повинні бути спрямовані проти головних її причин, відповідно до ситуації. Вони повинні включати:

- активну соціальну політику держави, спрямовану на сприяння зайнятості населення та створення гідних умов праці;
- вдосконалення системи соціального страхування, з ефективною підтримкою верств населення, які потрапили в складні життєві обставини;
- налагодження зв'язків між зростанням державних видатків на соціальні цілі та їх результативністю;
- за допомогою багатих верств населення сприяти покращенню життя бідних, а саме підвищити податок на їх доходи та спрямувати ці кошти на забезпечення соціальних гарантій та соціальну допомогу;
- виявляти та сприяти працевлаштуванню бідних верств населення за допомогою соціальних служб країни та створювати для них додаткові робочі місця;
- відновити виробництво та стимулювати економічне зростання країни в цілому;
- сприяти зайнятості населення та розвитку ринку праці в країні;
- вдосконалити механізм оплати праці та соціальний діалог як основних чинників створення умов для гідної праці;
- вдосконалити пенсійну систему в країні;
- поліпшити медичне обслуговування населення, особливо бідних верств населення.

Проблему подолання бідності в Україні необхідно вирішувати реалізацією наступних стратегічних напрямків: підвищення зайнятості та розвитку ринку праці, збільшення доходів від трудової діяльності, впровадження розумних принципів страхування соціального захисту працівників, поліпшення умов життя соціально вразливих верств населення, вдосконалення системи соціального законодавства, ефективного використання бюджету кошти та коштів спеціальних позабюджетних фондів, реалізація програми залучення міжнародних інвестицій та грантів на соціальні перспективи та заходи, моніторинг реалізації стратегічних напрямів зменшення бідності.

Таким чином, бідність є складною проблемою, а подолання її є довготривалим процесом. Оптимальним рішенням цієї проблеми є поєд-

нання активної соціальної політики держави, спрямованої на відновлення і зростання зайнятості та створення гідних умов праці з ефективною підтримкою найбільш вразливих груп населення. З тактики виживання необхідно перейти до стратегії розвитку, від боротьби з бідністю – до зростання середнього класу. Основним способом боротьби з бідністю є підвищення рівня життя, забезпечення можливості громадян працювати належним чином, підвищувати їхній добробут.

УДК 351.861+351.862.4](477)(043.2)

Доманська Д. Г.,
студентка факультету економічних наук,
Пасніченко Т. В.,
магістрантка,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

СУЧАСНІ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ НАДІЙНОЇ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ ТА СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Україна опинилася на перетині історичних шляхів, перебуваючи між викликами минулого і покликом майбутнього. Труднощі та помилки попереднього етапу державотворення загрозливо поєдналися зі спалахом інспірованого й підтримуваного ззовні сепаратизму, який не має жодного стосунку до регіональних потреб і регіональної ідентичності, постаючи безмовним інструментом імпералістичної архаїки. Головна мета сил зовнішньої і внутрішньої реакції полягає в тому, щоб позбавити Україну історичного майбутнього й стратегічних перспектив – перешкодити українській державності утвердитися в її природному європейському статусі й перетворитися на впливовий чинник європейської політики і європейського інтеграційного будівництва, уособленого Євросоюзом та захищеного Північноатлантичним альянсом.

В нашій державі відбувається нова форма ведення воєнного конфлікту, яка почалась з «мирних» антиурядових акцій та завершилась зовнішньою інтервенцією. Такій конфлікт цілком можна назвати новим типом воєн сучасної епохи. Відомий американський військовий теоретик Френк Хоффман одним з перших зазначив: «... війни сучасної епохи характеризує процес гібридизації, у рамках якого змішуються традиційні форми війни, кібервійни, організованої злочинності, іррегулярних конфліктів, тероризму і т. п.». Щоб охарактеризувати нову військову реальність, він запропонував термін «гібридна війна», що дає

змогу найбільш точно відобразити важливі зміни в характері воєн при збереженні їх незмінної природи. Така війна виходить за рамки традиційних понять про неї, вона набуває комбінованого характеру, перетворюючись на клубок політичних інтриг, запеклої боротьби за політико-економічне домінування над країною, за території, ресурси й фінансові потоки. Причому сторони вдаються до всіх можливих засобів і будь-яких, навіть найбезчесніших, прийомів та дій – як силових, так і несилових.

Гібридна війна поєднує принципово різні типи і способи ведення війни, які скоординовано застосовуються задля досягнення основних цілей. Типовими компонентами гібридної війни є використання методів, що сприяють виникненню та поглибленню в державі, обраній для агресії, внутрішніх конфліктів:

- створення внутрішніх суспільних протиріч через пропаганду з її переходом у інформаційну війну;
- створення економічних проблем через економічне протистояння з переходом в економічну війну та протидію зв'язкам країни-жертви з сусідніми країнами;
- підтримка сепаратизму та тероризму аж до актів державного тероризму;
- сприяння створенню нерегулярних збройних формувань (повстанців, партизан та ін.) та їх оснащення.

При цьому сторона-агресор намагається та може залишатися публічно непричетною до розв'язаного конфлікту. Якщо ці методи війни виявляються дієвими, держава агресор може досягти своїх агресивних цілей та закріпити успіх, виступили в ролі миротворця у внутрішньому конфлікті.

Важливим завданням, яке необхідно вирішувати Україні в умовах ведення з Росією «гібридної війни», є забезпечення повної довіри військовослужбовців і населення країни до її силових структур. Безсумнівно, що затяжний характер «гібридних війн» може викликати певне невдоволення та навіть критику як з боку особового складу силових формувань, так і з боку громадян країни, політиків, засобів масової інформації на адресу військового командування, звинувачення їх у невмілому плануванні, організації управління.

Принципово нова форма ведення бойових дій із застосуванням технологій «гібридної війни», що охоплює комплекс заходів політичного, економічного, інформаційного, спеціального та військового характеру, потребувала переорієнтації всього силового блоку України до ведення воєнних дій у нових умовах сучасного протистояння з агресором. Нинішня війна проти України, яка ведеться як силами регулярних, так і іррегулярних (незаконних) збройних формувань та анонімних (приват-

них) військових підрозділів (фірм), відрізняється використанням нової тактики бойових дій, постійним поширенням дезінформації, створенням за короткий час атмосфери паніки й асиметричних загроз, використанням місцевих жителів і населених пунктів як «живого щита». Все це вимагає внесення ряду уточнень, доповнень та змін до планів розвитку, реформування й модернізації Збройних Сил та інших силових структур України.

Необхідно створити ефективну систему підтримання інформаційної безпеки держави як інструменту протидії зовнішньому інформаційному впливу, а також інформаційної підтримки зовнішньої та внутрішньої політики України.

Особливої актуальності в умовах бурхливого розвитку сучасних інформаційних технологій набуває питання підтримання інформаційної безпеки держави. Використання засобів масової інформації та комп'ютерні мережі які є одним із основних елементів «гібридних воєн» для здійснення цілеспрямованого впливу на населення та армію противника, власне суспільство, а також світову спільноту.

Свідченням критично небезпечного характеру зазначених технологій стало фактичне панування Росії в інформаційному просторі Криму, Сходу та Півдня України, що створило передумови для російської окупації Кримського півострова та організації збройного конфлікту в Донецькій і Луганській областях.

Для збереження політичного і економічного суверенітету країни, зміцнення демократичних механізмів у внутрішньополітичному житті держави та суспільства головним пріоритетом зовнішньої політики України має бути ефективна реалізація стратегії європейської інтеграції та активне залучення України до євроатлантичної системи безпеки з метою набуття повноправного членства у Організації Північноатлантичного договору.

Курс на європейську і євроатлантичну інтеграцію у сучасних умовах немає жодної альтернативи, а наближення до західних стандартів демократії, права та соціально-економічного розвитку буде головною гарантією подальшого прогресивного розвитку Української держави.

Що стосується відносин із Російською Федерацією, то територіальна цілісність, незалежність і суверенітет України не можуть бути предметом обговорення. У всіх інших питаннях можливо шукати варіанти рішень, які максимально захистять національні інтереси України і, разом з тим, дадуть змогу вивести українсько-російські відносини з глухого кута.

Єрко І. А.,
магістр управління та адміністрування,
Міністерство освіти і науки України, м. Київ, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Документообіг є важливою складовою документаційного забезпечення діяльності державного органу. В сучасних умовах ухвалення управлінських рішень потребує оперативного одержання і обробки великих обсягів різноманітної інформації. Оперативне отримання такої інформації в документальній формі, її облік, обробка та зберігання на сьогодні можливе лише за рахунок впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), зокрема систем електронного документообігу.

Саме тому Стратегія реформування державного управління України на 2016–2020 роки визначає, що запровадження електронної системи управління документами (СЕД) є одним з основних процесів у державному управлінні. Удосконалення загальної якості систем електронного документообігу в державному управлінні є одним з пріоритетів формування державної політики на найближчі роки.

Міжнародний досвід впровадження електронного документообігу показує, що завдяки досягненням у сфері технологій, електронний документообіг від привілеїв великих корпорацій став невід'ємним інструментом електронного урядування розвинутих держав. Наразі значна частина зарубіжних країн (США, Австралія, Чехія, Естонія та ін.) застосовують електронний документообіг та розвивають його шляхом впровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій.

Досвід розвитку електронного документообігу в зарубіжних країнах є особливим взірцем успіхів та складнощів запровадження інформаційних технологій електронного урядування, що враховує особливості та традиції публічного управління.

У зв'язку з цим, що Україна намагається вийти на міжнародний рівень за багатьма показниками розвитку сфер життя, серед яких є й впровадження електронного урядування в систему державного управління вивчення світового досвіду розвитку електронного документообігу дуже важливо. Особливо це стосується застосування в Україні кращих практик та нових технологій, які можуть вивести СЕД на якісно новий рівень в державному управлінні, але для цього потрібне:

– розглянути електронне урядування як форму організації державного управління, за якого відбувається активна взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування між собою, з суспільством, людиною та громадянином, бізнесом за допомогою ІКТ;

– проаналізувати законодавче забезпечення сфери електронного документу та електронного документообігу в Україні. Прийняті нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері застосування електронного документа та забезпечують функціонування електронного документообігу, дослідити сучасну практику впровадження СЕД у державних органах влади та органах місцевого самоврядування України. Розглянути СЕД різних розробників, досвід та результати їх впровадження суб'єктами владних повноважень;

– визначити роль електронного документообігу, як складової підвищення ефективності управлінської діяльності. Електронний документообіг при здійсненні владних повноважень треба розглядати як систему, що не тільки автоматизує процеси збору, перетворення, зберігання інформації, а й процеси управління: підготовку та прийняття рішень, контроль за їх виконанням;

– дослідити в межах концепції «Управління корпоративним вмістом» (Enterprise Content Management, ECM), з точки зору інтеграції документообігу та процесно-орієнтованих технологій в загальну інфраструктуру управління організації. Програмне забезпечення SharePoint компанії Microsoft розглядається як платформа для організації інфраструктурного підходу до управління інформаційними процесами, зокрема документообігом;

– висвітлити практику модернізації СЕД Міністерства освіти і науки України на основі інфраструктурного підходу та розглянути структуру та функції програмно-апаратного комплексу СЕД, побудованого на програмних засобах Microsoft.

Таким чином, перспективні напрямки розвитку СЕД в Україні повинні базуватися на основі нових ІКТ: хмарні технології, роботизація робочих процесів та інтеграція СЕД з Інтернет-приймальними. Особливу увагу приділяє напрямам, які здатні мінімізувати бюджетні витрати на утримання ІТ-інфраструктури, розвантажити кадрові ресурси та оптимізувати роботу службовців за допомогою автоматизації процесів електронного документообігу.

СЕКЦІЯ

Актуальні проблеми місцевого самоврядування, формування об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації як запорука національної безпеки

УДК 352:061.2](043.2)

Свтушенко О. Н.,
*д-р політ. наук, професор,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*
Стадніченко Л. М.
*магістр управління та адміністрування,
заступник начальника служби – завідувач сектору
Державної служби з лікарських засобів, м. Миколаїв, Україна*

ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

В умовах децентралізації, добровільного об'єднання територіальних громад усе більшої актуальності набуває питання пов'язано з діяльністю органів самоорганізації населення (далі ОСН), які є складовою системи місцевого самоврядування й повинні сприяти вирішенню різноманітних питань, насамперед у сферах розвитку території, покращення благоустрою, забезпеченню комфортних і безпечних умов проживання мешканців будинків, кварталів, вулиць, мікрорайонів тощо.

Гальмує цей процес: недостатня фінансова підтримка, заохочення та стимулювання ОСН з боку органів місцевого самоврядування; невисокий рівень самосвідомості громадян, їх низка активність, як реальної впливової сили у вирішенні локальних проблем території, патерналістські очікування і сподівання на державу як на вищу інстанцію у вирішенні всіх проблем.

Громадяни міста Миколаєва не стали виключенням з цієї загальноукраїнської тенденції. Вони ще не розуміють, що демократія – це не

неможливість виразити своє невдоволення діями влади, демократія – це особиста участь громадян у розв’язанні конкретних питань, котрі безпосередньо стосуються умов їхнього життя. Проведене нерепрезентативне опитування серед 150 жителів міста показало, що певна частина громадян не тільки не знає про існування ОСН, не усвідомлює їх потенціалу, але й не готова до участі в облаштуванні власного середовища проживання (Табл. 1).

Аналіз опитування показує, що місцеве населення своєю більшістю асоціює ОСН з об’єднаннями співвласників багатопверхових будинків (далі ОСББ), і хоча ОСББ згідно законодавства прямо не належать до органів самоорганізації, але, враховуючи, що такі міні-утворення як ОСББ дають початок реалізації всього того, що відноситься до поняття місцевої (локальної) демократії, їх відповіді були зараховані до категорії часткових знань про ОСН (37,7 %).

Як свідчать результати, кількість громадян, які готові брати участь у практичній роботі з покращання території свого проживання, менше тих, хто до цього не готовий. Але привертає увагу великий відсоток тих, хто дав відповідь «Частково» та тих, кому складно відповісти на поставлені запитання. На нашу думку, за відповідної інформаційної роботи та наявності конкретних позитивних прикладів саме ці дві категорії громадян можуть бути резервом активних членів ОСН.

Серед причин такої пасивності населення експерти називають зневіру та розчарованість людей, низький рівень довіри, в першу чергу до інститутів влади, брак інформації, бідність, незнання інструментів впливу на стан справ у громаді та відсутність відповідної інфраструктури.

Таблиця 1

Результати опитування жителів м. Миколаїв

Поставлені запитання	Надані відповіді, %			
	Так	Ні	Частково	Складно відповісти
Чи знаєте Ви що таке ОСН, їх функції?	12,2 %	31,8 %	37,7 %	18,3 %
Чи маєте Ви приклад діяльності ОСН?	15,3 %	40,2 %	29,6 %	14,9 %
Чи готові Ви ініціювати створення ОСН в своєму будинку, вулиці, кварталі тощо?	15,6 %	40,6 %	14,8 %	29 %
Чи вважаєте Ви, що діяльність такого органу може значно покращити якість життя на території Вашої мікрогромади?	23,1 %	43,2 %	17,8 %	15,9 %
Чи готові Ви особисто брати участь в покращенні стану Вашого будинку (двору, вулиці тощо)?	23,5 %	44,8 %	21 %	10,7 %

На думку членів ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення», небайдужим та активним мешканцям, представникам ОСН не

вистачає професіоналізму, що проявляється у відсутності знань про можливості, які дають нам інструменти місцевої демократії, знань у сфері законодавства, прав людини, державного устрою, знань щодо повноважень органів, установ та організацій, які можуть вирішувати їх питання. Бракує обізнаності щодо доступу до публічної інформації, фінансової грамотності, знань про інструменти контролю влади, знань про можливості, які дають нам інструменти місцевої демократії, системності у роботі, знань про успішні приклади, комунікативних навичок та можливостей мережуватися, вміння зрозуміло ставити питання і надавати пропозиції по вирішенню проблем замість радикалізму та протестів, вміння залучати фінансові ресурси.

Водночас, респонденти відмічають, що працівникам органів місцевого самоврядування для успішної співпраці з громадськістю не вистачає не стільки знань та навичок, скільки толерантності та бажання прислуховуватись до громадськості, розуміння ролі та функцій громадянського суспільства, вміння розглядати громадськість як рівноправного партнера, знання можливостей та мотивації співпраці з ним, комунікативних навичок, готовності до взаємодії. Крім того, заважає брак часу та безпосереднього контакту із простими громадянами.

Тож, серед сучасних тенденцій розвитку ОСН слід виокремити напрям з організації та роз'яснення їх роботи поміж жителів відповідної території. Різно постає проблема отримання належної інформації про їх сутність та діяльність, а також щодо практики реалізації повноважень ОСН, повідомлення про їх значення у вирішенні соціально-економічних, культурних, побутових та інших потреб тощо. Навіть в умовах недосконалості діючого законодавства, необхідно на місцях створювати та знаходити оптимальні правові засади щодо ефективної взаємодії між ОСН та ОМС. Подолання зазначених проблем можливе шляхом проведення локальної нормотворчості, тобто шляхом прийняття локальних нормативно-правових актів, в тому числі статутів ТГ. Вказуючи на величезну роль, яку повинні відігравати статути ТГ у житті відповідних населених пунктів, науковці зазначають, що, незважаючи на наявність певних законодавчих приписів щодо регламентації нормативно-правового статусу ОСН, саме у цих «локальних конституціях» і повинні бути відображені специфічні, індивідуальні риси місцевої політики з цього питання.

Позитивним прикладом у комплексному вирішенні недосконалості національного законодавства щодо делегування повноважень місцевих рад ОСН, може бути м. Одеса, де міською радою було прийнято Рішення «Про механізм наділення ОСН міста Одеси окремими повноваженнями Одеської міської ради, передачі фінансів та майна» від 15 че-

рвня 2004 р. Шляхом прийняття локального нормативного акта було запроваджено реальні механізми участі ОСН в житті міста, що є проявом зацікавленості ОМС в співробітництві з ОСН. В Україні в цілому, в ліпшому випадку місцеві ради делегують ОСН окремі повноваження у сфері житлово-комунальних послуг, але у більшості ТГ така практика відсутня взагалі.

Таким чином, останнім часом відбувається хоча і повільне, але зростання ролі ОСН, як складової системи МСВ. На практиці ОМС приймають Програми сприяння розвитку ОСН, рішення про проведення конкурсів, у яких можуть брати участь ОСН, наприклад, у сферах розвитку МСВ, покращення благоустрою, визначення кращих ОСН. Однак гальмує цей процес: недостатня фінансова підтримка, заохочення та стимулювання ОСН з боку ОМС; невисокий рівень самосвідомості мешканців ТГ, їх низка активність, як реальної впливової сили у вирішенні локальних проблем територій ТГ; відсутність співпраці між ОМС і ТГ.

Тенденції розвитку ОСН в Україні передбачають поступове розширення їх взаємодії з ОДВ, ОМС, комерційними і некомерційними структурами в процесі вирішення проблем ТГ, що передбачає максимально широку участь громадян в цьому процесі.

УДК 352:614](438)(043.2)

Лизаковски П.,

*канд. наук в сфері наук о безпеці, преподаватель
ВМА ім. Героев Вестерплатте в г. Гдыня, Республіка Польща*

РОЛЬ ОРГАНОВ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ В СИСТЕМЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ ПОЛЬША

В результате политических реформ 1990 и 1999 годов в Республике Польша произошла значительная децентрализация задач государственного управления и, как следствие, рост числа задач органов местного самоуправления. Процесс децентрализации также в значительной степени затрагивал сектор здравоохранения. Децентрализация государственной власти должна была способствовать лучшему распознаванию потребностей пациентов и рациональным (в том числе в финансовом отношении) действиям. В процессе децентрализации был найден способ улучшить распределение ограниченных финансовых ресурсов и повысить эффективности системы здравоохранения.

Задачами местного самоуправления в данной сфере являются:

– разработка и реализация, а также оценка эффектов программ здравоохранения, которые есть следствием изучения потребностей и состояние здоровья жителей. Инициирование, поддержка и мониторинг деятельности сообщества местного самоуправления в области укрепления здоровья и санитарного просвещения;

– разработка местной политики здравоохранения и создание условий для ее реализации государственными органами в сотрудничестве с социальными и экономическими партнерами;

– сотрудничество с воеводским (региональным) самоуправлением и воеводой в разработке стратегических документов, касающихся функционирования системы здравоохранения на региональном уровне;

– управление медицинскими организациями на местном уровне.

В соответствии с общими принципами децентрализации полномочий по принятию решений каждый уровень местного самоуправления стал ответственным за создание стратегии развития для жителей его территории. Хотя не существует принципа иерархического подчинения между уровнями местного самоуправления, главная координирующая роль ложиться на воеводство. Несмотря на общие полномочия по стратегическому планированию, местное правительство не могло планировать инфраструктуру больниц; эти планы должно было приготовить министерство.

С другой стороны, местное самоуправление должно было стать основным автором плана обеспечения амбулаторной медицинской помощи, сотрудничая с больничными кассами и органами самоуправления врачей.

В результате осуществленных изменений, территориальному самоуправлению в Польше была передана ответственность за финансовое управление подчиненными им субъектами, осуществляющими медицинскую деятельность, для которой единицы местного самоуправления стали субъектами-создателями.

Органы местного самоуправления в связи с исполнением функции руководителя в отношении публичных медицинских учреждений, действующих как независимые государственные медицинские учреждения (медицинские учреждения некоммерческого типа) имеют много организационных компетенций. Наиболее важные из них включают создание и управление медицинскими организациями в форме акционерного общества или бюджетной единицы (статья 6 Закона о медицинской деятельности). С момента вступления в силу Закона о медицинской деятельности от 15 апреля 2011 года подразделения территориального самоуправления не могут создавать медицинские учреждения, действующие в форме независимых публичных медицинских учреждений. Однако за-

конодатель предусмотрел одно исключение: в случае объединения двух (или более) субъектов, которые уже действуют как независимые государственные учреждения, может быть также создано новое медицинское учреждение (статья 204 Закона о медицинской деятельности). Необходимо подчеркнуть, что в соответствии со ст. 66 Закона о медицинской деятельности, есть два приемлемых способа объединения вышеупомянутых учреждений. Во-первых, путем передачи всех активов, по крайней мере, одного медучреждения другому, и, во-вторых, путем создания нового независимого медучреждения, созданного, по крайней мере, из двух объединяющихся институций.

Кроме того, органы местного самоуправления в Польше играют роль одного из публичных плательщиков в системе здравоохранения, так же как и Национальный фонд здравоохранения или государственный бюджет. Структура государственных расходов с учетом вышеупомянутых плательщиков в сфере здравоохранения: НФЗ – 85 %; государственный бюджет – 10 %; местные органы самоуправления – 5 %. В 2013 году местное самоуправление в Польше выделило 3,6 млрд. злотых на задачи, связанные с охраной здоровья.

Таким образом, сегодня органы местного самоуправления в здравоохранении играют роль:

- организатора охраны здоровья, ответственного за безопасность здоровья граждан;
- субъекта, создающего подразделения здравоохранения;
- публичного плательщика в системе здравоохранения.

УДК 35.073.53(477)(043.2)

Андріяш В. І.,

д-р наук з держ. упр., доцент,

кафедра публічного управління та адміністрування,

ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Нормативно-правові основи організації та проведення публічних закупівель в Україні регламентуються перш за все вітчизняним законодавством у сфері публічних закупівель, яке виступає фундаментальною основою, яка визначає принципи, поняття та процедури під час закупівлі товарів, робіт та послуг для суспільних потреб.

Поряд з цим, важливим нормативно-правовим документом, який визначив напрям та критерії розвитку не тільки системи публічних закупівель, але й загалом усіх сфер соціального, економічного та політичного життя стала Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Обновні умови Угоди про асоціацію знайшли своє відображення в Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», в якій закріплено за вектором розвитку реалізації державних реформ реформу у сфері здійснення державних закупівель. На виконання статті 152 Угоди про асоціацію розпорядженням КМУ від 24 лютого 2016 року № 175-р затверджено Стратегію реформування системи публічних закупівель («дорожню карту») (далі – Стратегія) і план заходів.

Стратегія передбачає п'ять основних напрямів реформування системи публічних закупівель:

1) гармонізувати норми національного законодавства щодо існуючих правил ЄС шляхом імплементації положень директив ЄС до норм національного законодавства;

2) інституційного розвитку, належного матеріально-технічного й кадрового забезпечення вповноваженого органу, а також належний наглядовий орган із захисту прав суб'єктів публічних закупівель, оптимізація взаємодії регуляторних і контролюючих органів у сфері публічних закупівель й управління державними фінансами, зокрема налагодження взаємодії уповноважених органів з метою виконання завдань Стратегії;

3) формування та розвитку системи електронних закупівель із врахуванням відповідних вимог й стандартів ЄС, використання кращих міжнародних практик;

4) розвитку системи професійної підготовки спеціалістів щодо питань ПЗ й професіоналізації сфери публічних закупівель;

5) налагодження міжнародного співробітництва щодо сфери публічних закупівель й підвищення іміджу України на міжнародній арені як країни з сучасною системою публічних закупівель.

План заходів щодо реалізації Стратегії містить детальний план дій до 2022 року включно із зазначенням відповідальних органів, строків виконання по рокам, джерел фінансування, очікуваних результатів, а також п'ять етапів реформування, перший із яких це імплементація положень, передбачених статтею 150 Угоди про асоціацію. З другого по п'ятий – адаптація законодавства України до правил ЄС відповідно до умов Угоди про асоціацію.

Відповідно до Загальнодержавної програми адаптація законодавства України до законодавства ЄС – це процес зміни нормативно-законодавчої

бази України згідно з правовою системою ЄС. Метою адаптації законодавства України до законодавства ЄС є досягнення відповідності правової системи України правовій системі ЄС з урахуванням критеріїв, що висуваються ЄС до держав, які планують вступити до нього.

Таким чином, з процесом адаптації законодавства у сфері публічних закупівель з європейським правом пов'язане не тільки створення правової бази для майбутнього вступу до ЄС, але й досягнення інших цілей, а саме відкриття ринку ЄС для вітчизняних підприємств та розвиток зовнішньої торгівлі між Україною та ЄС; створення прозорої дієвої системи публічних закупівель; підвищення конкурентоспроможності економіки та сприяння залученню іноземних інвестицій в Україну; подолання корупції. Це свідчить про те, що до 2022 року система публічних закупівель, а отже, і нормативно-правове забезпечення, буде поступово набувати перетворень.

УДК 314.15(=161.2:438)»2014/2019»(043.2)

Сорока С. В.,

д-р наук з держ. упр.,

*професор кафедри публічного управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

МІГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН ДО ПОЛЬЩІ в 2014–2019 роках ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Міграція українських громадян за останні 5 років має катастрофічний характер для України як держави. Як зазначає Франк Дювель, дослідник Центру міграцій, політики та суспільства у Оксфорді, Україна для ЄС, це те ж саме, що Мексика для США. По-перше, Україна, як і Мексика для свого регіону, одна з найбільших країн в Європі. По-друге, це потоки нелегальної міграції і незаконної зайнятості. За інформацією Міжнародної організації з міграції, частка громадян України, які нелегально працюють за кордоном, в 2015 році перевищила 40 %. По-третє, це масова вимушена міграція населення з країни в цілому: за 2001–2015 роки країна втратила 6,12 млн осіб або 15 % свого населення.

Серед причин міграції, по-перше, спад економічного розвитку. У 2014 році ВВП країни скоротився на 28 %, в 2015 році впав в 2 рази в порівнянні з 2013 роком. Інфляція за офіційними даними в 2014 році склала 24,9 %, в 2015 році – 43,3 %, в 2016 році – 12,4 %. Закрилися сотні підприємств, обсяг промислового виробництва в 2017 році ста-

новив всього 79,6 % від обсягів 2013 року. Товарообіг в доларовому еквіваленті в 2018 році знизився в 4 рази в порівнянні з 2013 роком. Доходи нижче середнього рівня (342 \$ в місяць) мають більше половини населення – 58,7 %. У тому числі 30,5 % українців мають доходи нижче реального прожиткового мінімуму у 119 \$. А 2,1 % живуть на доходи нижче законодавчо встановленого прожиткового мінімуму (63 \$). Національна валюта за 5 років знецінилася в 4 рази.

По-друге, соціальні причини. Військові дії на Сході України змушують населення шукати безпечного місця для життя. Причиною міграції чоловічого населення призовного віку є вимушене ухилення від участі в бойових діях. Люди йдуть через недотримання норм демократії в Україні та порушення конституційних прав громадян України. Це і обмеження свободи слова, обмеження використання мов національних меншин, неприйняття подій 2013–2014 року, переслідування за власні переконання. 1,5 мільйона вимушених переселенців з Донбасу в Україні позбавлені права голосування на виборах. У доповіді Моніторингової місії ООН з прав людини на Україні повідомлялося, що спостерігачі в травні–серпні 2018 року зафіксували 30 випадків, коли мало місце порушення свободи слова і ЗМІ. Йдеться як про фізичні напади (в тому числі зі смертельними наслідками) на працівників ЗМІ та громадських активістів, так і про їх приниження або залякування.

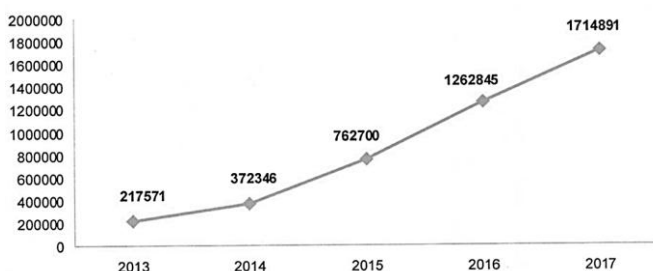
Характерною рисою міграційних процесів є відсутність надійних і об'єктивних статистичних даних щодо обсягів еміграції з України. За офіційними даними Державної служби статистики за період 2015 р. – I півріччя 2017 рр. кількість українських трудових мігрантів склала усього 1 млн 303,3 тис. осіб. Безумовно, ці дані не видаються адекватними реаліям сфери зайнятості нашої країни і експертами зазвичай не використовуються. Натомість, оцінки експертів показують, що за кордоном на сьогодні працюють від 4,5 до 10 млн українських громадян. А профільне Міністерство соціальної політики у липні 2018 р. заявило, що на постійній основі у далекому та близькому зарубіжжі трудяться 3,2 млн українців, а у період сезонних робіт обсяги трудової еміграції сягають навіть 9 млн осіб.

Зважаючи, що на сьогодні чисельність економічно активного населення працездатного віку, зареєстрованого Держстатом України на основі методології Міжнародної організації праці (МОП), складає 17,1 млн осіб, питома вага трудових мігрантів за кордоном має дійсно шокуючі масштаби – щонайменше 18,0 % – 56,5 %.

У Польщі превалює трудова міграція українців. У 2018 році посол Польщі в Україні Ян Пекло заявив, що 2 млн українських громадян працюють, проживають і навчаються в Польщі. Кількість виданих

українським громадянам у польських консульствах віз – близько 2,5 млн упродовж 2016–2017 років. При цьому зростає частка довгострокових національних віз з правом на роботу. В 2015 році у Польщі у повітових (районних) відділах праці було зареєстровано 763 тис. заяв від працедавців про працевлаштування українців, у 2016 році ця цифра майже подвоїлася – 1,3 млн, а в 2017 році виросла до 1,8 млн. На кінець 2016 року 410 тисяч українців отримали право на тимчасове чи постійне проживання в Польщі.

Кількість заяв польських працедавців про намір тимчасового працевлаштування громадян України в 2013–2017 роках

Джерело: Міністерство сім'ї, праці та соціальної політики РП

Саме польські трудові мігранти перераховують найбільше коштів в Україну. За підрахунками Національного банку України, у 2017 році з Польщі надійшло 3,1 млрд дол США. Україна – найбільший одержувач грошових переказів у регіоні – отримала рекордні понад 14 мільярдів доларів у 2018 році, що на 19 % більше, ніж у 2017 році (За даними Світового банку). Це 11,4 % ВВП країни. Такі показники мають, як правило, нерозвинені країни зі стагнуючою економікою.

Іншим різновидом міграції українських громадян до Польщі є виїзд на навчання. У 2015 році на навчання в Польщу виїхало 47 тис. молодих українців, в 2016 – 50 тис. осіб, у 2017 – 33 тис. осіб. Тільки 5 % осіб, які отримали вищу освіту за кордоном повертаються додому.

Більшість біженців з України тікають до Росії, там легше отримати статус біженця, в країнах ЄС зробити це важко. За даними Євростату, за 2016 рік лише 16 % українців отримали статус біженців або частковий захист в ЄС. Для порівняння, аналогічна ставка для сирийських громадян становила 94 %. За даними Управління з питань іноземців у Республіці Польща, в 2014–2017 роках українці подали до Польщі понад 6 тис. заяв про надання статусу біженця. Позитивну відповідь отримали лише 183 особи.

Висновки

1. Відсутні дослідження соціально-психологічних причин міграції. Серед них неприйняття народом України внутрішньої та зовнішньої політики держави. Фактичне навмисне створення життєвих умов, які розраховані на повне або часткове знищення населення України (90 % людей перебуває за межами бідності, непомірні ціни на комунальні послуги, недотримання норм демократії й порушення конституційних прав громадян).

2. Україна перебуває в ситуації громадянського розколу, що відображається у багатосторонній примусовій міграції.

3. Польща отримує імміграційний потік, який відповідає логіці її демографічного розвитку, не вимагає значних витрат на інтеграцію мігрантів, є майже ідеальним демографічним ресурсом з точки зору етнічних та професійних рис.

4. Україна втрачає найталановитішу та висококваліфіковану частину населення. Це загрожує її внутрішній і зовнішній безпеці, існуванню України як держави.

УДК 352.071.6(477)(043.2)

Лушагіна Т. В.,

*канд. політ. наук, старший викладач кафедри політичних наук,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

Сербіна Д. В.,

*магістр управління та адміністрування,
головний спеціаліст відділу з питань виплати пенсій
управління пенсійного забезпечення,
Головне управління Пенсійного фонду України
в Миколаївській області, м. Миколаїв, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

1 квітня 2014 року Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Серед означених причин реформи – неспроможність територіальних громад ефективно здійснювати свої функції та забезпечувати належний економічний розвиток території. Пріоритетним стає створення такої системи місцевого самоврядування, яка б змогла реалізувати європейську модель «держави для людей», з ефективним наданням адмі-

ністративних послуг, дотриманням основних демократичних цінностей, можливістю швидко та оптимально реагувати на проблеми регіону, створення відповідального громадянського суспільства.

Серед вихідних причин необхідності реформування системи місцевого самоврядування можна окреслити такі проблеми:

- фінансові – відсутність прав на відповідні ресурси, що стало результатом неспроможності органів місцевого самоврядування якісно і у повному обсязі виконувати свої повноваження, ефективно надавати адміністративні послуги;

- технічні – проблеми в сфері житлово-комунального господарства, що супроводжувалися зношеністю теплових, каналізаційних, водопостачальних мереж і житлового фонду та спричинили виникнення ризиків техногенних катастроф;

- соціальні – відсутність робочих місць в адміністративно-територіальних одиницях базового рівня призвела до демографічної кризи в даних територіях – старіння населення в селах, селищах та містах районного значення;

- політичні – неузгодженість місцевої політики щодо соціально-економічного розвитку з реальними інтересами та проблемами територіальних громад, що має наслідком байдужість населення до прийняття рішень та відстоювання власних інтересів;

- кадрові – низький рівень оплати праці посадових осіб місцевого самоврядування та низький рівень конкурентоспроможності органів місцевого самоврядування на ринку праці призвів до недостатньої кількості професійних кадрів, особливо на низовому рівні адміністративно-територіальної структури.

Крім того, слід окремо виділити особливу проблему в органах місцевого самоврядування – високий рівень корумпованості у вирішенні питань у сфері земельних відносин, що було спричинено відсутністю механізмів контролю за розподілом коштів з боку територіальної громади.

Відповідно, реформа місцевого самоврядування шляхом децентралізації мала вирішити окреслені проблеми і створити дієвий інститут народовладдя, сприяти узгодженню інтересів держави та територіальних громад. Для виконання основних завдань реформи в Україні було окреслено три головні напрямки реформування: адміністративно-територіальна реформа, реформа місцевого самоврядування, реформа регіональної політики. Такий спектр реформ має забезпечити створення необхідних умов для розвитку територіальних громад, шляхом підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування, створення ефективних об'єднаних територіальних громад, встановлення чіткого розмежування функцій та повноважень між органами місцевого самоврядування та органами державної влади на місцях.

Ще одним важливим аспектом в реформуванні місцевого самоврядування є те, що в більшості випадків ця реформа стосується в першу чергу саме сільських та селищних територіальних громад, які потребують докорінних змін в системі організації влади на місцях. В містах обласного значення ситуація дещо інша. Такі міста неохоче ідуть на підтримку сільських територіальних громад, вважаючи, що і так надають робочі місця вихідцям із села чи селища.

Проте, після перших кроків впровадження реформи, з'ясувалося, що на добровільне об'єднання територіальних громад необхідно значно більше часу, ніж планувалося, оскільки, виникла проблема сприйняття мешканцями об'єднаних територій реформи децентралізації. Також проблемним стало існування неузгодженості повноважень між органами місцевого самоврядування, органами управління в ОТГ, райрадами та райдержадміністраціями, що створило необхідність розроблення механізмів співпраці відповідних інститутів. Але, незважаючи на певні ризики, запроваджена реформа децентралізації в Україні продовжує реалізовуватися і ще не один етап необхідно пройти, щоб хоча б наблизитися до результатів таких реформ в країнах Європейського Союзу.

УДК 323.2:316.325](477)(043.2)

Тимофєєв С. П.,

канд. наук з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування,

ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗБУДОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Фундаментом сучасної правової і соціальної держави є громадянське суспільство. Громадянське суспільство, в європейському розумінні, це автономна від держави сукупність соціальних груп, яка здатна до самозабезпечення і самоорганізації. Таке суспільство базується насамперед на приватній власності. Воно є опонентом державної влади і служить ключовим контролюючим елементом діяльності влади. Тут існують політичні партії, громадські організації, мета яких полягає в захисті інтересів народу і тиску на державу, забезпечуючи інтереси народу.

В умовах здійснення системного реформування сфер суспільного життя об'єктивно зростає потреба в значній поінформованості про цілі та плани дій нової еліти. Особливо, коли з точки зору усталених і звичних уявлень деякі дії частіше стають до кінця незрозумілими, вима-

гають ґрунтовних пояснень. В даному контексті вимога прозорості об'єктивно спрямована на створення та підтримку ефективних соціальних технологій узгодження інтересів, в рамках яких влада та еліти можуть домовитися про тривалу співдружність на основі взаємного врахування інтересів.

Зміст сучасного переходу об'єктивно визначається необхідністю реалізації суб'єктів створення державної політики, що забезпечують державі роль арбітра у відношенні і вирішенні окремих гносеологічних проблем політичної філософії. Філософські напрямки висувають проблему цінностей на перший план. Ганс Ленк вважає, що вивчення процесу зародження й розвитку громадянського суспільства, формування його структурного ядра – сфери громадянської відкритості – дозволяє зрозуміти специфіку функціонування інститутів громадянського суспільства на сучасному етапі. Демократія передбачає створення великої кількості «публічних сфер», які дозволяють громадянам через відкрите спілкування в громадських інститутах контролювати державну владу на різних рівнях і територіях, та буде гарантом забезпечення їх цивільних прав.

Суспільство як цілісна і складна система самоорганізації різних процесів і структур людської взаємодії, успішно функціонує тоді, коли працюють загально визнані правила поведінки. Фрідріх Хайек вважав, що «усвідомлення того, що люди можуть на загальне благо жити в мирі та злагоді один з одним, і для цього не обов'язково досягати гідності думок з приводу якихось конкретних спільних цілей, а значить лише дотримуватися абстрактних правил поведінки, що стало, напевно, найбільш грандіозним відкриттям з усіх, які коли-небудь здійснювалися людством. Існування та діяльність держави тісно пов'язана з такими суспільними явищами, як демократія, громадянське суспільство, правова держава, свобода і рівність, права людини».

Відкритість діяльності органів влади є необхідною передумовою забезпечення суспільного сенсу їх функціонування та позитивного сприйняття цієї діяльності широкою громадськістю. Забезпечення належної відкритості обмежується специфікою публічного управління як особливого виду суспільної праці, що потребує відповідних знань, вмінь і навичок, внаслідок чого відкритість не може досягатися, приріом, необмеженим зовнішнім втручанням в практичне функціонування органів влади.

Розбудова України як демократичної європейської держави висуває на порядок денний питання відкритості та прозорості владних інституцій, рівноправного партнерства та залучення громадян до формування і реалізації державної та регіональної політики.

Сьогодні стає все більш вагомим офіційне визнання ролі громадянського суспільства. Посилення дієздатності і відкритості влади, підвищення ефективності її функціонування, забезпечення реальної участі людей у політиці, поліпшення взаємин влади і громадянського суспільства на сьогоднішньому етапі розвитку України є одними з пріоритетних питань, успішне вирішення яких значною мірою залежатиме від того, як владні інституції зможуть налагодити конструктивний діалог з громадськістю.

Встановлення зворотного зв'язку з громадськістю, публічного діалогу, партнерських стосунків органів влади та інститутів громадянського суспільства, підвищення ефективності механізму залучення громадськості до формування, розробки та реалізації державної політики – є першочерговим завданням, так як від цього залежатимуть усі подальші дії влади.

Варто зауважити, що питання взаємин влади і громадянського суспільства – це одне з корінних питань соціуму, від якого залежить його політична облаштованість і стабільність. Становлення демократії прямо пов'язано зі взаємодією громадянського суспільства і влади. Громадянське суспільство визначає зміст державної влади, а характер державної влади, у свою чергу, впливає на розвиток громадянського суспільства. У налагодженні такої взаємодії зацікавлене не лише саме суспільство, але й держава, і органи місцевого самоврядування, і бізнес-структури і навіть іноземні країни.

Зважаючи на різноманітність поглядів, можна виокремити два основних підходи до розуміння процесу взаємодії громадянського суспільства і влади, які дають можливість побачити систему взаємодії громадянського суспільства і влади як систему взаємозв'язків, які перебувають в діалектичній єдності. Так, вчені, які дотримуються першого підходу, вважають, що держава і громадянське суспільство базуються на суспільній основі та існують у рамках єдиного комунікаційного поля держави. У той же час вони протистоять одна одній, через те що існує визначена відособленість цих двох елементів суспільної системи, зумовлена розходженнями їхньої структури (ієрархічна і мережева) і циклічності дії, а також функціями. А на думку інших (другий підхід), що правове поле держави й правове поле громадянського суспільства не суперечать одне одному, а навпаки, завдяки синергетичним закономірностям інтегруються у цілісність – тому потребують більш-менш рівномірного розподілу влади як субстрату, що наповнює загальноправовий простір соціального організму будь-якої країни.

В умовах демократизації суспільства слід розвивати другий із названих підходів та акцентувати увагу на розвитку позитивних форм взаємодії, які відображають пошук взаєморозуміння для досягнення консенсусу. При цьому, взаємодія громадянського суспільства і влади як система взаємозалежних зв'язків (прямих та зворотних), має базуватися на принципах добровільності, рівноправності, прозорості, відкритості, об'єктивності, взаємної відповідальності, скоординованості дій та забезпечується механізмами діалогової комунікації.

На законодавчому рівні одними з основних проблем розвитку громадянського суспільства в Україні є:

- недостатня практика залучення громадськості до формування та реалізації державної політики та вирішення питань місцевого значення;
- відсутність єдиної державної інформаційно-просвітницької політики в сфері сприяння розвитку громадянського суспільства;
- відсутність ефективного громадського контролю за діяльністю органів публічного управління;
- незастосування прозорих конкурсних процедур і надання необґрунтованих переваг окремим видам організацій громадянського суспільства.

Наведені вище проблемні моменти негативно впливають не тільки на ефективність функціонування самих організацій громадянського суспільства, але й на впровадження належного управління в державі, створення дієвих механізмів управління державними справами та вирішення питань місцевого значення.

Таким чином, важливого значення набуває вироблення процедур залучення громадськості (шляхом налагодження конструктивної взаємодії з органами публічного управління) до формування державної (регіональної) політики в найбільш значущих сферах суспільного життя та вирішення нагальних питань місцевого значення.

В цілому слід зазначити, що налагодження взаємодії та співпраці органів влади з інститутами громадянського суспільства є підтвердженням євроінтеграційного курсу нашої держави. Це забезпечує створення ефективного взаємозв'язку влади з суспільством в цілому, так і з окремими об'єднаннями громадян залежно від масштабу реалізації конкретного завдання державної політики.

Глубоченко К. О.,
*канд. наук з держ. упр., доцент кафедри менеджменту
організацій та ЗЕД,
МНУ ім. В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв, Україна*

СТВОРЕННЯ ТА ПІДТРИМКА РЕГІОНАЛЬНИХ КЛАСТЕРІВ НА ЗАСАДАХ МІЖНАРОДНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Державне регулювання сталим розвитком регіону має забезпечувати економічний та соціальний розвиток регіону та формувати напрямки його подальшого економічного зростання, що є особливо актуальним в контексті проведення реформ децентралізації. Функціонування механізмів державного управління сталим розвитком регіону у цьому разі має бути зосереджено на створенні комплексної ефективної системи забезпечення та підтримки економічних інтересів регіону та екологічного збалансування економічної діяльності у регіоні як частини більш потужного економічного утворення або об'єднання. Створення та підтримка регіональних кластерів є найбільш оптимальним напрямком розвитку регіону в контексті міжнародних інтеграційних процесів та децентралізації.

Створення і підтримка регіональних кластерів покликане активізувати і оптимізувати використання всіх видів наявних ресурсів у регіоні, актуалізувати нові ринкові можливості та створити стимули для економічного розвитку та підвищення ефективності господарювання в регіоні на засадах міжнародного співробітництва. Соціальні складові у вигляді зростання якості життя населення, освіти та системи охорони здоров'я у регіоні є відображенням ефективності використання його економічного потенціалу, тому також мають бути частиною стратегії створення регіональних кластерів.

В. Ковальчук зазначає, що ефективне державне управління у сфері сталого розвитку на засадах міжнародних інтеграційних процесів має передбачати такі операційні цілі як децентралізація влади, реформування місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою; удосконалення системи стратегічного планування регіонального розвитку на загальнодержавному та регіональному рівні; підвищення якості державного управління регіональним розвитком; посилення міжгалузевої координації в процесі планування та реалізації державної регіональної політики; інституційне забезпечення регіонального розвитку. Створення та підтримка регіональних кластерів багато у чому дозволяють досягти поставлених цілей.

Кластери як організаційно-правова форма господарювання відрізняється особливою внутрішньою організацією діяльності, згуртованістю суб'єктів господарювання в цілісне господарське утворення, в якому учасники, покращують свої конкурентні переваги та створюють нові ресурси. Роль державної влади на регіональному рівні зводиться до всебічної підтримки та субсидіювання кластерних утворень. Причинами, що блокують процес кластеризації місцевих і регіональних економік, є недостатня усвідомленість відповідальності регіональної влади (відсутність галузевих програм у даному напрямку), суб'єктів господарювання, членів територіальної громади, недостатнє розуміння ролі новітніх управлінських і організаційних технологій, адміністративних, інвестиційних, інноваційних, креативних та інших можливостей організацій регіону. Відсутність гнучкої координації використання регіональних ресурсів, вузький галузевий принцип формування організаційних структур органів регіональної влади, неефективна структура управління господарством регіону, недостатнє використання економічних та фінансових механізмів господарювання, низька організаційна корпоративна культура регіонального управління та місцевого самоврядування. Саме ці причини призводять до ускладнень в реалізації стратегії кластеризації як елементу сталого розвитку на засадах міжнародних інтеграційних процесів.

Регіональна стратегія сталого розвитку являє собою комплекс заходів, орієнтованих на досягнення перспективних соціально-економічних цілей, обумовлених наявними ресурсами, потенційними можливостями й обмеженнями їх реалізації. Отже, стратегія сталого розвитку регіонів змінюється в залежності від соціально-економічної та політичної орієнтації держави на конкретному етапі розвитку, складних взаємин центру з регіоном, зовнішньоекономічної ситуації, тобто від системи умов і факторів, що впливають на цільові установки розвитку суспільства в рамках єдиної держави. У процесі досягнення стратегічних цілей сталого розвитку регіону на засадах міжнародних інтеграційних процесів необхідне проведення постійного моніторингу економічного і соціального регіонального розвитку у глобальному вимірі.

Таким чином, держава, з метою забезпечення сталого розвитку регіону на засадах міжнародних інтеграційних процесів здійснює регулювання діяльності приватного сектору регіону та створює умови для розвитку громадського сектору. Наразі відповідальним державним органом із забезпечення сталого розвитку, у тому числі створення і підтримки регіональних кластерів, є *Рада з питань торгівлі та сталого розвитку*, яка була утворена урядом 13 червня 2018 року. Водночас, національний рівень управління сталим розвитком недостатньо скоординований з його регіональним рівнем. Це негативно відбивається на забезпеченні інтеграційних процесів сталого розвитку.

Лазарєв Д. А.,
*магістр управління та адміністрування,
директор Департаменту з надання адміністративних послуг
Миколаївської міської ради, м. Миколаїв, Україна*

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Суспільна необхідність і соціальна значимість адміністративних послуг в Україні зумовлюють участь держави, місцевих органів управління, підприємництва та суспільства в подальшому створюванні сервісної держави. Підвищення комплексності адмінпослуг, досягнення високих якісних показників, підвищення рівня обслуговування населення максимальне наближення до споживачів на сьогодні залишається стратегічним напрямком розвитку управління системою надання адмінпослуг. Виконання зазначених завдань можливе при наявності сучасних багатофункціональних центрів і професіональних фахівців, що стануть професійними помічниками населення у вирішенні проблем, будуть надалі на високому рівні обслуговувати відвідувачів, які таким чином забезпечать подальший розвиток системи надання адмінпослуг.

В останні роки значна увага приділяється розробці та впровадженню нормативно-правового та інституційного забезпечення надання адмінпослуг, а саме: впроваджено Єдиний державний портал адміністративних послуг, відкриваються сучасні центри надання адміністративних послуг та ін. Одночасно механізм надання адміністративних послуг України вимагає вдосконалення, оскільки ті хто отримують послуги вважають його непрозорим, нераціональним та таким, що не враховує інтереси громадян.

Принципи прозорості і відкритості, які надають громадянам право доступу до офіційних відкритих державних реєстрів, пов'язані з ключовими елементами демократії. Вони забезпечують право громадян здійснювати цивільний моніторинг і контроль за діяльністю органів влади. Основними ресурсами забезпечення зазначених принципів є новітні інформаційні технології, для населення їх доступність створює державна політика в усіх сферах життя суспільства. У багатьох розвинених країнах політичне керівництво встановлює діалог з бізнесом, некомерційними організаціями і громадянським суспільством для на-

дання державної підтримки в поширенні знань і навичок щодо ефективного використання інформаційних технологій.

Для надання інноваційних методів надання адміністративних послуг потрібні впевнені дії органів влади, а саме:

- по-перше – покращити доступність ЦНАП для населення: створювати центри там, де вони потрібні, забезпечити можливість оплати послуг на місці, налагодити зворотний зв'язок з громадянами.

- по-друге – усі послуги у ЦНАП потрібно надавати за одне відвідування, скорочувати час очікування в черзі.

- по-третє – забезпечити взаємодію між органами влади при наданні послуг, відкрити доступ до всіх державних реєстрів, запровадити електронні послуги, наприклад, замовлення послуг через інтернет.

- по-четверте – максимально збільшити кількість послуг, які надають ЦНАП.

Однією з особливостей ЦНАП є утворення та функціонування такого офісу, який би надавав послуги і мешканцям громади (основного населеного пункту – адміністративного центру, який є одночасно місцем обласного значення або центром району, довкола якого розташований однойменний район) і мешканцям району. Але існують як переваги так і ризики утворення спільних (міськрайонних/селищно-районних) ЦНАП. Вони полягають в тому, що у населених пунктах, які є адміністративними центрами районів, недоцільно утворювати та утримувати одночасно два ЦНАП – при виконавчому органі місцевого самоврядування та при райдержадміністрації.

Реформа впровадження сучасних адмінпослуг вже зрушила з місця, але вона ще дуже далека від завершення. Підвищення якості адмінпослуг потребує такого реформування, яке б комплексно дозволило удосконалити та привести у відповідність нормативно-правові акти, що регламентують механізм надання адмінпослуг. Зазначені заходи забезпечать спрощення в отриманні та наданні послуг, в тому числі й шляхом запровадження сучасних ІТ (електронних) технологій. Проте цього звичайно поки ще недостатньо. Дуже важливо, щоб зміни відбулись і на законодавчому рівні, і адміністративні послуги видавалися швидше, простіше, переводилися у онлайн-формат. Адже перспективи є, успішний міжнародний досвід також і це потрібно розвивати.

Напрямок державної політики у сфері надання якісних адмінпослуг має полягати в подальшій підтримці оптимізації та створення інноваційних центрів надання адміністративних послуг.

Галинговська О. О.,
*магістр управління та адміністрування,
Начальник управління,
Головне управління Пенсійного фонду України
в Миколаївській області, м. Миколаїв, Україна*

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ЕЛЕКТРОННИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Одним із пріоритетних напрямів державної політики сьогодення є спрямування діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в умовах формування інформаційного суспільства та активного впровадження інформаційних технологій.

Перехід до інформаційного суспільства не є можливим без безпосередньої участі державних органів та структур, які вимушені модернізувати свої взаємовідносини з громадянами та бізнесом, з метою забезпечення підвищення ступеня задоволеності населення обслуговуванням, підвищення інформаційної відкритості, прозорості та підзвітності діяльності органів державного управління, зниження адміністративних бар'єрів для бізнесу. Дійовим засобом взаємодії і форми співпраці держави, громадян і бізнесу і є електронний уряд. Одним з критеріїв повноцінного функціонування за концепцією «електронного уряду» веб-сайтів органів влади є наявність електронних адміністративних послуг.

У моделі сервісно-орієнтованої держави надання державою послуг є найважливішою функцією державних структур. Поняття «послуги» виражає певну категорію, яка вказує на взаємодію між суб'єктом, що пропонує і надає послуги об'єкту, який їх потребує.

В умовах інформатизації суспільства та стрімкого розвитку науково-технічного прогресу об'єктивною необхідністю стає впровадження електронного урядування в діяльність суб'єктів надання електронних послуг. Тобто, органи державної влади та місцевого самоврядування мають надавати широкий спектр електронних адміністративних послуг. Однак, законодавчого визначення поняття «електронна адміністративна послуга» в нашій країні не має.

Згідно із Стратегією розвитку інформаційного суспільства в Україні, електронна послуга – це послуга, надана громадянам та організаціям в електронному вигляді із використанням комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій.

До електронних послуг належать: усі електронні адміністративні послуги; онлайн оплата за комунальні послуги, Інтернет, телефонію;

Інтернет-банкінг, Інтернет-страхування; купівля через Інтернет квитків на потяги, літаки, автобуси; купівля товарів в Інтернет-магазинах; он-лайн запис у дитячий садок; електронна черга, наприклад, у ЦНАП як в он-лайн реалізації (через Інтернет), так і в оффлайн (шляхом особистого приходу та фізичного отримання квитка через інформаційний термінал) тощо. За даними опитування громадської думки 33 % громадян користувалися електронними послугами, які надає бізнес. Разом з тим 96 % населення не користувалися електронними адміністративними послугами.

Електронні держпослуги часто ототожнюють з поняттям «електронний уряд». Прийнято вважати, що електронний уряд – це такий спосіб надання державних послуг та виконання державних функцій, при якому мінімізований особистий контакт між державою та заявником і максимально ефективно використовуються інформаційні технології. Ще однією складовою електронного уряду є автоматизація державних функцій, що породжуються якісним наданням послуг, таких як електронна поліція, управління держмайном тощо. Тому в контексті надання державних послуг поняття «електронна форма державних послуг» та «електронний уряд» є рівноправними.

Запровадження електронних послуг має здійснюватися шляхом послідовного виконання таких чотирьох ключових етапів розвитку електронних послуг:

1. Забезпечення можливості дистанційного доступу суб'єкта звернення до повної, актуальної та достовірної інформації про адміністративну послугу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Реалізація даного етапу забезпечується шляхом розміщення на єдиному державному порталі адміністративних послуг та/або інших інформаційних системах повної, актуальної та достовірної інформації про відповідні адміністративні послуги згідно з законодавством.

2. Забезпечення можливості дистанційного доступу суб'єкта звернення для завантаження, заповнення та друку електронних заяв та інших документів, необхідних для отримання адміністративної послуги, за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. На цьому етапі суб'єкти звернення мають можливість заздалегідь сформувати необхідний пакет документів для подальшого звернення до відповідного суб'єкта надання адміністративної послуги або центру надання адміністративних послуг. Реалізація даного етапу забезпечується шляхом розміщення на єдиному державному порталі адміністративних послуг та/або інших інформаційних системах форм і шаблонів заяв та інших документів, необхідних для отримання адміністративної послуги, рекомендацій щодо їх заповнення, а також форм платіжних документів та платіжні реквізити.

3. Забезпечення можливості подання суб'єктом звернення заяви та інших документів, необхідних для отримання адміністративної послуги, в електронній формі.

4. Забезпечення виконання всіх процедур, передбачених порядком надання адміністративної послуги, в електронній формі, зокрема: інформування про хід розгляду заяви; видача результату адміністративної послуги; здійснення оплати за надання адміністративної послуги (у разі встановлення такої). На цьому етапі повинна бути завершена повна автоматизація внутрішніх процесів суб'єктів надання адміністративних послуг та автоматизація міжвідомчої електронної взаємодії.

Важливим принципом надання електронних адміністративних послуг є їх доступність 24 години на добу та 7 днів на тиждень. При запровадженні електронних адміністративних послуг для їх користувачів мають бути доступними такі сервіси:

- зручний доступ до актуальної інформації про послугу через відповідний портал або веб-сайт;
- завантаження форм документів, подання яких необхідне для отримання адміністративної послуги, або заповнення цих форм в онлайн режимі;
- онлайн інформування суб'єкта звернення про стан надання адміністративної послуги. Також при цьому широко практикується sms-інформування;
- онлайн оплата за надання адміністративної послуги, якщо така плата встановлена.

Щодо вироблення критеріїв якості електронних послуг, то тут можуть слугувати критерії, які визначені в Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами влади, «які повинні слугувати взірцем для адміністративних послуг в електронному вигляді». Такими критеріями, згідно з Концепцією, є:

- результативність – задоволення потреби фізичної або юридичної особи в адміністративній послугі;
- своєчасність – надання адміністративної послуги в установленний законом строк;
- доступність – фактична можливість фізичних та юридичних осіб звернутися за адміністративною послугою;
- зручність – урахування інтересів та потреб утримувачів послуг у процесі організації надання адміністративних послуг;
- відкритість – безперешкодне одержання необхідної для отримання адміністративної послуги інформації, яка розміщується на інформаційних стендах в адміністративних органах, на їх веб-сайтах, друкується в офіційних виданнях та буклетах;

– професійність – належний рівень кваліфікації працівників адміністративного органу та ін.

Отже, електронна адміністративна послуга – адміністративна послуга, що надається суб'єкту звернення в електронній формі за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Загалом же до електронних послуг належать: усі електронні адміністративні послуги; онлайн оплата за комунальні послуги, Інтернет, телефонію; Інтернет-банкінг, Інтернет-страхування; купівля через Інтернет квитків на потяги, літаки, автобуси; купівля товарів в Інтернет-магазинах; онлайн запис у дитячий садок; електронна черга, наприклад, у ЦНАП як в онлайн реалізації (через Інтернет), так і в оффлайн (шляхом особистого приходу та фізичного отримання квитка через інформаційний термінал) тощо.

УДК 336.14:352.071.6](477.73-22Баштанка)(043.2)

Євтушенко О. Н.,

д-р політ. наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування,

Сторчева О. В.,

*магістрант публічного управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

БЮДЖЕТ БАШТАНСЬКОЇ ОБ'ЄДНОАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

В умовах децентралізації одним з першочергових завдань є формування ефективних механізмів фінансового забезпечення функціонування об'єднаної територіальної громади (далі ОТГ), що характеризує її самодостатність та фінансову незалежність.

Під фінансовою забезпеченістю ОТГ розуміється не тільки наявність відповідних фінансових ресурсів, але й їх ефективне використання. Особлива роль в системі джерел фінансового забезпечення ОТГ відводиться місцевим бюджетам.

Так, в бюджеті Баштанської ОТГ прогнозоване надходження до планових показників з урахуванням внесених змін загального та спеціального фондів міського – 34244,5 тис. грн, до відповідного періоду минулого року приріст очікується 11,7 відсотків, або більше на 5136,9 тис. грн.

Аналіз надходжень показує, що за підсумками січня – квітня 2018 року надходження податків і зборів до загального та спеціального фондів міського бюджету Баштанської міської ради станом на 01. 05. 2018 року складає 23903,4 тис. грн, або 108,6 відсотка до плану звітного періоду (більше на 1896,8 тис. грн), до минулого року приріст склав 21,2 відсотка, або більше на 4180,3 тис. грн.

Збільшення надходжень відбувалося за рахунок місцевих податків. Так надходження за січень-квітень 2018 року по *місцевих податках і зборах* складає 8459,521 тис. грн, що більше на 542,6 тис. грн до плану звітного періоду, та на 1422,5 тис. грн до факту відповідного періоду минулого року, в тому числі по:

- *податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки* складає 772,7 тис. грн, або 155,7 % до плану звітного періоду та більше на 243,0 тис. грн до факту відповідного показника звітного періоду минулого року;

- *транспортному податку з юридичних та фізичних осіб* складає 32,5 тис. грн, або 118,2 % до плану звітного періоду;

- *плати за землю* складає 2870,9 тис. грн, або 107,1 відсотка до плану звітного періоду та більше на 92,342 тис. грн до факту відповідного показника звітного періоду минулого року;

- *надходження єдиного податку* складає 4783,4 тис. грн, або 101,5 % до плану звітного періоду та більше на 873,6 тис. грн, до факту відповідного показника звітного періоду минулого року

Вагому позицію серед основних джерел фінансування місцевих бюджетів займає такий вид інвестиційних ресурсів як інвестиційні програми. Згідно розпорядження від 04. 04. 2018 №201-р «Про затвердження розподілу обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ у 2018 році» виділено обсяг субвенції Баштанській ОТГ в сумі 7174,3 тис. грн.

Відбувалося збільшення надходжень за рахунок дотацій та субвенцій. Обсяг офіційних трансфертів в порівнянні з затвердженими показниками станом на 24. 05. 2018 збільшились на 13333,5 тис. грн і складають 85588,3 тис. грн.

Проведено поточний ремонт доріг, в тому числі:

- по місту Баштанка* – 1618642,38 грн (вул. Реца, Героїв Небесної Сотні, Ювілейна, О. Сизоненка, с. Андріївка, с. Зелений Яр, с. Шевченкове);

- по селах ОТГ:* с. Явкіне – 1392310,51 грн (вул. Молодіжна Грушевського, Шевченка); с. Новосергіївка – 78600,00 грн (вул. Центральна); с. Новопавлівка – 267999,77 грн (вул. Центральна); с. Добре – 993965,57 грн (провулок між вул. Набережна та Шумська,

провулок між вул. Центральна та ДНЗ «Лелеченя», провулок між вулицями Центральна і Миру, провулок між вул. Командовського і вул. Центральна); с. Новоіванівка (вул. Шевченка, вул. Одеська, провулок між вул. Садова і Степова); с. Новосгорівка – 198999,33 грн (вул. Стадіонна та вул. Лесі Українки); с. Новогеоргіївка – 193591,85 грн (вул. Степова).

Крім того, з початку року на території Баштанської об'єднаної громади проведено поточні ремонти тротуарів на суму 918596,13 грн, а саме: *по місту Баштанка* – 574405,5 грн (вул. Ювілейна, парк «Агропромтехніка»; *села ОТГ*: с. Явкіне – 194300,00 грн (по вул. Грушевського); с. Добре – 149890,63 грн (від вул. Центральна до Пагорбу Слави).

Проводиться ремонт та встановлення вуличного освітлення, так станом на 25 травня 2018 року на вулицях Баштанської об'єднаної територіальної громади встановлено 560 приладів освітлення.

Передбачено кошти в сумі 3751,95 тис. грн на переоснащення насосних станцій систем водопостачання II та III підйому м. Баштанка та сіл Добре та Новосгорівка. Протягом звітного періоду витрачено кошти в сумі 462,52 тис. грн на ремонт та заміну водопроводу.

Паспортизовано 4 парки в м. Баштанка та 1 парк у селі Явкіне та 1 парк у селі Піски. Встановлено спортивні та дитячі майданчики: м. Баштанка, вул. Театральна, паркова зона «Містечко казка», вул. Спеціалістів, парк «Агропромтехніка», вул. Яблунева, вул. Промислова; с. Тарасівка; с. Плющівка, вул. Центральна; с. Костянтинівка, вул. Інгульська; с. Піски, площа Кобзаря; с. Христофорівка, вул. Приінгульська; с. Явкіне, вул. Чкалова; с. Добре, вул. Центральна; с. Новопавліка, вул. Шкільна; с. Новоіванівка, вул. Одеська; с. Зелений Яр, вул. Малиновського; с. Шевченко, вул. Центральна.

З метою приведення у відповідність до діючого законодавства полігону ТПВ площею – 9,0 га розроблено проектно-технічну документацію на яку витрачено 270000.00 грн. Вартість реконструкції полігону ТПВ м. Баштанка складає – 17685,866 тис. грн ДП «Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства» розроблено «Санітарно-технічний паспорт полігону твердих побутових відходів м. Баштанка Миколаївської області» та проект з Реконструкції полігону твердих побутових відходів в м. Баштанка Миколаївської області. На даний час проектно-кошторисна документація проходить державну експертизу.

Баштанською міською радою розпочато роботу по реалізації проекту «Впровадження інноваційної моделі поводження з твердими побутовими відходами на території Баштанської міської ради». На даний час придбано два сміттєвоза для вивезення твердих побутових відходів: сміттєвоз з боковим завантаженням СБМ-304 та сміттєвоз з заднім за-

вантаженням СБМ-304 на суму – 5155800.00грн, отримано 156 контейнерів на суму – 960724.80грн.

Сьогодні на території Баштанської ОТГ впроваджується програма роздільного збору відходів (макулатура, пластик, скло). Зокрема встановлено контейнери для роздільного збору відходів у дитячих садочках, школах та ОСББ по всій ОТГ. Встановлено 30 сміттєвих урн на території міста Баштанка (Парк імені Семена Бойченка – 14 шт, парк імені Каленіченка – 8 шт., паркова зона дитячого містечка «Казка» – 4 шт., Центральний парк – 4 шт.

Забезпечується розвиток соціальної сфери. У 2017 році здійснено капітальний ремонт із впровадженням інноваційних енергозберігаючих заходів у Плушівському ФАПі» на суму 342,3 тис. грн; виділено кошти на придбання медичного обладнання – 200,0 тис. грн; виділено кошти на облаштування стоянки і встановлення огорожі на території Баштанської ЦРЛ – 20,0 тис. грн.

У 2018 році виділено з міського бюджету кошти на:

– реалізацію проекту «Реконструкція лікувального корпусу – центра дитячої реабілітації та лікувального корпусу – хоспіс з добудовою під хоспіс Баштанської ЦРЛ по вул. Ювілейна, 3 м. Баштанка Миколаївської області» – 300,0 тис. грн; реконструкцію маніпуляційної під рентгенофлюорографічний кабінет Баштанської центральної район – 200,0 тис. грн.

Здійснюється ремонт й закупівля обладнання для навчальних закладів. Так ДНЗ «Віночок» – придбання металопластикових вікон 52,6 тис. грн; ДНЗ «Чебурашка» – придбання меблів 25,0 тис. грн та заміна огорожі 85,0 тис. грн, системний блок 5,0 тис. грн; ДНЗ «Дюймовочка» – металопластикові вікна 48,0 тис. грн (бюджет участі) «Збережемо тепло-збереж. здоров'я дитини, 5,0 тис. грн фотоапарат, 1,9 тис. грн – екран; ДНЗ «Ягідка - «придбання метало пластикових вікон 17,0 тис. грн, поточний ремонт системи опалення 10,0 тис. грн, ремонт пральної машини 16,0 тис. грн; ДНЗ «Лелеченя» с. Добре – поточний ремонт геліосистеми 92,6 тис. грн; ДНЗ Новоіванівка килим 5,0 тис. грн, бойлер 5,0 тис. грн, заміна огорожі – 80,0 тис. грн, ремонт підлоги та поточний ремонт системи опалення – 26,0 тис. грн; ДНЗ с. Новопавлівка – поточний ремонт системи опалення заміна газового котла та лічильника 50,2 тис. грн; ДНЗ Новосергіївка – на придбання меблів 27,0 тис. грн; ДНЗ Піски – поточний ремонт системи опалення 49,0 тис. грн, заміна металопластикових вікон та дверей 75,9 тис. грн, поточний ремонт даху 51,0 тис. грн; ДНЗ с. Плюшівка- поточний ремонт електрообладнання кошти 17,0 тис. грн, трифазне приєднання до електромережі 11,0 тис. грн; Баштанська ЗОШ №1 – 22,0 тис. грн – двері, меблі, парти. Придбання спортивної форми 28,0 тис. грн, ремонт

фасадної стіни 14,0 тис. грн; Баштанської ЗОШ №2 – поточний ремонт санвузла 88,4 тис. грн, принтер та комп. обладнання 10,0 тис. грн; Баштанська гімназія - придбання будматеріалів 12,0 тис. грн та металопластикових дверей 40,0 тис. грн; Добренська ЗОШ – поточний ремонт та заміна вікон 52,3 тис. грн; Новоєгорівська ЗОШ – придбання плитки тротуарної 38,9 тис. грн, парт та стільців 10,0 тис. грн ,придбання метало пластикових дверей 22,0 тис. грн, акустична система та комплектуючі 10,0 тис. грн «Сучасний кабінет математики» 28,7 тис. грн, (бюджет участі), поточний ремонт кабінету математики 42,5 тис. грн (бюджет участі) утеплення стін 100,0 тис. грн; Пісківська ЗОШ – придбання стільців 23,0 тис. грн, лінолеуму 20,0 тис. грн та поточний ремонт спортзалу 49,0 тис. грн, встановлення вікон 15,0 тис. грн; Плющівська ЗОШ – оновлення матеріально-технічної бази 20,0 тис. грн, металопластикові вікна та двері 20,0 тис. грн; Христофорівська ЗОШ – придбання вікна 9,7 тис. грн, шкільні дошки 10,5 тис. грн; Новоіванівська ЗОШ – придбання меблів та тенісного столу, комп'ютерної техніки 50,0 тис. грн; Новосергіївська ЗОШ – придбання вхідних дверей, парт 20,0 тис. грн та тротуарної плитки 20,0 тис. грн.

Видатки пов'язані з підвозом дітей програма «Шкільний автобус» 637,6 тис. грн (бензин та дизпаливо ,зачастини).

За рахунок капітальних видатків у сумі 6619,0 тис. грн відділом освіти, молоді і спорту здійснено:

– *придбання обладнання предметів довгострокового використання – 3470,079 тис. грн* (придбання «Шкільний автобус», комп'ютерна та оргтехніка, придбано шкільні дошки, мультимедійне обладнання, телевізори, оновлено матеріально-технічну базу садочків (холодильники, пральна машина ,електроплита, технічне переоснащення кабінету інформатики Плющівської ЗОШ савбуфер та підсилювальну апаратуру БДЮТ, проектори 7 шт загальноосвітнім навчальним закладам, меблі для садочків та шкіл, електоргенератор ДНЗ «Віночок», спортивний інвентар та інше);

– *капітальне будівництво (придбання) інших об'єктів – 550,0 тис. грн* (співфінансування будівництва футбольного поля зі штучним покриттям 550,0 тис. грн);

– *капітальний ремонт інших об'єктів – 1460,6 тис. грн* (виготовлення проектно–кошторисної документації (капітальний ремонт ДНЗ «Калинонька» с. Явкіне – 24,3 тис. грн та капітальний ремонт покрівлі ДНЗ «Калинонька» – 386,411 тис. грн, капітальний ремонт Пісківської ЗОШ – 534,6 тис. грн, капітальний ремонт покрівлі ДНЗ «Дивограй» с. Новоєгорівка – 515,296 тис. грн);

– *реконструкція і реставрація інших об'єктів – 954,673 тис. грн* (реконструкція будівлі ДНЗ «Сонечко» с. Новопавлівка – 8,3 тис. грн, виготовлення проектно-кошторисної документації на реконструкцію

Новосергіївської ЗОШ та Новопавлівський ДНЗ – 57,0 тис. грн реконструкція ДНЗ «Сонечко с. Новопавлівка» – 443,4 тис. грн (інфраструктурна субв. державного бюджету) та 69,0 тис. грн (кошти місц. бюджету), виготовлення проектно-кошторисної документації «Будівництво футбольного поля зі штучним покриттям» 150,0 тис. грн, коригування проектно-кошторисної документації ДНЗ «Малютко» с. Новоіванівка - 30,0 тис. грн., виготовлення проектно-кошторисної документації Баштанської ЗОШ №1 – 197,0 тис. грн).

У бюджеті на 2018 рік передбачена матеріальна допомога військовослужбовцям, які приймали участь в антитерористичній операції на сході України надано 3 особам на суму 3,0 тис. грн; матеріальна допомога на лікування військовослужбовця, які приймав участь в антитерористичній операції 1 особа на суму 1000 грн; житлово-комунальних послуги – відшкодовано 2 учасникам АТО на 1,8 тис. грн. Відбувається забезпечення житлом сімей учасників АТО, які перебувають на квартирному обліку (спільно з обласним бюджетом придбано 5 квартир учасникам АТО).

УДК 35.077.1.071.6+342.9](477)

Бондар Г. Л.,

*канд. політ. наук, доцент кафедри
місцевого самоврядування та регіонального розвитку,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ ЗА УМОВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Українська сучасна система надання владою адміністративних послуг населенню наразі перебуває на стадії реформування і потребує подальшої оптимізації у цій сфері відповідно до стандартів розвинутих демократичних країн світу та міжнародних зобов'язань України на шляху до євроінтеграції. В умовах децентралізації, делегування повноважень органам місцевого самоврядування, територіальним громадам актуальною є проблема побудови досконалої системи надання адміністративних послуг громадянам, яка б працювала максимально оперативно та якісно.

ЦНАП створюється та діє відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги». Відповідно до ст. 12 згаданого Закону, Центр надання адміністративних послуг – це постійно діючий робочий орган або структурний підрозділ місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування, що зазначений у частині другій цієї статті,

у якому надаються адміністративні послуги через адміністратора шляхом його взаємодії із суб'єктами надання адміністративних послуг. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», визначає правові та організаційні засади функціонування дозвільної системи у сфері господарської діяльності і встановлює порядок діяльності дозвільних органів, уповноважених видавати документи дозвільного характеру, та адміністраторів.

За інформацією Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, станом на 01.01.2019 в Україні налічується 778 ЦНАПів, в т. ч. утворених районними державними адміністраціями 441; утворених містами районного значення, сільськими, селищними радами 134; утворених обласними центрами та м. Київ – 69; утворених містами обласного значення – 135. Їх мережа збільшується і вдосконалюється як сучасний майданчик для взаємодії суспільства та влади у форматі «запит–відповідь–послуга». Найбільша кількість центрів надання адміністративних послуг утворена в Дніпропетровській області - тут працює 57 таких центрів. Найменша кількість центрів надання адміністративних послуг утворена в Чернівецькій області – 19.

У 2018 році надано 14,0 млн послуг через ЦНАПи, при цьому, щоденно надавалось через ЦНАПи 57,0 тис. послуг. В результаті, динаміка збільшення надання послуг через ЦНАПи у порівнянні з 2017 роком і становить 23 %. Загалом у 2018 році відкрито 47 нових Центрів та територіальних підрозділів. Станом на 01. 01. 2019 в ОТГ працюють 125 ЦНАПів. Загальна кількість працівників ЦНАП становить 5774, в т. ч.: адміністраторів – 63 %; державних реєстраторів – 10 %; реєстраторів місця проживання – 3 %; керівники ЦНАП – 13 %; інші працівники – 11 %. Кількість залучених працівників інших служб, що надають послуги у ЦНАП – 1140, в т. ч.: державні реєстратори - 36 %; державні кадастрові реєстратори – 10 %; працівники органів реєстрації місця проживання – 13 %; працівники органів соціального захисту – 11 %; працівники інших служб – 30 %. Площа секторів очікування та обслуговування, які знаходяться у ЦНАП: більше 100 кв. м. – 18 %; 70–100 кв. м. – 17 %; 50–70 кв. м. – 21 %; менше 50 кв. м. – 44 %. Підключення ЦНАПів до реєстрів: єдиний державний реєстр юридичних осіб, ФОПів та ГО – 90,1 %; державний реєстр речових прав на нерухоме майно – 92,7 %; державний земельний кадастр – 20,6 %; єдиний державний демографічний реєстр – 15,8 %.

У великих містах спеціалісти ЦНАПів надають близько 100 адміністративних послуг. Мешканцям міста Івано-Франківська доступно **240 адміністративних та дозвільно-погоджувальних послуг**, які можна замовити онлайн. Додатково, надаються супутні послуги (копіювання, сканування, друк, виготовлення печаток), функціонує каса банку, платіжні термінали самообслуговування та банко-

мат. Ці послуги замовляються за технологією Bank-ID або за допомогою «Персонального кабінету мешканця». Крім того, при першому замовленні адміністративної послуги онлайн створюється «Персональний кабінет мешканця», заявнику надається логін та пароль і подальше замовлення послуг онлайн можливе за допомогою «Персонального кабінету мешканця». Ознайомитись з інформаційними картками цих послуг можна на сайті ЦНАП або за допомогою мобільного додатку «Мобільний Івано-Франківськ».

Кількість адміністративних послуг, що пропонуються Центром надання адміністративних послуг м. Дніпра складає – 201. З них: 30 % – надаються виконавчими органами Дніпропетровської міської ради, 10 % – структурними підрозділами Дніпропетровської обласної державної адміністрації, 60 % – територіальними органами центральних органів виконавчої влади.

Станом на 01.09.2018 Центр надання адміністративних послуг м. Дніпра відвідало 139 125 суб'єктів звернень, з них:

- зареєстровано 60 092 адміністративних справ;
- видано 54 996 результатів надання адміністративних послуг;
- надано 24 037 фахових консультацій щодо порядку отримання адміністративних послуг.

У Львові значна увага приділяється, крім облаштуванню приміщень ЦНАПів сучасною технікою, системою керування чергою, відеоспостереженням, безкоштовними Wi-Fi зонами, дитячими зонами особам з особливими потребами. У всіх центрах є мнемосхеми для незрячих, для людей, які пересуваються на візку, є комфортний заїзд. Також, встановлена система пост-терміналів, і є можливість одразу оплачувати платні адміністративні послуги на місці. У нових офісах забезпечено прийом та видачу заяв на отримання адміністративних послуг, які надають державні органи влади. Це є гарним прикладом для таких центрів в інших містах України. Основні послуги, які надаються у ЦНАП м. Львова: консультаційні - безпосередній прийом громадян, відповіді на запитання, на звернення, одержані електронною поштою, телефоном; реєстраційні - реєстрація звернень у системі документообігу (заяви на отримання адміністративних послуг); запис на прийом до посадовців; видача результатів адміністративних послуг; реєстрація бізнесу та речових прав, реєстрація місця проживання, оформлення та видача паспорта громадянина України у вигляді ID-картки та паспорта для виїзду за кордон. Протягом 2018 року до ЦНАП м. Львова та його територіальних підрозділів звернулося понад 602 тис. мешканців, що на 33 % більше, ніж у 2017 році.

У 2018 році до ЦНАП м. Києва звернулося більше 1 млн відвідувачів. Тут працює 1 міський, 10 районних та 3 філії районних центрів надання адміністративних послуг, які надають більше 150 видів послуг

мешканцям та гостям столиці. З метою запобігання корупції, у деяких регіонах у приміщеннях ЦНАП встановлено камери аудіо- та відеозапису, запроваджується електронне керування чергою, що дає можливість регулювати черги заявників для отримання адміністративної послуги та економити їх час.

Наразі багато чого залежить від місцевої влади, оскільки тільки від її рішень залежить те, наскільки раціонально будуть використані передані їй ресурси та повноваження. Швидкі успіхи в цьому напрямку стали можливими, в тому числі, і завдяки державній підтримці та сприянню міжнародних партнерів. Загалом, за десять місяців 2018 року доходи місцевих громад України від надходжень за адміністративні послуги склали 2 мільярди гривень. Тільки по Житомирщині цей показник склав 76,8 млн грн. Сьогодні в Україні функціонує 778 ЦНАПів. В державі триває процес розвитку мережі центрів надання адміністративних послуг в усіх регіонах. В умовах реформи з децентралізації значна увага приділяється створенню та організації якісної роботи ЦНАПів в об'єднаних територіальних громадах. Водночас, простежуються й проблеми, що стримують розвиток ЦНАПів в Україні - недостатнє фінансування, комерціалізація та відсутність контролю якості послуг, подекуди існують великі черги, наявна відсутність чітких роз'яснень під час звернень громадян, тривалий строк розгляду заяв суб'єктів звернень тощо.

УДК 352:[005.32:303.621.33](043.2)

Євтушенко О. Н.,

д-р політ. наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування,

Гончар С. В.,

здобувач кафедри публічного управління та адміністрування, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В ОРГАНІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ АНКЕТУВАННЯ

Соціально-психологічний клімат (далі СПК) у колективі породжується міжособистісною взаємодією. Настрій однієї людини впливає на настрій іншої, позначається на різноманітних актах поведінки, діяльності, життя людини, у тому числі й на процесі трудової діяльності. Діагностика СПК є тим комплексним інструментом, який здатен фасилітувати етіологічні обмеження та супутні складнощі, виникаючі в процесі трудової діяльності службовців місцевого самоврядування,

зменшити рівень психічної та фізичної напруги кожного службовця місцевого самоврядування; кінцева мета діагностики – виявити та вивільнити ресурсний потенціал колективу виконавчого органу Суворовської районної ради у м. Херсоні, визначити оптимізаційні тренди діяльності як усього персоналу, так і кожного службовця особисто.

Слід зазначити, що до психології та державного управління поняття «клімат» прийшло з природничих наук – метеорології й географії. Нині це поняття характеризує непомітний, тонкий, делікатний психологічний аспект взаємостосунків між людьми. Сучасні дослідники СПК, розкриваючи його сутність, вважають, що клімат відносин між людьми складається з трьох «кліматичних» зон:

1) соціальний клімат: визначається тим, наскільки в конкретному колективі усвідомлюються суспільно-значущі цілі й завдання, наскільки гарантується дотримання всіх конституційних прав і обов'язків членів колективу як громадян;

2) моральний клімат: ґрунтується на моральних цінностях, які є пріоритетними в цьому колективі;

3) психологічний клімат – ті неофіційні відносини, які формуються між членами колективу, котрі знаходяться в безпосередньому контакті.

Існує вельми ґрунтовна дослідницька позиція, відповідно до якої СПК притаманний певному колективу – інтегрований показник (індикатор) міжособистісних стосунків, який виявляється у вигляді сукупності соціально-психологічних умов, які покращують або погіршують продуктивність спільної діяльності та всебічний розвиток кожної особистості в групі.

Отже, міжособистісні стосунки – це комплекс установок, орієнтацій членів групи стосовно один одного, зумовлені змістом та організацією спільної діяльності, а також цінностями, на яких базується їхнє спілкування.

На нашу думку, найбільш доречним методом дослідження СПК є анонімне анкетування, яке, на наш погляд, дає найбільш об'єктивні результати, тому що збільшує відвертість респондента та знижує відповідальність за сказане судження. Це дає змогу більш детально дослідити феномени СПК у колективі. Варто підкреслити, що анкетне опитування має беззаперечні переваги серед інших методів соціологічного дослідження, тому що в ньому вплив інтерв'юера на респондента є мінімальним, що підвищує об'єктивність, якість і надійність дослідження.

Участь в анкетуванні була добровільною, на засадах анонімності та конфіденційності, тому що анонімне анкетне опитування збільшує відвертість людини та дає змогу більш детально вивчити ті чи інші феномени-проблеми. Під час анкетування (опитування) респондентам (служ-

бовцям місцевого самоврядування виконавчого органу Суворовської районної ради у м. Херсоні), пропонувалося уважно ознайомитись із наведеними в анкеті реченнями, які характеризують стан СПК у колективі ОМС та оцінити кожне з положень за 10-бальною шкалою (табл. 1).

Таблиця 1

Зміст анкети «Стан соціально-психологічного клімату ОМС»

№ п/п	Питання, що характеризують стан соціально-психологічного клімату ОМС	Бали від 1 до 10
1.	Колектив установи (ОМС) працює як єдина команда	
2.	У колективі установи панує атмосфера взаємної довіри	
3.	У колективі можна вільно висловлювати власні думки, не боячись репресій з боку керівництва	
4.	Службовці в вашому колективі справляють враження достатньо мотивованих морально	
5.	Службовці в вашому колективі справляють враження достатньо мотивованих матеріально	
6.	Умови праці та побуту службовців сприяють продуктивному виконанню професійних обов'язків	
7.	Службовці справляють враження професійально самодостатніх особистостей є можливості для самоствердження та самореалізації, кар'єрного зростання	
8.	Процес керівництва установою здійснюється на високому професійному рівні.	
9.	Керівництво установи демонструє можливості оптимізації професійної діяльності колективу у перспективі	
10.	В установі є можливості для професійного зростання, підвищення майстерності у своїй професійній діяльності	

Запропоновані запитання повинні були не тільки охарактеризувати стан СПК, а й виявити структуру мотивації діяльності посадових осіб місцевого самоврядування, що складається з потреб, інтересів та мотивів.

В анкетуванні взяли участь 63 працівники виконавчого органу Суворовської районної ради у місті Херсоні. За допомогою соціологічного анкетування «Стан соціально-психологічного клімату ОМС» вивчався стан СПК, а також аналізувалися мотиваційні фактори, які впливають на діяльність службовців місцевого самоврядування. Тому що саме мотивація є тим механізмом, який допомагає активізувати професійну діяльність службовців місцевого самоврядування, стимулювати їх до ефективнішої праці для виконання господарських завдань, а в результаті – підвищити ефективність діяльності ОМС в Україні.

За результатами проведеної роботи було отримано результати, представлені в табл. 2. (В анкетуванні, у відповіді на питання був обчислений середній показник ступеня СПК для роботи колективу; він складає приблизно 125).

Таблиця 2

Речення, які характеризують стан СПК колективу

Номер питання	Результати дослідження СПК									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сумарна кількість балів по кожній позиції	165	142	113	134	89	101	139	128	92	144

Підсумовуючи отримані результати, можна зробити такі проміжні висновки щодо СПК та сформованої системи мотивації:

- СПК – це якісна сторона міжособистісних відносин, які виявляються у сукупності психологічних умов (настрій, колективна думка, індивідуальне самопочуття), що сприяють або перешкоджають продуктивній спільній діяльності та всебічному розвитку особистості в групі;

- змістова характеристика СПК пов'язана, як правило, з самопочуттям людини в колективі (настроєм, задоволенням, психологічним комфортом);

- аналіз СПК виконавчого органу Суворовської районної ради в місті Херсоні дозволяє зробити висновок, що у колективі сформований доброзичливий, мотиваційний психологічний клімат, що дозволяє ставити перед колективом перспективні завдання та успішно їх вирішувати;

- службовці в колективі виконавчого органу Суворовської районної ради в місті Херсоні не достатньо мотивовані матеріально (89 балів), хоча в розвинених країнах світу підвищили якість місцевого самоврядування саме шляхом матеріального забезпечення своїх управлінь;

- умови праці та побуту службовців місцевого самоврядування в колективі виконавчого органу Суворовської районної ради в місті Херсоні не завжди сприяють продуктивному виконанню професійних обов'язків (101 бал), керівництво установи не завжди демонструє можливості оптимізації професійної діяльності колективу у перспективі (92 бали), також всі респонденти відмічають, що в установі є можливості для професійного зростання (144 бали), що потребує проведення певних заходів з боку кадрової служби, особливо сектора розвитку персоналу (наприклад, соціально-психологічні тренінги з формування доброзичливості);

- важливим і провідним мотивом для службовців місцевого самоврядування є прагнення стати професіоналом, досягти високих результатів і майстерності у професійній діяльності, зробити кар'єру, тобто успішно й поступово просуватися по службі, але можливість зробити кар'єру в ОМС не висока (139 балів), хоча кар'єра – це не тільки рівень професіоналізму, а й усвідомлення важливості, престижності своєї по-

сади, більша відповідальність і збільшення розмірів винагород, пов'язаних з посадою;

– службовці в колективі виконавчого органу Суворовської районної ради в місті Херсоні не справляють враження достатньо мотивованих морально (134 бали), у колективі потрібно посилити форми нематеріального заохочення: відзначення особливих здобутків посадовців у виконанні завдань через публічне визнання, персональне привітання адміністрацією з нагоди урочистих подій, нагороди (подяка, почесна грамота, почесне звання тощо) за особливі трудові досягнення.

УДК 332.146.2:005.216.3](043.2)

Козлова Л. В.,

канд. наук з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування,

Малікіна О. А.,

магістр державної служби, старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

СТРАТЕГІЇ SMART- СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Угода про асоціацію з Європейським Союзом передбачає розширення економічної інтеграції України і включення в загальний ринок країн ЄС, одним з напрямів державного регулювання процесів економічної інтеграції є зміна механізмів управління і запровадження сучасних методів, підтверджених практикою ЄС. Одним з таких інноваційних механізмів є концепція smart-спеціалізації, який фактично є компонентом співпраці країн в контексті Європейської політики добросусідства і надає можливості використання структурних та інвестиційних фондів ЄС. Тому одним з ключових завдань для України є необхідність долучитися до Стратегії розумних спеціалізації ЄС. Така робота розпочалася з 2016 року.

Таким чином, стратегічне планування регіонального розвитку має містити елементи smart-спеціалізації. Фактично, smart-спеціалізація – це можливість поєднати та направити здобутки науки, бізнесу та місцевого самоврядування на нові інвестиційні перспективи та рівень розвитку громад. Така стратегія дозволяє створювати нові види виробни-

цтва, бізнес-проекти, які можуть залучати, окрім власних коштів, також і фінансування з ЄС. Такий інструмент створюватиме умови для підвищення конкурентоспроможності громад та регіонів.

Smart-спеціалізація була так визначена на основі назв слів, які вона в собі об'єднала: Specific (конкретність); Measurable (вимірність); Attainable (досяжність); Relevant (релевантність); Time-bounded (визначеність в часі). Це ключові показники стратегії smart-спеціалізації, її принципи.

Smart-спеціалізація в регіональному управлінні – це модель структурних змін, які мають на меті призвести до диверсифікації економіки регіону на основі визначення та запровадження інноваційних для регіону напрямів бізнес діяльності. Результати та наслідки smart-спеціалізації мають бути ширшими, ця технологія відрізняється від технологічної модернізації базових регіональних галузей регіону. Вона активно залучає також наукові надбання та науковий потенціал регіону або України в цілому, бізнес-технології, які пов'язані з інноваційністю.

В ЄС було утворено відповідну платформу smart-спеціалізації, яка поєднує в собі інтереси різних регіонів та країн ЄС. На регіональному та національному рівні розроблено 120 стратегій smart-спеціалізацій і вони реалізуються в 12 країнах ЄС. В Україні тільки розпочинаються процеси запровадження такого управління в пілотних областях: Одеській, Харківській та Запорізькій, а також у Черкаській, яка з ініціати-ви очільників області долучилася до цієї платформи.

Для України успішне запровадження ідеї smart-спеціалізації є дуже актуальним завданням, що може в цілому призвести до бажаних результатів та слугувати інструментом розвитку регіонів та місцевого самоврядування на інноваційних засадах. Водночас необхідно чітко усвідомлювати методи та інструменти формування та реалізації стратегій smart-спеціалізацій, оскільки без визначення її місця в державній політиці існує загроза втратити основну ідею цієї концепції – сприяти регіональним структурним змінам на основі створення нових галузей та видів економічної діяльності або нових напрямів регіональної спеціалізації.

Також ці стратегії в ЄС використовуються для спеціалізованої диверсифікації, яка ґрунтується не тільки на конкурентних перевагах економіки регіону, а передбачає можливості їх розширення в разі виникнення непередбачуваних змін в економічному та соціальному розвитку в перспективі. Тому такі стратегії є важливими для подолання структурної інертності та консервації старої промислової структури регіонів і спрямовані на подолання штучної визначеності спеціалізацій регіонів та їх державної підтримки та лобіювання на державному рівні.

Підсумовуючи, слід зазначити, що концепція smart-спеціалізації надає такі суттєві переваги для регіонів: підтримка галузей, які приносять найбільший розвиток регіону, інноваційних та перспективних для зростання економіки регіонів та ОТГ; більш чітке розуміння інтересів інвесторів та визначення сфер, завдяки яким можуть залучатися кошти ЄС та виведення регіонів на нові рівні соціально-економічного розвитку; пошук партнерів серед країн ЄС та економічна інтеграція до суміжних спеціалізацій в Україні та країнах ЄС. Smart-спеціалізація передбачає постійну тісну співпрацю влади, бізнесу, науки і громади, а також бачення економічного, інноваційного та наукового потенціалу регіону або громади. Такий інструмент надає можливість виявити унікальність та конкурентні переваги регіону через підприємництво, інновації, інвестиції, промисловість та науку.

УДК 352.07(477-21/-22):336.22(043.2)

Штиршов О. М.,
канд. наук з держ. упр., доцент,
завідувач кафедри місцевого самоврядування
та регіонального розвитку,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

Запорожець І. П.,
магістр публічного управління та адміністрування,
Головний спеціаліст відділу зведеного бюджету
та міжнародних відносин бюджетного управління
Департаменту фінансів,
Миколаївської ОДА, м. Миколаїв, Україна

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Становлення ефективного місцевого самоврядування в сучасній Україні значною мірою стримується як внаслідок об'єктивних (наприклад слабка фінансово-економічна база), так і суб'єктивних факторів, як-то наявність суперечливих, а часом і діаметральних протилежних підходів до розуміння справжньої природи, функцій та завдань місцевого самоврядування. Тому в зв'язку з відносною новизною інституту місцевого самоврядування для конституційно-правового механізму здійснення публічної влади в Україні в даний час виникає необхідність гру-

трової наукової та правової розробки питань щодо природи, основ, принципів організації та діяльності системи місцевого самоврядування.

Особливої уваги в процесі становлення вітчизняної децентралізації місцевого самоврядування набувають питання фінансового забезпечення виконання повноважень органів місцевого самоврядування як делегованих, обумовлених виконанням конституційних норм, так і власних. Ефективна модель ринкової економіки потребує зміцнення власної доходної бази місцевих бюджетів за рахунок підвищення ролі місцевих податків і зборів. Вони передбачають податкові повноваження органів місцевого самоврядування, що забезпечують зацікавленість останніх у зростанні надходжень до своїх бюджетів, а також конкурентні умови боротьби за споживачів суспільних благ. Зміцнення фінансової бази місцевого самоврядування вже багато років визначається серед найважливіших напрямів політики держави.

Зміцнення місцевих бюджетів є важливим напрямом державної політики на сучасному етапі. Державі необхідно здійснювати певні практичні заходи в частині розвитку місцевого оподаткування та введення в дію конкретних норм законодавства, які сприятимуть фінансовому розвитку регіонів.

Незважаючи на зростаючу питому вагу у формуванні доходної частини місцевих бюджетів, податок з доходів фізичних осіб потребує деяких уточнень, а саме перетворення цього податку, що сплачується до місцевого бюджету за місцем походження доходу (тобто за місцем роботи платника податку), на податок, що сплачуватиметься до місцевого бюджету за місцем проживання платника. Це можна аргументувати тим, що споживання більшості місцевих суспільних послуг платниками податку відбувається там, де вони мешкають, а не там, де працюють.

Серед них можемо виділити наступні:

ПДФО є найдієвішою формою взаємовідносин між державою, органами місцевого самоврядування та її громадянами, що здійснюється на основі примусового обов'язкового вилучення частини доходу останніх для створення грошових фондів органів місцевого самоврядування з метою виконання поставлених перед ними функцій. Рівень оподаткування доходів фізичних осіб безпосередньо впливає на реальні особисті доходи основної частини населення, тих хто отримує основні засоби існування у вигляді заробітної плати, і рівень наповнюваності місцевих бюджетів, що відображається в якості виконання законодавчо визначених повноважень органів місцевого самоврядування.

Податок із доходів фізичних осіб формує дві третини власних доходів місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад. Він залишається найбільш зростаючим податком з усіх тих, що наповнюють

місцеві бюджети. Темпи зростання надходжень цього податку в останні роки в основному обумовлені зростанням реальних доходів громадян і рівнем інфляції. Водночас механізм його сплати є недосконалим. Тому подальше зростання надходжень від цього пов'язано з процесом детінізації фонду оплати праці, збільшення чисельності робочих місць. Невід'ємним завданням на найближчу перспективу є посилення фіскальної ефективності податку з доходів фізичних осіб і забезпечення самодостатності бюджетів місцевого самоврядування, що дасть їм змогу належним чином фінансувати заходи, що пов'язані із наданням соціальних послуг.

Плата за землю є вагомим джерелом доходів місцевих бюджетів та є другим за обсягом джерелом надходжень доходів після податку на доходи фізичних осіб. Варто зазначити, що на сьогодні вирішення наступних питань, значно збільшить стягнення плати за землю в Україні:

- впорядкування незадовільного стан обліку земель, який існує в країні, а також приведення земельно-кадастрової документації в порядок, яка є підставою для нарахування земельного податку;

- завершити процес інвентаризації землі та виготовлення документації на право власності чи користування землею, що значно спростить механізм розрахунку та сплати плати за землю в Україні, що призведе до значних надходжень до місцевих бюджетів;

- оптимізувати запроваджені податкові пільги та сприяти стимулюванню землекористувачів до раціонального використання землі та оновленню природного потенціалу країни;

- зміцнити контроль за цільовим призначенням сільськогосподарських угідь, тобто землі переводяться із сільськогосподарських в інші категорії. Таке вилучення земельних ресурсів із сільськогосподарського обороту негативно відображається на розвитку аграрного сектору економіки та сприяє скоренню площі сільськогосподарських угідь, а також зниженню їх якості;

- створити регулюючі властивості плати за землю, а саме зв'язок між розміром земельного податку з гектара угідь та фактичною величиною рентних доходів від землекористування. Відсутність рентного підходу в застосуванні ставок податку та визначення нормативної грошової оцінки привело до безгосподарності у використанні земельних ресурсів, зниження родючості ґрунтів і, як результат, до низької ефективності сільськогосподарського виробництва;

- використовувати достатній рівень виконання стимулюючої та стримуючої властивості земельних податків, що дозволить врегулювати питання розвитку земельних відносин, внаслідок чого не буде знижуватися родючість землі та скорочуватися площі сільськогоспо-

дарських угідь, що позитивно позначається на агросфері та створить загрози для продовольчої безпеки країни.

Таким чином, наведені шляхи вдосконалення земельного оподаткування, можливе шляхом вдосконалення механізму справляння плати за землю, упорядкування ефективних пільг щодо її сплати, що дозволить отримати додаткові надходження податку до місцевих бюджетів для вирішення фіскальних та регулюючих питань. Земельне оподаткування базоване на рентному доході як бази оподаткування плати за землю, додаткового доходу, зумовленого кращими умовами господарювання.

На сьогодні суттєвим фінансовим підґрунтям для формування коштів місцевих бюджетів є єдиний податок. Суттєве зростання надходжень від єдиного податку до місцевих бюджетів можна досягти за рахунок збільшення кількості фізичних осіб-підприємцями та сплати податку ними. У змінах внесених до Податкового кодексу України введено, четверту групу платників єдиного податку – ця група поширюватиметься на сільгоспвиробників, у яких частина аграрного товаровиробництва за попередній рік становить 75 % і більше. Збільшення кількості аграріїв збільшить податкові надходження до бюджетів об'єднаних територіальних громад на території яких будуть проводити свою діяльність.

УДК 324:352](477)(043.2)

Самсонюк О. О.,

*магістр управління та адміністрування,
Головний спеціаліст відділу санітарної інспекції
управління комунального господарства та благоустрою
адміністрації Центрального району
Миколаївської міської ради, м. Миколаїв, Україна*

МІСЦЕВІ (МУНІЦИПАЛЬНІ) ВИБОРИ – ІНСТИТУТ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ДЕМОКРАТІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Демократизація, децентралізація, проведення політичних, соціально-економічних реформ громадського життя підвищує роль такої форми безпосередньої демократії, як місцеві (муніципальні) вибори, що є одним з ефективних інструментів політичної самоорганізації громадян.

Їх наявність дає можливість населенню приймати участь в управлінні місцевими справами, зокрема в умовах децентралізації й створення об'єднаних територіальних громад (далі ОТГ). В ст. 21 Загальної

Декларації прав людини, записано, що: «Кожна людина має право брати участь в управлінні своєю країною безпосередньо або через посередництво вільно обраних представників...».

Без інституту демократичних вільних виборів і прозорої процедури голосування, влада не може вважатися демократичною, тому що лише в умовах демократії, влада призначається за допомогою вільних і чесних виборів. Демократичні вибори перетворюють активне місцеве населення в головну діючу особу і є конституційної формою безпосередньої демократії. Отже лише в умовах демократії вибори стають виборами, тобто демократичним способом формування та зміни персонального складу органів місцевого самоврядування (далі ОМС).

Демократичні місцеві (муніципальні) вибори ОМС дозволяють населенню ОТГ відчувати себе реальним суб'єктом влади, більше того, вибори підсилюють зворотний зв'язок між мешканцями і ОМС, знижують відчуження влади від громадян. Помітимо, що демократичні муніципальні вибори надають населенню ОТГ реальну самостійність у вирішенні питань місцевого значення.

Сукупність установлених законом правил проведення виборів, регламентів здійснення конкретних процедур виборчої кампанії, способів підведення результатів голосування – це виборча система, яка є механізмом реалізації принципу народовладдя.

Виборча система (мажоритарна, пропорційна, змішана) – це не тільки певні зрозумілі демократичні процедури проведення виборів, але й порядок визначення результатів виборів. Установлення тієї чи іншої виборчої системи є наслідком суспільно-політичного розвитку країни, історичних традицій та політичної культури.

Так мажоритарна (франц. *majorite* – більшість) система муніципальних виборів дозволяє сформувати виборні органи населенням зі свого складу, дає можливість вибору кандидата з урахуванням його особистих якостей і достоїнств. Наприклад сьогодні в Україні, вибори до сільських і селищних рад, а також до рад сільських, селищних ОТГ, відбуваються за мажоритарною системою відносної більшості. Балотуватися мають право як представники місцевих організацій політичних партій, так і самовисуванці. Також за мажоритарною системою відносної більшості обираються сільські, селищні, міські голови (також це стосується сільських, селищних, міських ОТГ) у містах з кількістю виборців менше 90 тисяч. Мажоритарна система абсолютної більшості застосовується у містах (міських ОТГ) для обрання міського голови, де кількість виборців дорівнює або є більшою за 90 000.

Пропорційна (лат. *proportionalis* – співрозмірний) виборча система на муніципальному рівні змушує громадян обирати між політичними

силами. Так в Україні вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах рад проводяться за пропорційною виборчою системою в багатомандатному виборчому окрузі за виборчими списками місцевих організацій політичних партій. Тобто кандидатів до місцевих (міських, районних, обласних) рад можуть висувати тільки місцеві організації політичних партій, які затверджують виборчий список, який складається з першого кандидата (лідера списку, який автоматично проходить у раду, якщо партія отримала мандати) та інших кандидатів, які закріплюються за певними територіальними виборчими округами у відповідній раді (в області, районі, місті).

Змішана виборча система (пропорційно-мажоритарна) на муніципальному рівні, це коли певна частина мандатів розподіляється за мажоритарним принципом, а інша розподіляється пропорційно. За такою системою в Україні ми обираємо депутатів до Верховної Ради (50 % обирається з мажоритарних округів і ще 50 % – за пропорційною системою із закритими партійними списками).

Досвід виборчих систем європейських країн свідчить, що ідеальної виборчої системи не існує. Саме тому в Україні треба побудувати таку виборчу систему, яка найбільш демократична і ефективна в досягненні політичної стабільності та відповідає конкретним історичним умовам, які склалися в нашій країні.

Проведені нами опитування мешканців м. Миколаєва в травні 2018 року, свідчать: більшість населення – 49,5 % на рівні ТГ підтримує мажоритарну виборчу систему, але вважають, що балотуватися мають право представники ОСН, а не політичних партій і самовисуванці; пропорційну виборчу систему (висування кандидатів, місцевими організаціями політичних партій) підтримують – 26,1 % громадян і лише кількість – 16,2 % громадян виступає за змішану виборчу систему (самовисування кандидатів, або висування місцевими організаціями політичних партій і ОСН), висловили байдужість – 8,2 % (табл. 1.).

Таблиця 1.

Данні опитування населення України

№ п/п	ЗМІСТ ПИТАНЬ	Відсоток
1.	Підтримують мажоритарну виборчу систему (самовисування кандидатів або висування ОСН)	49,5
2.	Пропорційну виборчу систему (висування кандидатів, місцевими організаціями політичних партій)	26,1
3.	Змішану виборчу систему (самовисування кандидатів, або висування місцевими організаціями політичних партій і ОСН)	16,2
4.	Висловили байдужість	8,2

Як бачимо з опитування, політичні партії і їх місцевих організації не мають довіри у населення ТГ в Україні, тому що партії не артикують інтереси місцевого населення, а більше працюють на своїх вождів («Радикальна партія Олега Ляшка», «Блок Петра Порошенка «Солідарність»), або обслуговують політико-економічні інтереси олігархів, не мають далекосяжного бачення розвитку суспільства і країни.

Не сприяв покращенню ситуації й прийнятий 14 липня 2015 р.

ЗУ «Про місцеві вибори». Закон передбачив право висування партіями: кандидатів в одномандатних округах на виборах депутатів сільських і селищних рад, кандидатів на посади сільських, селищних, міських голів, що по суті перетворило політичні партії (їхні блоків) на основних претендентів на представництво в ОМС (обласних, районних, міських радах).

Таким чином, досліджуючи роль місцевих (муніципальних) виборів, як інституту муніципальної демократії в сучасній Україні можна зробити висновки, що демократичні місцеві (муніципальні) вибори ОМС – це:

– інститут в якому органічно поєднані форми безпосередньої і представницької муніципальної демократії, а також один з основних принципів організації місцевого самоврядування;

– право й можливість населення ОТГ приймати участь в управлінні місцевими справами, відчуті себе реальним суб'єктом муніципальної влади, знижуючи відчуження муніципальної влади від громадян;

– діяльність ОМС що в умовах децентралізації державного управління, розвитку місцевого самоврядування, спрямована на зміцнення економічної бази ОТГ, підвищення творчої активності їх населення, розвиток території ОТГ, а також сприяє формуванню громадянського суспільства.

УДК 346.6:35.073.53](043.2)

Шульга О. В.,
*магістр управління та адміністрування,
державний фінансовий інспектор
в Миколаївській області, м. Миколаїв, Україна*

ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ ТА НАЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННИХ ЗАКУПІВЕЛЬ PROZORRO

Українською владою на конституційному рівні закріплено основний курс держави, яким є набуття повноправного членства України в

Європейському Союзу та в Організації Північноатлантичного договору. А це передбачає від України виконання певних умов, які пов'язані перш за все з імплементацією вітчизняного законодавства до європейських стандартів, його адаптацію та зміну згідно з міжнародними нормами та правилами.

Важливої уваги заслуговує реформа сфери закупівель, що здійснюються за державні кошти. Публічні закупівлі становлять значну частину державних витрат: за оцінкою Міністерства економічного розвитку і торгівлі України обсяг публічних закупівель в 2017–2018 році склав понад 500 млрд грн, що складає 16,8 % від валового внутрішнього продукту країни за рік.

Основною метою здійснення реформи є зміна механізму проведення процедур закупівель, що повинно стати ключовим елементом в управлінні державними фінансами і ґрунтуватися на засадах добросовісної конкуренції, прозорості й відкритості, недискримінації учасників, об'єктивності та неупередженості, ефективності витрачання коштів та, разом із цим, запобігати проявам корупції в цій сфері.

Публічні закупівлі є одним із основних факторів впливу на розмір бюджету держави, забезпечують державні потреби в благах, необхідних для розв'язання соціально-економічних проблем, підтримання обороноздатності країни та безпеки її громадян, забезпечення конституційних прав на освіту та охорону здоров'я, відтворення та збільшення валового внутрішнього продукту країни. Також публічні закупівлі відображають фактичні напрямки реалізації політичних програм. Як наслідок, процес їх здійснення має бути чітким, контрольованим та відповідати сучасним вимогам суспільства. А тому, питання дослідження стану сфери публічних закупівель в Україні на сьогодні є досить актуальними.

Отже, створена зусиллями громадських організацій та держави електронна система закупівель Prozorro є однією з найбільш інноваційних систем проведення закупівель, що надають відповідні послуги в інтересах зацікавлених сторін. Завдяки широкому залученню електронних засобів у сферу публічних закупівель досягнуто спрощення і скорочення закупівельного процесу, зменшено витрати для учасників процедур, відкрито нові можливості для малого та середнього бізнесу на ринку публічних закупівель. Досвід функціонування ІТС «Prozorro» був використаний при розробці аналогічних систем для країн Європейського Союзу. Зазначене дозволяє стверджувати, що початковий етап реформування сфери публічних закупівель в Україні є успішним, але закріплення цих успіхів потребує подальших змін в цій галузі.

Архипова К. Г.,
*магістр публічного управління та адміністрування,
начальник Кривоозерського районного відділу ДВС
Головного територіального управління юстиції
у Миколаївській області,
сmt. Криве Озеро, Миколаївської області, Україна*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ ТА ПИТАННЯ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Реформа державного управління передбачає використання позитивного зарубіжного досвіду, який може бути адаптованим в системі управління людськими ресурсами. Найбільш близьким до українських реалій та затребуваним є досвід європейських країн, де ще у ХІХ–ХХ ст. були розроблені базові принципи державної служби, визнані як передумова для працездатної системи державного управління. До них належать: неупередженість, професіоналізм, лояльність, професійна етика (зокрема, відсутність корупції), принцип оцінювання службовців за результатами їх роботи, чітко визначені права та обов'язки, належна оплата праці.

Правовий статус управлінців регулюється конституціями, законодавством про державну службу та додатковими нормативними актами, положеннями загального трудового законодавства та тарифними угодами, узгодженими відповідними державними установами-роботодавцями з профспілками. Зазначені законодавчі норми у різних країнах Європи відрізняються між собою у деталях, можуть змінюватися, зокрема у процесі реформ.

В системі європейського врядування для управління людськими ресурсами використовуються, як правило, схожі інструменти, зокрема: підбір персоналу (відкрита конкурсна процедура з порівнянням якостей кандидатів) та розвиток персоналу з акцентом на продуктивність роботи (регулярне оцінювання результатів роботи, мотивація та стимулювання, прозорість рішень про підвищення по службі, належна оплата праці, тощо).

Досвід європейських країн в галузі управління людськими ресурсами в публічній службі свідчить про наявність певних проблем, для вирішення яких реалізуються проекти SIGMA, TAIEХ, TWINNING та інші.

Проект SIGMA допомагає країнам-кандидатам в ЄС, потенційним кандидатам і сусіднім країнам у створенні інститутів державної служ-

би, реформуванні державних адміністрацій та зміцненні адміністративно-правової бази. Ділячись професійним досвідом з боку держав-членів ЄС, цей процес допомагає іншим країнам проводити реформи і покращувати їх роботу. Допомога програми SIGMA у сфері модернізації системи державної адміністрації може надаватися наступним чином: здійснення аналізу запропонованих законопроектів та програм; організація навчання та обміну інформацією; проведення аналізу адміністративних структур; розробка та впровадження реформ адміністративної системи; підготовка планів технічної допомоги.

Рекомендації (стандарт) SIGMA направлені на дотримання основних прав і цінностей незалежного, добре функціонуючого державного управління, які покладаються в основу правових норм законодавства про державну службу багатьох країн, в тому числі України.

За інформацією Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, що створений з метою підвищення результативності подальшої реалізації Концепції адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу, TAIEХ – це інструмент зовнішньої допомоги, що надається Європейською Комісією для обміну інформацією з метою розбудови інституціональної спроможності, необхідної для адаптації національного законодавства. Завдання TAIEХ полягає в спрощеному механізмі передачі та обміні передовим досвідом між країнами-бенефіціарами й країнами-членами Європейського союзу. Визначальними рисами інструменту TAIEХ є сфокусованість на розв'язанні конкретних проблем розвитку та інтеграції, що вимагає ініціативного підходу, визначення потреб, мобільності, що дає змогу використовувати його для вирішення термінових питань.

Серед проектів ЄС, спрямованих на розвиток людських ресурсів в системі управління в Україні, виділимо проект U-LEAD з Європою. Це програма з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку, яка розрахована на 2016–2020 роки. Компоненти наповнення:

1. Координація та посилення спроможностей на вертикальному і горизонтальному рівнях на всій території України – від рівня громад до районного, обласного та центрального рівнів; за реалізацію відповідає GIZ.

2. Створення ефективних центрів надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП). Наголос – на щойно об'єднаних громадах і роз'яснювальній роботі на національному рівні.

3. Метою протидії корупції, зміцнення верховенства права, побудови в Україні стабільних та ефективних безпекових органів у грудні 2014 р. була створена Консультативна місія ЄС у сфері реформування сектору цивільної безпеки (EUAM).

З Україною активно співпрацює Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія) як загальноєвропейський та світовий консультативний юридичний орган, до якого Україна зверталася щодо висновків про відповідність проектів законодавчих актів європейським стандартам та цінностям.

Одним з головних компонентів, що має вирішальне значення для підвищення дієздатності системи регіонального управління та її пристосування до вимог європейської інтеграції як стратегічного напрямку розвитку країни, є адміністративна спроможність, що передбачає наявність високого рівня знань, вмінь та навичок державних службовців, диференційованих залежно від рівня, посади, функціональних обов'язків та сфери діяльності службовця, які в сукупності гарантують дієздатність управління.

Для процесів європейської інтеграції актуальності набувають знання, вміння та навички, які на регіональному рівні влади дозволяють, сприяють і допомагають: 1) здійснювати адаптацію управлінських процедур до норм ЄС, забезпечувати їх виконання і дотримання; 2) мати необхідні фахові, експертні чи технічні знання у своїх сферах діяльності, які є затребуваними з точки зору виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, або для управління транскордонним співробітництвом; 3) узгоджувати політику європейської інтеграції із регіональними інтересами.

Впровадження європейського менеджменту управління людськими ресурсами передбачає визначення компетенцій, якими мають володіти управлінці для того, щоб добре виконувати свої роботи, визначення їх рамок та використання як основи для найму, відбору, навчання і підвищення кваліфікації. Це робиться задля визначення того, як повинен поводитись виконавець для того, щоб бути ефективним, і як він не повинен поводити себе, якщо не хоче бути неефективним. У результаті, можна відстежити певний набір важливих елементів виконання роботи, які визначають різницю між успіхом і провалом.

Важливими для європейської інтеграції є: вміння і навички стратегічного планування і бачення; організаторські здібності (створення ефективних команд і робочих груп, делегування повноважень, тощо).

Впровадження цього досвіду в управлінській практиці регіональної влади в Україні сприятиме розвитку персоналу, його адміністративній спроможності управляти розвитком регіону.

Лінінська О. А.,
*магістрантка публічного управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв
Начальник відділу земельних відносин
Воскресенської селищної ради
Вітовського району, Миколаївської області, Україна*

ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ (на прикладі Воскресенської ОТГ)

Воскресенська селищна рада Вітовського району Миколаївської області керуючись Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» об'єднала під своїм керівництвом, відповідно до рішення І сесії восьмого скликання № 6 від 04.01.2018 року «Про реорганізацію Пересадівської та Калинівської сільських ради», чотири населені пункти, а саме: смт Воскресенське, с. Калинівка, с-ще Горохівка та с. Пересадівка, з адміністративним центром в смт. Воскресенське Вітовського району Миколаївської області. Чисельність населення в об'єднанні громаді сягає 12350 осіб, з яких 41 % становить частина працездатного населення. Загальна площа громади складає 19239 га: з них сільськогосподарського призначення 15084 га.

Отже початок плідної праці Воскресенської селищної ради як об'єднаної територіальної громади (далі ОТГ) розпочато з 2018 року. З початку свого існування керівництво велику увагу приділяє земельним питанням, оскільки земля – це є цінний ресурс, що грає важливу роль у процесі соціально-економічного розвитку ОТГ. Правильне та раціональне використання якого призводить до збільшення надходжень до бюджету ОТГ.

Першим кроком щодо більш ефективного та раціонального використання земельних ресурсів стали зміни до Податкового кодексу України, в частині підвищення ставки земельного податку на земельні ділянки сільськогосподарського призначення від 0,3 до 1 % - це дозволило підняти ставку земельного податку з 0,1 до 1 % та підвищити надходження до бюджету ОТГ від плати за землю в 10 разів.

Наступним кроком на шляху розширення повноважень ОТГ стало розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.01.2018 року № 60-р «Питання передачі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність об'єднаних територіальних громад». Результатом даного законодавчого акту став

наказ Головного управління Держгеокадастру у Миколаївській області № 3563/0/14-18-СГ від 05.06.2018 відповідно до якого у комунальну власність Воскресенської селищної ради були передані земельні ділянки сільськогосподарського призначення на загальну площу 1624,0899 га.

Відповідно до вищезазначеного наказу було розпочато у серпні місяці процедуру реєстрації в Державному реєстрі речових прав, право комунальної власності за Воскресенської селищною радою (Воскресенська ОТГ), на земельні ділянки згідно акту прийома-передачі від 05.06.2018 року. Дану процедуру було завершено в жовтні 2018 року.

Цей крок надав можливість Воскресенській селищній раді надати дозвіл на розробку проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок для ведення особистого селянського господарства 17 учасникам АТО (на загальну площу 33 га).

Тому рішення сесії селищної ради було прийнято рішення забронювати земельні ділянки сільськогосподарського призначення передані в комунальну власність Воскресенської селищної ради на загальну площу 1200 га для передачі в довгострокову оренду без права передачі у власність. А також сесія затвердила перелік земельних ділянок право оренди на які буде виставлено на земельні торги та надано погодження 6 учасникам АТО на розробку проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок сільськогосподарського призначення для ведення особистого селянського господарства в адміністративних межах Воскресенської селищної ради Вітовського району Миколаївської області (за межами смт. Воскресенське).

Керуючись Постановою КМУ № 200 ВІД 16.03.2016 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад», Воскресенська селищна рада провела процедуру оновлення містобудівної документації населених пунктів с. Калинівка та с. Пересадівка Вітовського району Миколаївської області (розробка генеральних планів з планами зонування). Це дає змогу селищній раді обирати інвестиційно привабливі земельні ділянки в межах населених пунктів з метою залучення інвесторів. Оформлювати в правовому руслі право користування земельними ділянками під об'єктами торгівлі складськими приміщенням, нежитловими об'єктами, які використовуються для здійснення підприємницької діяльності. Що веде до збільшення надходжень до бюджету громади.

Наступним кроком розширення повноважень ОТГ у сфері використання земельних ресурсів стало внесено зміни 1 січня 2019 року до законодавства з метою врегулювання питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільгосппризначення (далі – масив сільгоспземель), запобігання рейдерству, зокрема:

– Земельний кодекс доповнено новою ст. 37-1 гл. 5, де визначено особливості використання земельних ділянок, розташованих у масиві сільгоспземель, а також полезахисних лісових смуг. Так, власники зазначених ділянок усіх форм власності можуть обмінюватися ними. А власники та орендарі на період дії договору оренди можуть обмінюватися належними їм правами користування земельними ділянками шляхом взаємного укладання між ними договорів оренди, суборенди відповідних ділянок;

– Закон від 06.10.98 р. № 161-X, яким встановлено особливості набуття і реалізації права оренди на земельні ділянки, розташовані у масиві сільгоспземель (ст. 82);

– Закон від 07.07.11 р. № 3613-VI відповідно до якого стало можливим вносити відомості про масив сільгоспземель вносяться до Державного земельного кадастру на підставі технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель (ч. 10 ст. 21) (Закон від 10.07.18 р. № 2498-VIII).

Це дозволило ОТГ укласти договори оренди на земельні ділянки, які знаходяться під проїздами, під'їздами та прогонами та полезахисними лісосмугами (якими користуються товаровиробники без фактичної орендної плати розпахуючи їх і використовують як рілля, та дає змогу запобігти знищення багаторічних насаджень відповідно до незаконної вирубки полезахисних насаджень).

Відповідно до прикінцевих та перехідних положень Земельного кодексу України землі колективних сільськогосподарських підприємств, що припинені (крім земельних ділянок, які на день набрання чинності зазначеним Законом перебували у приватній власності), вважаються власністю територіальних громад, на території яких вони розташовані.

Це надає можливість об'єднаній територіальній громаді реєструвати право комунальної власності на земельні ділянки (а саме не витребувані паї) та передавати їх в оренду, з метою збільшення надходжень до бюджету.

Станом на 01.05.2019 року Воскресенська селищна рада надала дозвіл на проведення земельних торгів у вигляді аукціону на земельні ділянки сільськогосподарського призначення комунальної власності а саме: 8,800 га та 30,00 га ріллі та 25,2014 га пасовищ, для ведення фермерського господарства на умовах 12 % від їх нормативної грошової оцінки строком на 7 років.

Лушагіна Т. В.,

*канд. політ. наук, старший викладач кафедри політичних наук,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна,*

Фурко С. Г.,

*магістр державного управління та адміністрування,
провідний спеціаліст суду*

*Ленінський районний суд м. Миколаєва,
м. Миколаїв, Україна*

СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ КАДРІВ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Професійний розвиток державних службовців є одним з важливих пріоритетних напрямів у системі публічного управління і кадрової політики. Оскільки сьогодні в умовах здійснення децентралізації публічної влади і кардинального реформування системи публічного управління, професійний розвиток і додаткова професійна освіта кадрів публічної служби стає основною вимогою для ефективного здійснення публічного управління в Україні.

Проблема недостатності професіоналізму і компетентності працівників публічної служби є офіційно визнаною, значна частина вітчизняних чиновників ще не мають ні досвіду служби, ні необхідних знань і умінь для якісного виконання покладених на них повноважень. Це обумовлює необхідність створення єдиної системи неперервної професійної освіти кадрів для органів публічної служби. Ефективною така система може бути лише у тому випадку, якщо в основі її формування і функціонування лежить науково обумовлена і логічно струнка комплексна програма, а також, якщо створено належне правове підґрунтя для її реалізації.

Однією з найбільш дієвих форм належного кадрового забезпечення публічного управління є професійне навчання публічних службовців у системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації. Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації керівників державних підприємств, установ і організацій» від 8 лютого 1997 р. № 167, вперше в незалежній Україні було зроблено спробу органічно вбудувати професійне навчання, підвищення кваліфікації публічного службовця в його професійну діяльність, службову кар'єру. Після прийняття цього важливого для країни акту та ряду інших, вітчизняна система професійного навчання кадрів публічної служби із кожним роком розвивається та набуває нового значення і місця в публічному управлінні.

Сьогодні система професійного навчання кадрів публічної служби здійснюється за трьома взаємопов'язаними напрямками: 1) підготовка кадрів публічної служби; 2) перепідготовка кадрів публічної служби; 3) підвищення кваліфікації кадрів публічної служби. Забезпеченням такої професійної підготовки займаються національні, регіональні та галузеві заклади (центри) підвищення кваліфікації, а також вищі навчальні заклади, що мають відповідну освітню програму. Навчання в них відбуваються за програмами, узгодженими з обласними адміністраціями та обласними радами відповідно до категорії осіб, що підвищили кваліфікацію. Також вони визначають варіативні частини професійних програм та їх галузеві складники. При цьому діяльність усіх складових частин системи професійного навчання регулюють відповідні нормативно-правові акти.

Організація професійного навчання кадрів публічної служби відбувається у формі професійних програм, спеціальних курсів, тематичних семінарів, тренінгів, стажування, в інших формах за процедурою, визначеною порядком про підвищення рівня професійної компетентності публічних службовців, та способом навчання. При цьому одним із недоліків проведення таких занять є те, що переважає теоретичне викладання матеріалу над напрацюваннями практичних навичок та вмінь.

Сучасна українська система професійного навчання кадрів публічної служби, яка більшою мірою має інформаційний або теоретичний характер, що не відповідає сучасним потребам публічної служби. Вона позбавлена практичного напрямку реалізації та ефективного динамічного розвитку публічними службовцями своїх вмінь та навичок, що є особливо необхідними для виконання посадових обов'язків.

УДК 327.7(4-6ЄС+477)(043.2)

Гаркуша А. М.,

магістрантка Інституту державного управління,

Ловчієва В. В.,

магістрантка Інституту державного управління,

ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ХРОНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС НА ШЛЯХУ ДО ПІДПИСАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані після проголошення Україною незалежною державою. Тоді в грудні 1991 р. Міністр закордонних справ Нідерландів, як головуєчий в ЄС, визнав у своєму листі самостійність. В жовтні 1993 р. в Україні

було відкрито Представництво Європейської Комісії і був узгоджений у 2004 р. план дій Україна – ЄС, який стосувався задач в політичній сфері та розвитку торгівлі, юстиції, внутрішніх справ, енергетики, транспорту, інформаційного забезпечення, екології, науково-дослідної політики і міжособистісних стосунків. Правові основи були розроблені у червні 1994 р. у спеціальних спільних заходах які діяли до 28 лютого 2008 р. Після цього щорічно укладався рамковий договір між Україною та ЄС. З цього часу була проголошена стратегічна мета: отримання Україною статусу асоційованого члена. З цією метою постійно підписувалися низка галузевих угод та різнопланові документи міжнародно-правового характеру, а також щорічно відбувалися десятки офіційних зустрічей та консультацій на високому і експертному рівнях.

У 2008 р. Україна набула членства в Світовій організації торгівлі (СОТ) і з цієї пори замість Плану дій Україна – Євросоюз розпочата підготовка до підписання Угоди про асоціацію України з ЄС. Протягом 2007–2012 рр. відбувся 21 раунд переговорів щодо Угоди про асоціацію та 18 раундів переговорів щодо розділу Угоди в якому розглядалися аспекти поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. 19 грудня 2011 р. на Саміті Україна – ЄС оголошено про завершення переговорів щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Ця Угода є більш масштабною у порівнянні з аналогічними угодами, укладеними ЄС з країнами Центральної та Східної Європи. 30 березня 2012 р. на рівні глав переговорних делегацій відбулося парафування Угоди про асоціацію, а 19 липня 2012 р. парафовано розділ Угоди щодо створення зони вільної торгівлі. З кінця 2012 р. до середини 2013 р. здійснювався офіційний переклад проекту Угоди українською і мовами держав-членів ЄС. 15 травня 2013 р. Колегія Європейської Комісії прийняла рішення рекомендувати Раді ЄС підписати Угоду, а також дозволити її тимчасове застосування до завершення процедур ратифікації державами-членами ЄС. 9 серпня 2013 р. проект Угоди був оприлюднений на Урядовому порталі. За пропозицією Сторони ЄС було уточнено назву Угоди, і за згодою Української сторони документ отримав остаточну офіційну назву – «Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони».

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС відбулося в два етапи. 21 березня 2014 р. під час Позачергового Саміту Україна – ЄС було підписано політичну частину Угоди та Заключний акт Саміту. 27 червня 2014 р. під час засідання Ради ЄС 28 держав-членів ЄС була підписана економічна частина Угоди про асоціацію.

16 вересня 2014 р. Верховна Рада України та Європейський Парламент синхронно ратифікували Угоду, яка налічує понад тисячу сторі-

нок, а за своєю структурою складається з преамбули, семи частин, 43 додатків та 3 протоколів.

Прослідковуючи хронологію відносин напередодні підписання Угоди про асоціацію України з ЄС варто згадувати не тільки про переможні реляції, бо ж були і прикрі та трагічні сторінки, пов'язані із відмовою підписання Януковичем В. Ф. уже готового тексту Угоди, і Майдан та героїзм Небесної сотні. Наслідки підписаної Угоди викликали у керівництва Російської Федерації не тільки схвалення, а відверту агресію, яка відобразилася у окупації Криму, початком гібридної війни, завоюванням частин Донецької та Луганської областей. Названі ці та інші обставини змусили Верховну Раду України 7 лютого 2019 р. ухвалити Закон про внесення змін до Конституції щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в організації Північноатлантичного договору (НАТО).

Сподіваємося, що вході здійснення цих процесів в Україні буде проведено Всеукраїнський референдум, який переможно відобразиться на адекватному співробітництві України з цивілізованим світом та забезпечить повноцінну імплементацію в нашій державі Європейських та Євроатлантичних критеріїв та стандартів.

УДК 352.07.071.6:316.346.32-053.6](043.2)

Мамчур Р. С.

*магістрант Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили,
Головний спеціаліст відділу по роботі
з інститутами громадянського суспільства
управління молодіжної політики
Миколаївської міської ради,
м. Миколаїв, Україна*

РОЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Реалізація молодіжної політики на місцевому рівні має вирішальне значення для розвитку держави, оскільки саме на місцях формується та реалізується потенціал активної молоді. У європейських країнах на реалізацію молодіжної політики з бюджетів місцевого рівня направляється до 85 % видатків. В Україні тривалий час ситуація була діаметрально протилежна, однак після початку реформи децентралізації та процесу

об'єднання територіальних громад значна частина повноважень перейшла саме на місцевий рівень в особі суб'єктів місцевого самоврядування, а разом з ними органи місцевої виконавчої влади отримали більш ширший інструментарій для реалізації молодіжної політики.

Місцевий рівень формування молодіжної політики в умовах децентралізації характеризується тим, що передбачає збільшення відповідальності на місцях, перегляді можливостей для реалізації молодіжної політики на місцевому рівні, відповідно до функцій основних гравців. Відтак громадам пропонується структурно-функціональна модель реалізації молодіжної політики, яка враховує міжсекторальну взаємодію та координацію зусиль усіх заінтересованих сторін, з огляду як на стратегічні напрями державної молодіжної політики, так і особливості місцевих громад. Ці особливості визначаються конкретними потребами молоді, залежно від типу громади (сільська, селищна або міська).

В Миколаєві реалізацією молодіжної політики на місцевому рівні займається управління молодіжної політики Миколаївської міської ради, положення якого було затверджене рішенням Миколаївської міської ради від 23 лютого 2017 року № 16/32. Відповідно до положення основні завдання управління полягають у реалізації повноважень виконавчих органів Миколаївської міської ради у сфері єдиної політики з питань підтримки, становлення та розвитку молоді, надання їй правової допомоги, а також узагальнення практик застосування законодавства з питань молодіжної політики та розробки пропозицій щодо їх вдосконалення та внесення їх на розгляд міського голови, виконавчого комітету та міської ради.

З метою проведення у місті цілісної молодіжної політики, визначеної Декларацією «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» та Законом України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», Державною цільовою соціальною програмою «Молодь України» на 2016–2020 рр. та іншими законодавчими, нормативними актами щодо створення сприятливих умов для розвитку і самореалізації української молоді, формування її громадянської позиції та національно-патріотичної свідомості рішенням Миколаївської міської ради від 21 грудня 2018 року №49/17 було затверджено міську програму «Молодіжна політика» на 2019–2021 роки. У Програмі визначаються загальні принципи, головні напрямки та основний зміст місцевих перспективних комплексних заходів щодо державної та місцевої підтримки молоді міста до 2021 р. Відповідальним виконавцем міської програми виступає управління молодіжної політики Миколаївської міської ради.

Важливим на сьогодні є не тільки забезпечення координації молодіжної роботи, але й активне залучення молоді до життя місцевих громад.

Міською програмою «Молодіжна політика» на 2019–2021 роки, яка діє в місті Миколаєві передбачено декілька механізмів залучення активної молоді до процесів прийняття рішень та реалізації місцевих ініціатив.

Одним з таких механізмів є конкурс проектів та заходів, розроблених громадськими організаціями та інститутами громадського суспільства, які направлені на виконання Переліку завдань і заходів міської програми «Молодіжна політика» на 2019–2021 роки, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка з міського бюджету, який щорічно організовується управлінням молодіжної політики Миколаївської міської ради.

Проведення такого конкурсу передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 р. № 1049 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка» (зі змінами та доповненнями), а також Положення «Про проведення в м. Миколаєві конкурсу з визначення проектів та заходів, розроблених інститутами громадянського суспільства, для реалізації яких надається фінансова підтримка з міського бюджету» затверджене рішенням виконкому Миколаївської міської ради від 28 лютого 2014 року № 199 (зі змінами).

Крім того, дієвим механізмом залучення молоді до процесів прийняття рішень на місцевому рівні є створення консультативно-дорадчих органів при сільських, селищних та міських радах. В Миколаєві успішно діє рада з питань молодіжної політики при міському голові, яка була утворена розпорядженням міського голови від 20 листопада 2009 року № 742р (зі змінами), чинний склад ради затверджено розпорядженням міського голови від 07 червня 2018 року № 137 «Про внесення змін до розпорядження міського голови від 20.11.2009 № 742р «Про створення ради з питань молодіжної політики при міському голові». До складу ради входять представники органів студентського самоврядування та інститутів громадянського суспільства.

З метою підтримки й розвитку талановитої молоді міста в різних сферах життя в м. Миколаєві щорічно призначається стипендія Миколаївського міського голови та міської ради для талановитих студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах та професійно-технічних навчальних закладах, відповідно до Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» та відповідно до рішення міської ради від 26.10.2004 № 24/6 «Про затвердження Положення про стипендію міського голови для талановитих студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах та професійно-технічних навчальних закладах м. Миколаєва» (зі змінами та доповненнями). Да-

ний вид підтримки молоді слугує заохоченням за значні успіхи у навчанні, участь в економічному, соціально-громадському та культурному розвитку міста, сприяння уславленню міста на всеукраїнському, міжнародному рівнях.

Основним кроком, що підтверджує спроможність громади ефективно реалізувати молодіжну політику в умовах децентралізації, є створення молодіжного центру, який зосереджував би необхідні для молоді послуги, можливості проведення вільного часу та її всебічного розвитку.

Розуміючи це та маючи соціальний запит від миколаївської молоді п. 4. 1 Переліку завдань та заходів міської програми «Молодіжна політика» на 2019–2021 роки було передбачено створення та подальше утримання комунальної установи «Миколаївський міський молодіжний центр». Робота в цьому напрямку триває.

Таким чином, молодіжна політика в умовах децентралізації орієнтована на формування комфортного середовища для життя та розвитку молоді в громадах, а пріоритетними напрямки її реалізації є фінансове та кадрове забезпечення, розвиток молодіжної інфраструктури і залучення молоді до процесу розроблення й ухвалення рішень та контролю за їх виконанням.

УДК 349.44:351.778.532](043.2)

Бабаян А. Е.,

*магістр з державного управління,
аспірант кафедри публічного управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ БУДІВНИЦТВА НОВОГО ЖИТЛОВОГО ФОНДУ

Однією з основних проблем сучасного світу є зменшення кількості природних ресурсів. Це створює виклик суспільству та урядам світових держав. Органами державної влади та місцевого самоврядування в різних країнах світу приділяється увага необхідності застосування новітніх будівельних технологій та будівельних матеріалів під час впровадження містобудівної діяльності. Упровадження новітніх технологій спрямоване на енергозбереження та підвищення рівня оптимізації використання енергоносіїв та природних ресурсів. Також глобальною є проблема погіршення стану екології та навколишнього природного се-

редовища, у тому числі й під час проведення будівельних робіт. Про це свідчить, зокрема, занепокоєність цими питаннями уряду Великобританії та більшості країн ЄС.

В сфері будівництва нового житлового фонду виділяється ряд проблем: економічного, організаційного, правового характеру та інші.

Наприклад, великою проблемою є відсутність реальної системи контролю виконавської дисципліни, що виражається у відсутності оперативного контролю керівного складу за поточною діяльністю працівників державного архітектурно-будівельного контролю (ДАБК) за виконанням завдань та заходів.

Також до проблем належить недостатньо ефективна структура територіальних органів державного архітектурно-будівельного контролю, зокрема відсутній дієвий підрозділ з питань профілактики та протидії корупції, оскільки проблема корупції є актуальною як в системі органів державного контролю, так у державі й суспільстві в цілому.

До правових проблем належать актуальні питання чинного містобудівного законодавства, які виникли внаслідок прийняття нових законодавчих актів, зокрема Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», а також проблеми недосконалості існуючих норм законодавства. Однією з основних проблем містобудівного законодавства, що впливає на ефективність здійснення контролю є необов'язковість здійснення попередньої та підсумкової перевірок на об'єктах будівництва всіх категорій складності, що, у свою чергу, негативно впливає на виявлення та протидію містобудівним правопорушенням.

Наявною є проблема в частині відсутності механізму оперативного контролю достовірності даних, зазначених у документах, що подані на реєстрацію до органів державного архітектурно-будівельного контролю. Вказана проблема призводить до реєстрації документів, скасування яких можливе лише за рішенням суду. Має місце проблема самовільної зміни цільового призначення існуючих будівель та споруд, що призводить до використання будівель та споруд за іншим цільовим призначенням, які не призначені для цих цілей.

Однією з актуальних проблем, яка має місце в державному контролі у сфері будівництва, є суперечності в законодавстві в частині відносин «земельна ділянка» – «законність виконання будівельних робіт» під час виконання будівельних робіт з реконструкції багатоквартирних житлових будинків. Відсутній дієвий механізм виділення земельних ділянок у власність, користування або тимчасове користування, що потрібно для законного оформлення документів на право виконання будівельних робіт.

Таким чином, виникає правовий колапс у частині відсутності законних підстав для виконання будівельних робіт у багатоквартирних будинках.

Механізми державного архітектурно-будівельного контролю потребують більш чіткої регламентації для посадових осіб органів державного архітектурно-будівельного контролю. Уведення в дію стандартів продуктивного управління в будівельному контролі сприяло покращенню механізмів будівельного контролю в Англії та Уельсі. Відсутність вказаних регламентів в Україні призводить до неналежного виконання функцій посадовими особами органів контролю, можливостей службових зловживань та корупційних проявів.

УДК 351:347.77/.78](043.2)

Слободянюк Д. С.,
*аспірант кафедри публічного управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ В УКРАЇНІ

Приклади успішного розвитку та економічного зростання в багатьох країнах світу свідчать, що найбільш динамічними секторами національних економік є ті, що пов'язані з діяльністю у сфері інтелектуальної та інноваційної діяльності.

Сьогодні в Україні немає досконалих механізмів державного управління інтелектуальною власністю. Істотним недоліком існуючої системи державного управління в цій сфері є те, що в ній фактично відсутній комплексний підхід до процесу надання інформації, експертизи, правового захисту, економічної оцінки та використання об'єктів інтелектуальної власності.

Організація функціонування державного управління інтелектуальною власністю в Україні характеризується неналежною координацією в роботі державних органів, недостатньою ефективністю діяльності структур, що забезпечують захист прав інтелектуальної власності, а також відсутністю будь-яких стимулів для інноваційної діяльності.

Частиною 2 статті 41 Конституції України передбачено право кожного володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної та творчої діяльності. Згідно з частиною 2 статті 54 Конституції України, громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової творчості, захист інтелектуальної власності, їх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у

зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності. Кожен громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності та ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом.

Слід зазначити, що творча діяльність людини в науково-технічній сфері з ефективним її управлінням може приносити величезні прибутки.

Крім того, надання правової охорони об'єктам права інтелектуальної власності є також важливим для збільшення статутного капіталу суб'єктів господарювання.

Виняткові права на об'єкти інтелектуальної власності мають певну цінність, таким чином, вони дають можливість сформувати значний статутний капітал і зайняти активну позицію на ринку без використання грошей.

Ефективне управління інтелектуальною власністю може стати джерелом додаткового доходу і дозволяє забезпечити конкурентоспроможність продукції, розширювати ринкові можливості, а також запобігти виникненню проблем у разі порушення прав інтелектуальної власності через відсутність стратегій їх вирішення.

Відсутність досконалої методології управління інтелектуальною власністю є передумовою неефективного її використання та недосягнення очікуваних результатів комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

За даними ДП «Український інститут інтелектуальної власності», за останні три роки, в середньому, на розгляд надходить більше 50 тисяч заявок в рік щодо надання правової охорони об'єктам промислової власності, з яких майже 45 тисяч надходять від резидентів України та трохи більше 5 тисяч від нерезидентів. Аналізуючи статистичні дані, можна побачити певні тенденції, а саме: з кожним роком кількість заявок від резидентів України майже пропорційно зменшується відносно збільшення кількості заявок від нерезидентів. Наведена динаміка не є суттєвою та дає підстави вважати, що ситуація є сталою. Однак більш детальне вивчення окремих іноземних заявок дозволяє зробити висновок, що подані вони нерезидентами, але фактично в інтересах резидентів для їх використання на території України та можливості в подальшому проведення фінансових операцій щодо виплати роялті нерезидентам та оптимізації податкового навантаження резидентів України за рахунок використання об'єктів інтелектуальної власності, що належать нерезиденту.

Проведений аналіз свідчить, що в Україні відсутні податкові та фінансові механізми державного управління інтелектуальною власністю та платникам податків вигідніше нести витрати: 1) на реєстрацію суб'єктів господарювання в інших країнах з більш сприятливими податковими умовами для бізнесу; 2) на отримання в Україні правової

охорони об'єктів інтелектуальної власності за заявками поданими від нерезидентів; 3) витрати, що пов'язані з обслуговуванням іноземних суб'єктів господарювання та здійсненням фінансових операцій між резидентом та нерезидентом, ніж вести господарську діяльність в Україні без можливості податкової та фінансової оптимізації за рахунок використання об'єктів інтелектуальної власності, що належать нерезидентам.

Враховуючи все вищесказане, слід наголосити на необхідності подальшого вдосконалення саме економічних механізмів державного управління інтелектуальною власністю та законодавства, спрямованого на створення сприятливих умов для об'єктів інтелектуальної власності, та розвитку цивілізованого ринку цих об'єктів в Україні. Державне управління у сфері інтелектуальної власності потребує запровадження нових організаційно-правових заходів. Для їх реалізації необхідно об'єднати зусилля різних державних органів, недержавних установ та громадських організацій щодо посилення роботи консультативно-дорадчих органів на формування єдиної державної інноваційної політики в тому числі і в сфері інтелектуальної власності, запровадження системи економічних стимулів (податкових, фінансових, кредитних, страхових) щодо створення та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Економічне відродження України, її орієнтація на розвиток ринкових відносин та прагнення бути повноправним членом у світовій спільноті можливе за рахунок визначення перспектив розвитку та вдосконалення відносин у сфері інтелектуальної власності.

УДК 35.077.1-028.27(043.2)

Токар О. В.,

*магістр управління та адміністрування,
Міністерство освіти і науки України, м. Київ, Україна*

ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОЇ ВЗАЄМОДІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Розвиток інформаційного суспільства та однієї з його ключових складових – електронного урядування, є сучасною глобальною тенденцією, яка веде до істотних змін у державному управлінні та суспільних відносинах. Розвиток інформаційного суспільства є одним з національних пріоритетів для більшості держав, а інформаційні технології є необхідним інструментом прогресу для будь-якої держави. Україна, як частина глобалізованого світу розбудовує єдиний інформаційний простір у країні, стає більш відкритою для суспільства.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) використовуються у різних сферах життєдіяльності суспільства, у тому числі сфері управ-

ління. Саме розвиток ІКТ дає можливість розбудувати простір інформаційної відкритості органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Завдяки новітнім ІКТ відбувається узгодження інтересів суспільства та держави. З одного боку, органи державної влади стають відкритими і доступнішими для суспільства, а з іншого – завдяки розвитку технологій будь-яка людина може повною мірою реалізувати своє конституційне право на отримання інформації. Формою такої взаємодії між владою та громадянським суспільством є електронне урядування.

Електронне урядування або урядування з широким використанням різноманітних інформаційних технологій зі своєї появи було спрямоване на підвищення ефективності роботи органів влади з громадянами, підприємствами та іншими адміністраціями, тобто на скорочення спільних витрат часу та коштів. Однією із базових основ електронного урядування є наявність та функціонування необхідних для держави та суспільства електронних інформаційних ресурсів. Державні електронні інформаційні ресурси (ДЕІР) та електронні послуги органів державної влади та місцевого самоврядування утворюють загальнонаціональний інформаційний простір.

Країни з розвинутим електронним урядуванням (США, Канада, Австралія, Великобританія, Німеччина, Естонія та ін.) приділяють велику увагу взаємодії електронних інформаційних ресурсів. Досвід організації взаємодії електронних інформаційних ресурсів у зарубіжних країнах є особливим взірцем успіхів та складнощів запровадження електронного урядування, що відображує історичні та культурні традиції публічного управління. У зв'язку з цим, особливої актуальності набуває питання впровадження взаємодії ДЕІР з урахуванням кращих практик зарубіжних країн. Успішна організація взаємодії державних реєстрів дозволить Україні досягти міжнародних стандартів за багатьма показниками розвитку електронного урядування, зокрема таких як організаційний потенціал, відкриті дані та доступ до електронних послуг.

Саме взаємодія електронних інформаційних ресурсів є фундаментом та потенціалом до вирішення питання взаємодії уряду з громадянським суспільством, а також нові перспективи для надання електронних послуг. Проте, це складний організаційно-технологічний процес, який потребує детального дослідження його формування та становлення.

Вивчення стану взаємодії ДЕІР, її інформаційно-комунікаційного забезпечення та можливо через вирішення наступних питань:

– визначити місце і роль інформації в інформаційному суспільстві, де кожному суб'єкту інформаційних відносин надані рівні можливості максимально швидко та повно реалізовувати своє право на інформацію без обмежень, у тому числі з використанням ІКТ. Розглянути

вплив інформації на забезпечення діяльності держави та прийняття управлінських рішень на різних рівнях влади;

- проаналізувати нормативно-правову базу, що має концептуальне значення для розвитку електронного врядування і є підґрунтям для подальшої інформатизації державного управління. Інформатизація та електронне урядування повинні розглядатися як один з головних пріоритетів реформування системи державного управління в цілому;

- розглянути сучасні ІКТ у державному управлінні, їхній вплив на розбудову інформаційного суспільства, відкритого для всіх та орієнтованого на потреби громадян та бізнесу. Висвітлити можливість застосування ІКТ у управлінській діяльності, інформатизація роботи органів влади та нових підходів в електронному урядуванні.

- висвітлити міжнародний досвід накопичення, обробки та обміну даними на державному рівні у Великобританії, Німеччині та Естонії, що демонструє ефективне використання інформаційного простору та інформаційних технологій, їхній вплив на прозорість діяльності органів влади цих країн;

- дослідити практичну реалізацію обміну державними електронними інформаційними ресурсами (ДЕІР) в Україні, через структуру та можливості СЕВ ДЕІР, автоматизацію та технологічне забезпечення нею обміну електронними даними між суб'єктами владних повноважень з ДЕІР під час надання електронних послуг, організація сервіс-орієнтованої архітектури для доступу до ДЕІР;

- розкрити взаємодію Єдиної державної електронної бази з питань освіти з зовнішніми ІТС органів влади, організацію взаємодії ЄДЕБО з зовнішніми ІТС органів влади, технологічній побудові та технічним можливостям ЄДЕБО;

- дослідити забезпечення інтероперабельності державних інформаційних ресурсів, як фундаментальної основи процесу електронної взаємодії органів державної влади, які працюють в умовах оперативного інформаційного обміну даними; стан та можливі шляхи розвитку сфери електронних послуг, навести основні ДЕІР та адміністративні послуги, що потребують інформації з цих ресурсів та окреслити проблеми надання електронних послуг в Україні та можливі шляхи їх подолання для підвищення ефективності та стандартизації роботи центрів з надання адміністративних послуг;

- розробити практичні рекомендації інтеграції Єдиної державної електронної бази з питань освіти з системою електронної взаємодії (СЕВ) ДЕІР. На прикладі застосування методів SOAP запропонувати рішення для інтеграції ЄДЕБО в СЕВ ДЕІР. Висвітлити механізми забезпечення семантичної та технічної інтероперабельності електронної взаємодії ЄДЕБО та СЕВ ДЕІР.

ЗМІСТ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА НАБЛИЖЕННЯ ЇЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

<i>Ємельянов В. М.</i> Другий етап реформи децентралізації в Україні (2019–2021 роки).....	10
<i>Лізаковська С. В.</i> Лобіювання інтересів громадян: до проблеми питання.....	12
<i>Беглиця В. П.</i> Характерні риси сучасної антикорупційної політики в Україні.....	14
<i>Євтушенко О. Н.</i> Трудова міграція в Україні як індикатор соціально-економічного становища країни.....	18
<i>Хоржевська І. М., Гольдін Т.</i> Реформування психологічних спектрів професійної культури в процесі децентралізації влади в Україні.....	20
<i>Шульга А. А.</i> Передвиборна агітація як один із ефективних механізмів впливу на суспільну свідомість.....	22
<i>Багмет М. О., Довгань Г. Г.</i> Децентралізація влади в країнах ЄС: уроки для України.....	25
<i>Верба С. М.</i> Державна міграційна політика: регулювання ризиків та використання значного позитивного потенціалу міграції в інтересах національного розвитку.....	28
<i>Поштаренко Ю. В.</i> Службова кар'єра державного службовця: теорія і правове регулювання.....	30
<i>Костін М. С.</i> Державна політика зміцнення національної ідентичності в умовах євроінтеграції.....	32
<i>Нікітенко С. В.</i> Фізична культура і спорт як складова частина соціальної політики держави.....	34
<i>Нечепуренко О. І.</i> Роль та місце громадських організацій у формуванні публічної політики в Україні.....	37
<i>Мещеряков М. В.</i> Державна політика у галузі фізичної культури та спорту в Україні.....	39
<i>Романюк С. В.</i> Контроль та облік у системі державного управління України.....	41
<i>Шапошнік Г. О.</i> Загальна характеристика державної служби у Сполучених Штатах Америки.....	42
<i>Ткач Г. С.</i> Модернізація судової системи в умовах реформування.....	45

<i>Скориненко В. С.</i> Державна антикорупційна політика: сутність та особливості реалізації в постіндустріальному суспільстві.....	48
<i>Багмет М. О., Кушнарєва В. О.</i> Публічна служба України в умовах євроінтеграції	50
<i>Дерега В. В.</i> Правове регулювання конфлікту інтересів у державному управлінні	53
<i>Євтушенко Н. О.</i> Евфемізми та їх функції у сучасному політичному дискурсі.....	55
<i>Ткаченко О. В.</i> Концептуальні основи формування іміджу країни в системі публічного управління.....	59
<i>Кремзіон Н. М.</i> Суд європейського союзу як орган, що перевіряє та тлумачить право європейської спільноти	62
<i>Листопад Л. Д.</i> Державна служба в Україні в умовах адміністративної реформи	65
<i>Матюхіна М. В.</i> Механізми публічної політики протидії бідності в Україні.....	67
<i>Доманська Д. Г., Пасніченко Т. В.</i> Сучасні актуальні проблеми запровадження в Україні надійної обороноздатності та створення національної безпеки	69
<i>Єрко І. А.</i> Застосування систем електронного документообігу та інформаційно-комунікаційних технологій у державному управлінні	72
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ЯК ЗАПОРУКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	
<i>Євтушенко О. Н., Стадніченко Л. М.</i> Органи самоорганізації населення: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку	74
<i>Лизаковски П.</i> Роль органів місцевого самоуправління в системі здравоохоронення в республіці Польща	77
<i>Андріяш В. І.</i> Нормативно-правові основи організації та проведення публічних закупівель.....	79
<i>Сорока С. В.</i> Міграція українських громадян до Польщі в 2014–2019 роках та її наслідки для України.....	81
<i>Лушагіна Т. В., Сербіна Д. В.</i> Особливості здійснення децентралізації в Україні	84
<i>Тимофєєв С. П.</i> Актуальні питання розбудови громадянського суспільства в Україні.....	86

Глубоченко К. О. Створення та підтримка регіональних кластерів на засадах міжнародних інтеграційних процесів.....	90
Лазарєв Д. А. Механізм державного управління інноваційними процесами надання адміністративних послуг	92
Галинтовська О. О. Поняття та сутність електронних адміністративних послуг	94
Євтушенко О. Н., Сторчева О. В. Бюджет Баштанської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області в умовах децентралізації	97
Бондар Г. Л. Адміністративні послуги в Україні за умов Децентралізації	102
Євтушенко О. Н., Гончар С. В. Дослідження соціально-психологічного клімату в органі місцевого самоврядування за допомогою методу анкетування	105
Козлова Л. В., Малікіна О. А. Стратегії smart-спеціалізацій як засіб соціально-економічного розвитку регіонів	109
Штирєв О. М., Запорожець І. П. Шляхи підвищення податкових надходжень до об'єднаних територіальних громад	111
Самсонюк О. О. Місцеві (муніципальні) вибори – інститут муніципальної демократії в сучасній Україні	114
Шульга О. В. Публічні закупівлі та національна система електронних закупівель прозого	117
Архипова К. Г. Зарубіжний досвід управління людськими ресурсами та питання його імплементації в Україні	119
Лінінська О. А. Земельний потенціал громади в умовах децентралізації (на прикладі Воскресенської ОТГ).....	122
Лушагіна Т. В., Фурко С. Г. Система професійного навчання кадрів публічної служби в незалежній Україні.....	125
Гаркуша А. М., Ловчієва В. В. Хронологія розвитку відносин між Україною та ЄС на шляху до підписання угоди про асоціацію	126
Мамчур Р. С. Роль органів місцевого самоврядування в реалізації молодіжної політики в умовах децентралізації	128
Бабаян А. Е. Проблеми правового регулювання містобудівної діяльності в сфері будівництва нового житлового фонду.....	131
Слободянюк Д. С. Актуальні питання державного управління інтелектуальною власністю в Україні.....	133
Токар О. В. Запровадження системи електронної взаємодії інформаційних ресурсів у державному управлінні	135

Технічний редактор, комп'ютерна верстка, *Н. Хасянова*.
Друк, фальцювальню-палітурні роботи *С. Волинець*.

Підп. до друку 31.05.2018.

Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсет.

Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.

Ум. друк. арк. 8,37. Обл. -вид. арк. 8,02.

Тираж 49 пр. Зам. № 5768.

Видавець та виготівник: ЧНУ ім. Петра Могили
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.
Тел. : 8 (0512) 50-03-32, 8 (0512) 76-55-81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6124 від 05.04.20018.

АДРЕСА ОРГКОМІТЕТУ:

**ОЛЬВІЙСЬКИЙ ФОРУМ – 2019:
СТРАТЕГІЇ КРАЇН ПРИЧОРНОМОРЬСЬКОГО РЕГІОНУ
В ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРИ**

XIII Міжнародна наукова конференція

Чорноморський національний університет
імені Петра Могили,
вул. 68 Десантників, 10,
м. Миколаїв, 54003, Україна

Тел. : 8 (0512) 50–03–32,

8 (0512) 76–55–81,

8 (0512) 76–55–99,

факс: 50–00–69, 50–03–33,

E-mail: avi@chmnu.edu.ua, rector@chmnu.edu.ua

